

TÜRKİYE ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜ

Üç Aylık Pazar Verileri Raporu

2012 Yılı 2. Çeyrek

Nisan – Mayıs - Haziran

Sektörel Araştırma ve Strateji Geliştirme

Dairesi Başkanlığı

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu

Ağustos 2012, Ankara

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	İ
1 GENEL PAZAR VERİLERİ	1
1.1 YETKİLENDİRME VE HİZMET TÜRLERİNE GÖRE İŞLETMECİ SAYILARI	1
1.2 İŞLETMECİ GELİRLERİ VE KÂRLARI	2
1.3 İŞLETMECİ YATIRIMLARI	5
1.4 TOPLAM TRAFİK	6
1.5 İSTİHDAM	9
2 SABİT PAZAR VERİLERİ	11
2.1 ABONE SAYILARI	11
2.2 SABİT PAZARDA GELİRLER	13
2.3 SABİTTEN ARAMA GELİRLERİ	15
2.4 SABİT PAZARDA TRAFİK HACMİ	17
2.5 KISA NUMARALAR	23
2.6 EN ÇOK TRAFİK GÖNDERİLEN VE ALINAN ÜLKELER	23
2.7 AYLIK KULLANIM MİKTARI (MOU)	24
2.8 ABONE BAŞINA ORTALAMA ÇAĞRI BAŞLATMA	24
2.9 ABONE BAŞINA AYLIK GELİR (ARPU)	25
2.10 SABİT NUMARA TAŞINABİLİRLİĞİ	25
2.11 SABİT PAZARDA YATIRIM	26
3 İNTERNET VE GENİŞBANT VERİLERİ	27
4 MOBİL PAZAR VERİLERİ	37
4.1. ABONE SAYISI VE PENETRASYON	37
4.2. MOBİL ABONE PROFİLİ	40
4.3. MOBİL TRAFİK HACMİ	47
4.4. EN ÇOK TRAFİK GÖNDERİLEN VE ALINAN ÜLKELER	50
4.5. KISA NUMARALAR	51
4.6. SMS VE MMS	52
4.7. MOBİL GELİR	54
4.8. ABONE BAŞINA AYLIK GELİR (ARPU)	58
4.9. AYLIK KULLANIM MİKTARI (MOU)	59
4.10. MOBİL YATIRIM	60
5 DİĞER HİZMETLER	63
5.1. ALTYAPI HİZMETLERİ	63

5.2.	KABLOLU YAYIN HİZMETLERİ	64
5.3.	UYDU HABERLEŞME HİZMETLERİ.....	66
5.4.	UYDU PLATFORM HİZMETLERİ	67
5.5.	GMPCS HİZMETLERİ.....	67
5.6.	REHBERLİK HİZMETLERİ	68
5.7.	OKTH HİZMETLERİ	69
6	SONUÇ	70

ŞEKİLLER LİSTESİ

ŞEKİL 1-1 TOPLAM GELİRİN İŞLETMELER ARASINDA DAĞILIMI, 2011, MİLYAR TL	2
ŞEKİL 1-2 İŞLETMELERİN TOPLAM GELİRDEN ALDIĞI PAY, 2011, %	3
ŞEKİL 1-3 TOPLAM YILLIK ARAMA TRAFİK MİKTARLARI, MİLYAR DAKİKA.....	6
ŞEKİL 1-4 TOPLAM ÜÇ AYLIK ARAMA TRAFİK MİKTARLARI, MİLYAR DAKİKA	7
ŞEKİL 1-5 TRAFİK DAĞILIMI, %	8
ŞEKİL 1-6 TRAFİK DAĞILIMI, MİLYON DAKİKA	8
ŞEKİL 1-7 İSTİHDAM, 2012 2. ÇEYREK.....	9
ŞEKİL 1-8 İSTİHDAM DEĞERLERİNİN DAĞILIMI, 2012 2. ÇEYREK, %.....	9
ŞEKİL 1-9 TOPLAM İSTİHDAMIN EĞİTİM DURUMUNA GÖRE DAĞILIMI, 2012 2. ÇEYREK, %	10
ŞEKİL 1-10 TOPLAM İSTİHDAMIN KADIN-ERKEK DAĞILIMI, 2012 2. ÇEYREK, %.....	10
ŞEKİL 2-1 SABİT ABONE SAYISI VE PENETRASYON	11
ŞEKİL 2-2 TÜRK TELEKOM'UN YILLIK SABİT GELİRİNİN DAĞILIMI, %	14
ŞEKİL 2-3 TÜRK TELEKOM'UN ÜÇ AYLIK GELİRİNİN DAĞILIMI, %	14
ŞEKİL 2-4 SABİTTEN ARAMA GELİRLERİNİN DAĞILIMI, MİLYON TL	15
ŞEKİL 2-5 STH-TT ARAMA HİZMET GELİRLERİNE GÖRE PAZAR PAYLARI, %	16
ŞEKİL 2-6 STH-TT TELEFON HİZMETLERİ GELİRLERİNE GÖRE PAZAR PAYLARI, %	17
ŞEKİL 2-7 TÜRK TELEKOM TRAFİK DAĞILIMI, %.....	17
ŞEKİL 2-8 STH – TT ÇAĞRI BAŞLATMA (ŞEHİRİÇİ) TRAFİĞİ KIYASLAMASI, %	19
ŞEKİL 2-9 STH – TT ÇAĞRI BAŞLATMA (ŞEHİRLERARASI) TRAFİĞİ KIYASLAMASI, %	19
ŞEKİL 2-10 STH – TT ÇAĞRI BAŞLATMA (MOBILE DOĞRU) TRAFİĞİ KIYASLAMASI, %.....	20
ŞEKİL 2-11 STH – TT ÇAĞRI BAŞLATMA (YURTDIŞINA DOĞRU) TRAFİĞİ KIYASLAMASI, %	20
ŞEKİL 2-12 STH – TT SABİTTE SONLANDIRILAN ULUSLARARASI ÇAĞRI TRAFİĞİ KIYASLAMASI, %	21
ŞEKİL 2-13 STH – TT MOBİLDE SONLANDIRILAN ULUSLARARASI ÇAĞRI TRAFİĞİ KIYASLAMASI, %	22
ŞEKİL 2-14 STH-TT SABİTTEN BAŞLATILAN TOPLAM TRAFİKTEKİ PAYLARI, %.....	22
ŞEKİL 2-15 SABİT MOU, DAKİKA	24
ŞEKİL 2-16 SABİT ABONE BAŞINA ORTALAMA ÇAĞRI BAŞLATMA, DAKİKA.....	25
ŞEKİL 2-17 ARPU, TL	25
ŞEKİL 2-18 TÜRK TELEKOM'UN YILLIK YATIRIM MİKTARI, MİLYON TL	26
ŞEKİL 2-19 TÜRK TELEKOM'UN ÜÇ AYLIK YATIRIM MİKTARI, MİLYON TL.....	26
ŞEKİL 3-1 GENİŞBANT İNTERNET ABONE SAYISI	27
ŞEKİL 3-2 TOPLAM XDSL ABONE SAYISI	29
ŞEKİL 3-3 OECD ÜLKELERİNDE SABİT GENİŞBANT İNTERNET PENETRASYON ORANLARI, %	30
ŞEKİL 3-4 HIZLARA GÖRE SABİT GENİŞBANT İNTERNET ABONELERİNİN DAĞILIMI, 2012 2. ÇEYREK.....	31
ŞEKİL 3-5 MOBİL BİLGİSAYARDAN İNTERNET ABONELERİNİN KULLANIMA GÖRE DAĞILIMI, 2012 2. ÇEYREK.....	32
ŞEKİL 3-6 MOBİL CEPTEN İNTERNET ABONELERİNİN KULLANIMA GÖRE DAĞILIMI, 2012 2. ÇEYREK.....	32
ŞEKİL 3-7 SABİT GENİŞBANT ABONELERİNİN TEKNOLOJİ VE İŞLETMECI BAZINDA DAĞILIMI, %	33
ŞEKİL 3-8 OECD ÜLKELERİNDE SABİT-MOBİL GENİŞBANT İNTERNET PENETRASYON ORANLARI, %	34
ŞEKİL 3-9 “.tr” UZANTILI ALAN ADLARININ DAĞILIMI (ADET), 2012 2. ÇEYREK	35
ŞEKİL 3-10 IP ADRESİ ÜLKE BİLGİSİ	35
ŞEKİL 4-1 MOBİL ABONE SAYISI VE TOPLAM NÜFUSA GÖRE PENETRASYON	37
ŞEKİL 4-2 MOBİL ABONE SAYISI VE 0-9 YAŞ HARIÇ NÜFUSA GÖRE PENETRASYON	38
ŞEKİL 4-3 FATURALI-ÖN ÖDEMELİ MOBİL GENİŞBANT ABONE SAYILARI, 2012 2. ÇEYREK, BİN	39
ŞEKİL 4-4 TÜRKİYE VE BAZI AB ÜLKELERİNİN MOBİL PENETRASYON ORANLARI, %.....	39
ŞEKİL 4-5 ÖN ÖDEMELİ VE FATURALI MOBİL ABONE ORANLARI, %.....	40
ŞEKİL 4-6 BAZI AB ÜLKELERİ VE TÜRKİYE'DE ÖN ÖDEMELİ VE FATURALI MOBİL ABONE ORANLARI, %.....	41
ŞEKİL 4-7 3G ÖN ÖDEMELİ VE FATURALI MOBİL ABONE ORANLARI, %	41
ŞEKİL 4-8 MOBİL İŞLETMECI BAZINDA TOPLAM ABONE SAYILARI, MİLYON	42
ŞEKİL 4-9 TOPLAM MOBİL NUMARA TAŞIMA SAYILARI.....	43
ŞEKİL 4-10 MNT KAPSAMINDA MOBİL İŞLETMELERİN NET GELEN ABONE SAYILARI, BİN	43
ŞEKİL 4-11 MOBİL İŞLETMELERİN ABONE SAYISINA GÖRE PAZAR PAYLARI, %.....	44
ŞEKİL 4-12 MOBİL İŞLETMELERİN ABONE KAYIP ORANLARI (CHURN RATE), %	45

ŞEKİL 4-13 MOBİL İŞLETMECİ BAZINDA ÖN ÖDEMELİ / FATURALI ABONELERİN DAĞILIMI, %.....	45
ŞEKİL 4-14 ÖN ÖDEMELİ ABONELERİN DAĞILIMI, %.....	46
ŞEKİL 4-15 MOBİL FATURALI ABONELERİN DAĞILIMI, %.....	46
ŞEKİL 4-16 MOBİL ABONELERİN BİREYSEL-KURUMSAL BAZDA AYRIMI, %.....	47
ŞEKİL 4-17 MOBİL İŞLETMELERİN DÖNEMLERE GÖRE TOPLAM TRAFİK MİKTARLARI, MİLYAR DAKİKA	48
ŞEKİL 4-18 MOBİL İŞLETMELERİN TRAFİĞE GÖRE PAZAR PAYLARI, %.....	49
ŞEKİL 4-19 MOBİL TRAFİK DAĞILIMI, %	49
ŞEKİL 4-20 MOBİL TRAFİK DAĞILIMI, MİLYON DAKİKA	50
ŞEKİL 4-21 DÖNEMLERE GÖRE MOBİL SMS VE MMS MİKTARI, MİLYON ADET	53
ŞEKİL 4-22 İŞLETMECİ BAZINDA SMS SAYISI, MİLYAR ADET	53
ŞEKİL 4-23 İŞLETMECİ BAZINDA MMS SAYISI, MİLYON ADET.....	54
ŞEKİL 4-24 YILLAR İTİBARIYLA MOBİL TELEKOMÜNİKASYON HİZMETLERİNDEN ELDE EDİLEN GELİR, MİLYAR TL.....	55
ŞEKİL 4-25 MOBİL HİZMETLERDEN ELDE EDİLEN ÜÇ AYLIK GELİRLER, MİLYAR TL.....	55
ŞEKİL 4-26 MOBİL İŞLETMELERİN GELİRE GÖRE PAZAR PAYLARI, %.....	56
ŞEKİL 4-27 MOBİL İŞLETMELERİN GELİR DAĞILIMI, %.....	57
ŞEKİL 4-28 MOBİL İŞLETMELERİN İŞLETMECİ BAZINDA GELİR DAĞILIMI, 2012 2. ÇEYREK, %	57
ŞEKİL 4-29 MOBİL ARPU, TL	58
ŞEKİL 4-30 ÖN ÖDEMELİ MOBİL ARPU, TL.....	59
ŞEKİL 4-31 FATURALI MOBİL ARPU, TL.....	59
ŞEKİL 4-32 YILLIK MOBİL YATIRIM, MİLYON TL	61
ŞEKİL 4-33 İŞLETMECİ BAZINDA YILLIK MOBİL YATIRIM, MİLYON TL	61
ŞEKİL 4-34 ÜÇ AYLIK MOBİL YATIRIM, MİLYON TL.....	62
ŞEKİL 5-1 KABLO İNTERNET ABONE SAYISI	65

ÇİZELGELER LİSTESİ

ÇİZELGE 1-1 YETKİLENDİRME VE HİZMET TÜRLERİNE GÖRE İŞLETMECİ SAYILARI	1
ÇİZELGE 1-2 TÜRK TELEKOM VE MOBİL İŞLETMELERİN YILLIK NET SATIŞ GELİRLERİ, TL.....	2
ÇİZELGE 1-3 TÜRK TELEKOM VE MOBİL İŞLETMELERİN ÜÇ AYLIK NET SATIŞ GELİRLERİ, TL.....	3
ÇİZELGE 1-4 DİĞER İŞLETMELERİN ÜÇ AYLIK GELİR BİLGİLERİ, TL	4
ÇİZELGE 1-5 TÜRK TELEKOM VE MOBİL İŞLETMELERİN YILLIK NET KÂR DEĞERLERİ, TL	4
ÇİZELGE 1-6 TÜRK TELEKOM VE MOBİL İŞLETMELERİN TOPLAM YILLIK YATIRIMI, TL	5
ÇİZELGE 1-7 TÜRK TELEKOM VE MOBİL İŞLETMELERİN TOPLAM ÜÇ AYLIK YATIRIMI, TL	5
ÇİZELGE 1-8 DİĞER İŞLETMELERİN ÜÇ AYLIK YATIRIM BİLGİLERİ, TL.....	6
ÇİZELGE 2-1 STH İŞLETMELERİNİN KULLANICI SAYILARI, 2012 2. ÇEYREK.....	12
ÇİZELGE 2-2 STH İŞLETMELERİNİN KULLANICI SAYISINA GÖRE PAZAR PAYLARI, 2012 2. ÇEYREK.....	12
ÇİZELGE 2-3 STH İŞLETMELERİNİN KART SATIŞI SAYISINA GÖRE PAZAR PAYLARI,.....	13
ÇİZELGE 2-4 STH İŞLETMELERİNİN NET SATIŞ VE ÖN ÖDEMELİ KART SATIŞ BİLGİLERİ.....	15
ÇİZELGE 2-5 TÜRK TELEKOM TRAFİK DAĞILIMI, MİLYON DAKİKA	18
ÇİZELGE 2-6 SABİT TELEFONLARDAN EN SIK ARANAN KISA NUMARALAR, 2012 2. ÇEYREK	23
ÇİZELGE 2-7 EN ÇOK TRAFİK GÖNDERİLEN VE ALINAN ÜLKELER	23
ÇİZELGE 3-1 TOPLAM İNTERNET ABONE SAYILARI.....	28
ÇİZELGE 3-2 YÖNTEMLER BAZINDA DİĞER İNTERNET ABONE SAYILARI	28
ÇİZELGE 3-3 İSS PAZAR PAYLARI, 2012 2. ÇEYREK.....	29
ÇİZELGE 3-4 İSS HİZMET GELİRLERİ, TL.....	30
ÇİZELGE 3-5 ELEKTRONİK VE MOBİL İMZA.....	36
ÇİZELGE 4-1 3G HİZMETİ KULLANICI VERİLERİ	38
ÇİZELGE 4-2 EN FAZLA TRAFİK GÖNDERİLEN VE ALINAN ÜLKELER, 2012 2. ÇEYREK.....	50
ÇİZELGE 4-3 AVEA, EN SIK ARANAN KISA NUMARALAR, 2012 2. ÇEYREK.....	51
ÇİZELGE 4-4 VODAFONE, EN SIK ARANAN KISA NUMARALAR, 2012 2. ÇEYREK.....	51
ÇİZELGE 4-5 TURKCELL, EN SIK ARANAN KISA NUMARALAR, 2012 2. ÇEYREK	52
ÇİZELGE 4-6 MOBİL İŞLETMELERİN MOU DEĞERLERİ, DAKİKA	60
ÇİZELGE 4-7 AB MOU KIYASLAMASI.....	60
ÇİZELGE 5-1 ALTERNATİF İŞLETMELERİN FİBER UZUNLUKLARI, 2012 2. ÇEYREK.....	63
ÇİZELGE 5-2 ALTYAPI İŞLETMELERİNİN PAZAR PAYLARI, 2012 2. ÇEYREK.....	64
ÇİZELGE 5-3 ALTYAPI HİZMETLERİNE İLİŞKİN ABONE SAYILARI VE GELİR.....	64
ÇİZELGE 5-4 KABLOLU YAYIN HİZMETLERİ	65
ÇİZELGE 5-5 UYDU HABERLEŞME HİZMETLERİNE İLİŞKİN ABONE SAYISI VE GELİR	66
ÇİZELGE 5-6 UYDU İŞLETMELERİNİN ABONE SAYISINA GÖRE PAZAR PAYLARI, 2012 2. ÇEYREK	66
ÇİZELGE 5-7 UYDU PLATFORM HİZMETLERİNE İLİŞKİN ABONE SAYISI VE GELİR	67
ÇİZELGE 5-8 ABONE SAYISINA GÖRE PAZAR PAYLARI, 2012 2. ÇEYREK	67
ÇİZELGE 5-9 GMPCS HİZMETLERİNE İLİŞKİN ABONE SAYISI VE GELİR	68
ÇİZELGE 5-10 GMPCS İŞLETMELERİNİN PAZAR PAYLARI, %	68
ÇİZELGE 5-11 REHBERLİK HİZMETLERİ.....	68
ÇİZELGE 5-12 REHBERLİK HİZMETİ İŞLETMELERİNİN PAZAR PAYLARI, 2012 2. ÇEYREK.....	69
ÇİZELGE 5-13 OKTH HİZMETLERİ, 2012 2. ÇEYREK.....	69

KISALTMALAR

Rapor kapsamında adı geçen işletmeciler ve kısaltmalarına aşağıda yer verilmektedir.

İŞLETMECİ ADI	KISALTMA
3C1B TELEKOMÜNİKASYON VE İNTERNET HİZM. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	3C1B Telekom
ADDRES BİLGİ TEKNOLOJİLERİ SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	Address
ASSİSTT REHBERLİK VE MÜŞTERİ HİZM.A.Ş.	AssisTT
AT&T GLOBAL İLETİŞİM SERVİSLERİ LTD. ŞTİ.	AT&T Global
AVEA İLETİŞİM HİZMETLERİ A.Ş.	Avea
BALSES İLETİŞİM TEKNOLOJİ BİLGİSAYAR HİZ. İTH. İHR. TİC. LTD. ŞTİ.	Balses
BİZFONİK TELEKOMÜNİKASYON HİZM. AŞ	Bizfonik
BN TELEKOM HABERLEŞME TİCARET A.Ş.	BN Telekom
BT BİLİŞİM HİZM. AŞ.	BT Bilişim
BT TELEKOM HİZM. A.Ş.	BT Telekom
DEKSARNET TELEKOMÜNİKASYON A.Ş.	Deksarnet
DİGİTAL PLATFORM TENOLOJİ HİZMETLERİ A.Ş.	Digital Platform (Digiturk)
DOĞAN İLETİŞİM ELEKTRONİK SERVİS HİZMETLERİ VE YAYINCILIK A.Ş.	Doğan İletişim
DOĞAN TV DİGİTAL PLATFORM İŞLETMECİLİĞİ A.Ş.	Doğan TV Digital
DOĞAN TV DİGİTAL PLATFORM İŞLETMECİLİĞİ A.Ş.	Doğan TV Digital (D- Smart)
DOĞUŞ BİLGİ TEKNOLOJİLERİ YAZILIM VE TEL. LTD. ŞTİ.	Doğuş Telekom
DORUK İLETİŞİM VE OTOMASYON SAN. VE TİC. A.Ş.	Doruk
DURU TELEKOMÜNİKASYON SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	Duru Telekom
EQUANT İSTANBUL TELEKOM A.Ş.	Equant İstanbul
ESKİŞEHİR BİLİŞİM İLETİŞİM SAN. VE TİC. A.Ş.	Eskişehir
FIRAT TELEKOM TİC. LTD. ŞT	Fırat Telekom
GLOBAL İLETİŞİM HİZMETLERİ AŞ	Global
GLOBALSTAR AVRASYA UYDU SES VE DATA İLETİŞİMİ AŞ.	Globalstar
GRID TELEKOMÜNİKASYON HİZM. A.Ş.	Grid
HAYAT GLOBAL BİLGİ VE İLETİŞİM SERVİSLERİ A.Ş.	Hayatnet
INFOLINE REHBERLİK VE ÇAĞRI MERKEZİ HİZM. A.Ş.	Infoline
IPC TELEKOMÜNİKASYON TİC. LTD. ŞTİ. (MEG DANIŞMANLIK VE PAZARLAMA TİC. LTD. ŞTİ. adlı işletmecinin ünvanı IPC TELEKOMÜNİKASYON TİC. LTD. ŞTİ. olarak değişmiştir.)	IPC Telekom
İKON İLETİŞİM TELEKOMÜNİKASYON AŞ	İkon İletişim
İŞ NET ELEKTRONİK BİLGİ ÜRETİM DAĞITIM TİC. VE İLETİŞİM HİZM. A.Ş.	İş Net
KULE HİZMET VE İŞLETMECİLİK A.Ş.	Kule Hizmetleri
MEDİTERRANEAN NAUTILUS TELEKOMÜNİKASYON HİZM. TİC. A.Ş.	Mednautilus
MEGA ULUSLARARASI TELEKOMÜNİKASYON HİZM. A.Ş.	Mega
MEGA ULUSLARARASI TELEKOMÜNİKASYON HİZM. AŞ	Mega Telekom

İŞLETMECİ ADI	KISALTMA
METRONET İLETİŞİM TEKNOLOJİ A.Ş.	Metronet
MİLLENİCOM TELEKOMÜNİKASYON HİZM. A.Ş.	Millenicom
MLT TELEKOMÜNİKASYON SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	MLT Telekom
MOBİLKOM ELEKTRONİK SANAYİ VE TİC. LTD. ŞTİ.	Mobilkom
MTCTR MEMOREX TELEKOMÜNİKASYON SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	MTCTR Memorex
NETGSM İLETİŞİM VE BİLGİ TEKNOLOJİLERİ AŞ	NetGSM
NETONTELL TELEKOMÜNİKASYON LTD. ŞTİ.	Netontell
OMS BİLİŞİM VE TELEKOMÜNİKASYON HİZM. DIŞ TİC. LTD. ŞTİ	OMS Telekom
OYAK TELEKOMÜNİKASYON HİZM. A.Ş.	Oyak
PLUSS TELEKOM İLETİŞİM TİC. LTD. ŞTİ.	Plus Telekom
REHBERLİK HİZMETLERİ SERVİSİ A.Ş.	Rehberlik Hizmetleri Servisi
ROİTEL TELEKOMÜNİKASYON AŞ	Roitel
SUPERONLINE İLETİŞİM HİZMETLERİ A.Ş.	Superonline
T SYSTEMS TELEKOMÜNİKASYON LTD. ŞTİ.	T-Systems
TEKNOMOBİL UYDU HABERLEŞME A.Ş.	Teknomobil
TELEKUTU İLETİŞİM HİZM. LTD. ŞTİ.	Telekutu
TELNET TELEKOM HİZM. A.Ş.	Telnet
TSM BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ HİZM. TİC. VE SAN. AŞ	TSM Bilişim
TTM TEL. VE İLETİŞİM HİZM. SAN. VE DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	TTM Telekom
TTNET A.Ş.	TTNet
TURKCELL İLETİŞİM HİZMETLERİ A.Ş.	Turkcell
TURKNET İLETİŞİM HİZM. A.Ş.	Turknet
TÜRK TELEKOMÜNİKASYON AŞ	Türk Telekom
TÜRKSAT UYDU HABERLEŞME VE KABLO TV İŞLETME A.Ş.	Turksat
TÜRKSAT UYDU HABERLEŞME VE KABLO TV İŞLETME A.Ş.	Turksat
VASTECH İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	Vastech
VERİMOR TELEKOMÜNİKASYON TİCARET LTD. ŞTİ.	Verimor Telekom
VODAFONE ALTERNATİF TELEKOM HİZM. A.Ş.	Vodafone Alternatif
VODAFONE NET İLETİŞİM HİZMETLERİ A.Ş.	Vodafone Net
VODAFONE TELEKOMÜNİKASYON A.Ş.	Vodafone
YENİ TELEKOM İNTERNET HİZM. LTD. ŞTİ.	Yeni Telekom

1 Genel Pazar Verileri

Bu rapor, Türkiye elektronik haberleşme sektöründe faaliyet gösteren işletmecilerin Kurumumuza belirli dönemlerde göndermiş oldukları veriler esas alınarak hazırlanmıştır. Raporda 2012 yılı ikinci üç aylık dönemine (Nisan-Mayıs-Haziran) ait veriler önceki dönemler ile kıyaslamalı olarak incelenmektedir.

1.1 Yetkilendirme ve Hizmet Türlerine göre İşletmeci Sayıları

13 Ağustos 2012 itibariyle elektronik haberleşme sektöründe faaliyet gösteren işletmeci sayısı 384 olup, bu işletmecilere verilen yetkilendirme sayısı 608'dir. Çizelge 1-1'de yetkilendirilmiş işletmecilerin sunulan hizmetlere göre dağılımına yer verilmektedir.

Çizelge 1-1 Yetkilendirme ve Hizmet Türlerine göre İşletmeci Sayıları

Yetkilendirme Türü	Hizmetler	Yetkilendirme Sayısı
Görev Sözleşmesi	Uydu ve Kablo TV Hizmetleri	1
İmtiyaz Sözleşmesi	GSM PAN Avrupa Mobil Telefon Sisteminin Kurulması ve İşletilmesi ve IMT-2000/UMTS Altyapılarının Kurulması ve İşletilmesi ile Hizmetlerinin Sunulması	3
	Çeşitli Telekomünikasyon Hizmetleri	1
Bildirim Kapsamında Hizmet Veren İşletmeciler	Uydu Haberleşme Hizmeti	23
	Uydu Platform Hizmeti	4
	Altyapı İşletmeciliği Hizmeti	72
	İnternet Servis Sağlayıcılığı Hizmeti	164
	Sabit Telefon Hizmeti	50
	Kablolu Yayın Hizmeti	15
	GMPCS Mobil Telefon Hizmeti	6
	Hava Taşıtlarında GSM 1800 Mobil Telefon Hizmeti	1
	Sanal Mobil Şebeke Hizmeti	36
Kullanım Hakkı Kapsamında Hizmet Veren İşletmeciler	GMPCS Mobil Telefon Hizmeti	2
	Ortak Kullanımlı Telsiz Hizmeti	70
	Altyapı İşletmeciliği Hizmeti	5
	Sabit Telefon Hizmeti	137
	Rehberlik Hizmeti	12
	Sanal Mobil Şebeke Hizmeti	8
TOPLAM		608

1.2 İşletmeci Gelirleri ve Kârları

Telekomünikasyon sektöründe toplam gelirlerin yıllar itibariyle gelişimine bakıldığında özellikle mobil telekomünikasyon hizmetlerinden elde edilen gelirler başta olmak üzere artış yaşandığı görülmektedir. Çizelge 1-2’de Türk Telekom ve mobil işletmecilerin 2008 yılından itibaren yıllık net satış gelir bilgilerine yer verilmektedir. 2010 yılında 21,2 milyar TL’ye yaklaşan toplam net satış gelirleri 2009 yılına göre %2,23 oranında artmıştır. 2011 yılında ise net satış gelirleri 21,7 milyar TL’ye yükselmiştir.

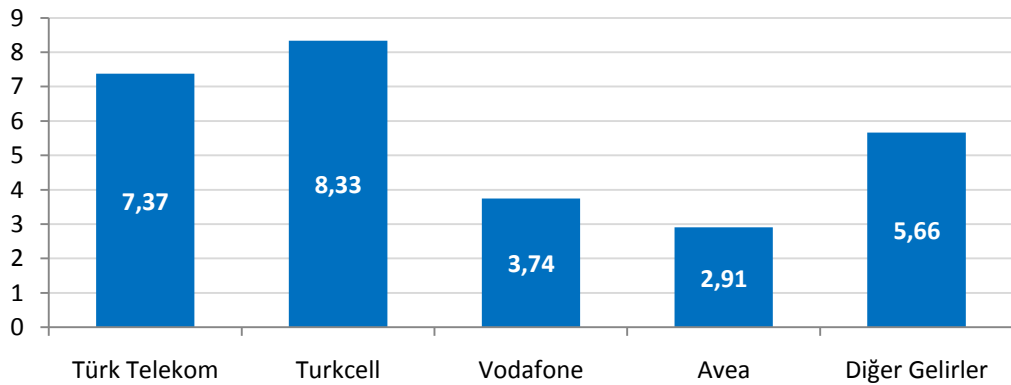
Çizelge 1-2 Türk Telekom ve Mobil İşletmecilerin Yıllık Net Satış Gelirleri, TL

Net Satış* (TL)	2008	2009	2010	2011
Türk Telekom	7.734.891.747	7.700.260.858	7.340.362.030	7.374.599.666
Turkcell	7.875.874.606	8.025.025.237	7.991.150.227	8.332.040.983
Vodafone	2.778.218.000	2.584.989.000	3.349.822.000	3.741.607.933
Avea	1.973.025.289	2.406.805.292	2.497.421.759	2.906.743.653
TOPLAM	20.362.009.642	20.717.080.387	21.178.756.016	22.354.992.235

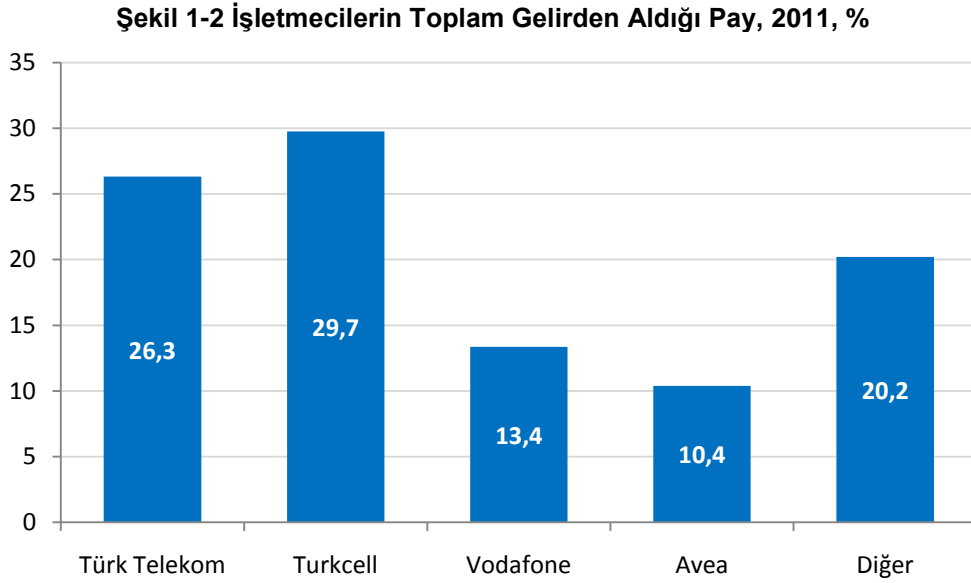
*İşletmecilerin Kurumumuza gönderdiği kesinleşmiş yıllık gelir tabloları dikkate alınmıştır.

Şekil 1-1’de 2011 yılı sonu itibariyle toplam telekomünikasyon hizmet gelirlerinin dağılımı gösterilmektedir. Pazarda Türk Telekom ve mobil işletmeciler haricindeki işletmecilerin net satış gelirleri toplamı 5,66 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 1-1 Toplam Gelirin İşletmeciler Arasında Dağılımı, 2011, Milyar TL

Şekil 1-2'de ise, 2011 yılında gerçekleşen toplam gelirin işletmeciler arasında yüzdesel dağılımına yer verilmektedir. 2011 yılında toplam telekomünikasyon hizmet gelirlerinin %29,7'sini Turkcell, %26,3'ünü Türk Telekom, %13,4'ünü Vodafone, %10,4'ünü Avea ve %20,2'sini diğer işletmeciler almıştır.

Çizelge 1-3'te Türk Telekom ve mobil işletmecilerin üç aylık net satış gelirlerine yer verilmekte olup, söz konusu gelir bilgileri işletmecilerin Kurumumuza bildirdiği kesinleşmemiş gelir bilgilerini içermektedir. 2012 yılı ikinci üç aylık dönemde Türk Telekom ve mobil işletmecilerinin net satış gelirleri yaklaşık 6 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 1-3 Türk Telekom ve Mobil İşletmecilerin Üç Aylık Net Satış Gelirleri, TL

Net Satış (TL)	2012-1	2012-2
Türk Telekom	1.801.121.668	1.820.043.711
Turkcell	1.984.227.414	2.149.093.949
Vodafone	1.103.364.990	1.199.722.784
Avea	787.017.463	856.321.702
TOPLAM	5.675.731.536	6.025.182.146

Çizelge 1-4'te Türk Telekom ve mobil işletmeciler haricindeki alternatif işletmecilerin 2012 yılı ikinci çeyrek itibariyle gelir bilgilerine yer verilmektedir.

Birden fazla lisansı olan ve gelir kırılımını veremeyen işletmecilerin gelir bilgileri ana faaliyet alanında yer almaktadır. Diğer işletmecilerin net satış gelirleri 2012 yılı ikinci çeyrekte yaklaşık 1,5 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Böylece Türk Telekom, mobil işletmeciler ve diğer işletmecilerin toplam telekomünikasyon hizmet gelirleri 2012 ikinci çeyrek için yaklaşık 7,5 milyar TL düzeyinde gerçekleşmiştir.

Çizelge 1-4 Diğer İşletmecilerin Üç Aylık Gelir Bilgileri, TL

İŞLETMECİ TÜRÜ	2012-1	2012-2
İSS	1.007.755.876	1.008.853.700
STH	145.348.092	160.174.124
ALTYAPI	111.569.940	132.145.985
UYDU PLATFORM	33.977.980	51.782.039
UYDU TELEKOM	38.068.203	40.908.955
REHBERLİK	19.488.407	20.710.504
KABLO YAYIN	76.553.157	81.979.469
GMPCS	3.765.418	3.743.585
OKTH	1.721.151	1.929.655
TOPLAM	1.438.248.224	1.502.228.015

Çizelge 1-5'te ise Türk Telekom ve mobil işletmecilerin 2008-2011 yılları arasında elde ettikleri net kâr rakamlarına yer verilmektedir.

Çizelge 1-5 Türk Telekom ve Mobil İşletmecilerin Yıllık Net Kâr Değerleri, TL

Net Kâr* (TL)	2008	2009	2010	2011
Türk Telekom	2.610.791.956	2.746.613.306	2.956.000.797	2.468.971.871
Turkcell	2.777.908.000	2.237.697.000	2.154.605.000	2.262.195.067
Vodafone	-582.206.309	-1.397.657.291	-239.277.770	-696.907.047
Avea	-514.343.382	-1.240.086.183	-962.938.607	-1.054.556.808

*Net kâr rakamları işletmecilerin yıllık olarak gönderdikleri kesinleşmiş gelir tabloları dikkate alınarak hazırlanmıştır.

1.3 İşletmeci Yatırımları

Çizelge 1-6'da ve Çizelge 1-7'de sırasıyla Türk Telekom ve mobil işletmecilerin 2008-2011 yılları arasındaki toplam yıllık yatırım miktarlarına ve 2012 yılı üç aylık yatırım bilgilerine yer verilmektedir. Toplam yıllık yatırım bilgilerine bakıldığında 2011 yılı sonunda bir önceki yıla kıyasla Türk Telekom'un yatırımında %24,77 oranında bir artış görülmektedir. Aynı dönemler için Turkcell'in yatırımları %14,75 oranında artarken, Vodafone yatırımları %23,34, Avea yatırımları ise %4,64 oranında azalmıştır.

Çizelge 1-6 Türk Telekom ve Mobil İşletmecilerin Toplam Yıllık Yatırımı, TL

Yatırım (TL)	2008	2009	2010	2011
T.Telekom	1.375.310.179	1.214.950.018	1.099.376.770	1.371.661.333
Turkcell	587.380.000	1.823.087.000	779.323.342	894.292.038
Vodafone	446.725.928	1.556.997.971	1.043.320.000	799.790.152
Avea	958.236.891	1.208.795.929	838.780.574	799.871.483
TOPLAM	3.367.652.998	5.803.830.918	3.760.800.686	3.865.615.006

Çizelge 1-7'de yer alan üç aylık yatırım bilgilerine bakıldığında; 2012 yılı ikinci çeyrekte Türk Telekom ve mobil işletmecilerin toplam yatırım miktarının yaklaşık 818,6 milyon TL olarak gerçekleştiği ve bir önceki çeyreğe göre toplam yatırım miktarında %7,71 oranında artış yaşandığı görülmektedir.

Çizelge 1-7 Türk Telekom ve Mobil İşletmecilerin Toplam Üç Aylık Yatırımı, TL

Yatırım (TL)	2012-1	2012-2
T.Telekom	232.399.025	445.353.927
Turkcell	160.000.762	166.538.135
Vodafone	232.241.513	72.443.449
Avea	135.360.448	134.255.772
TOPLAM	760.001.748	818.591.283

Çizelge 1-8'de pazarda faaliyet gösteren diğer işletmecilerin 2012 yılı ilk iki çeyrek itibarıyla yatırım bilgileri verilmektedir. Diğer işletmeciler tarafından 2012 yılı ilk çeyrekte yaklaşık 213 milyon TL, ikinci çeyrekte ise yaklaşık 483

milyon TL yatırım gerçekleştirilmiştir. Diğer işletmecilerin 2012 ilk çeyrekte yatırım/gelir oranı %15 iken söz konusu işletmecilerin yatırım/gelir oranı 2012 ikinci çeyrekte %32 olarak gerçekleşmiştir.

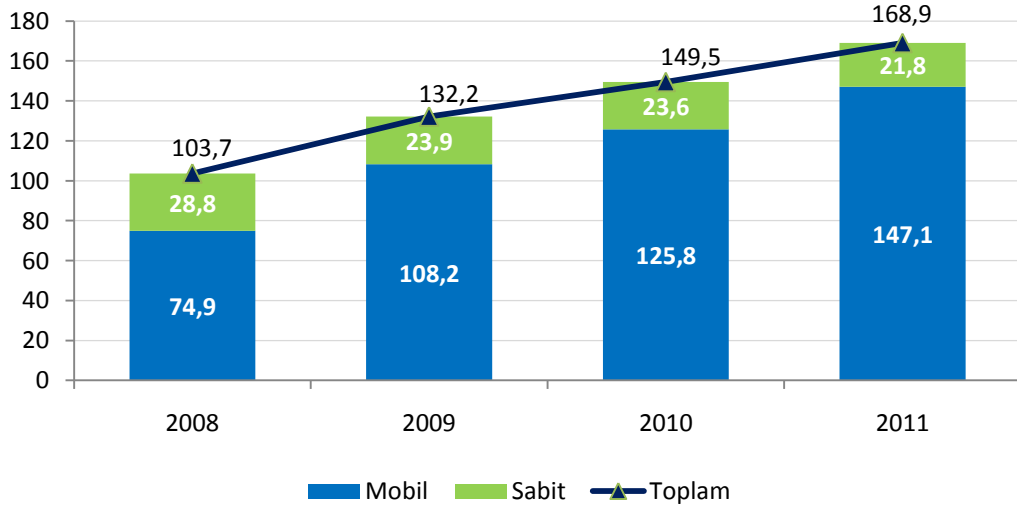
Çizelge 1-8 Diğer İşletmecilerin Üç Aylık Yatırım Bilgileri, TL

	2012-1	2012-2
Diğer İşletmeciler	213.093.835	483.481.686

1.4 Toplam Trafik

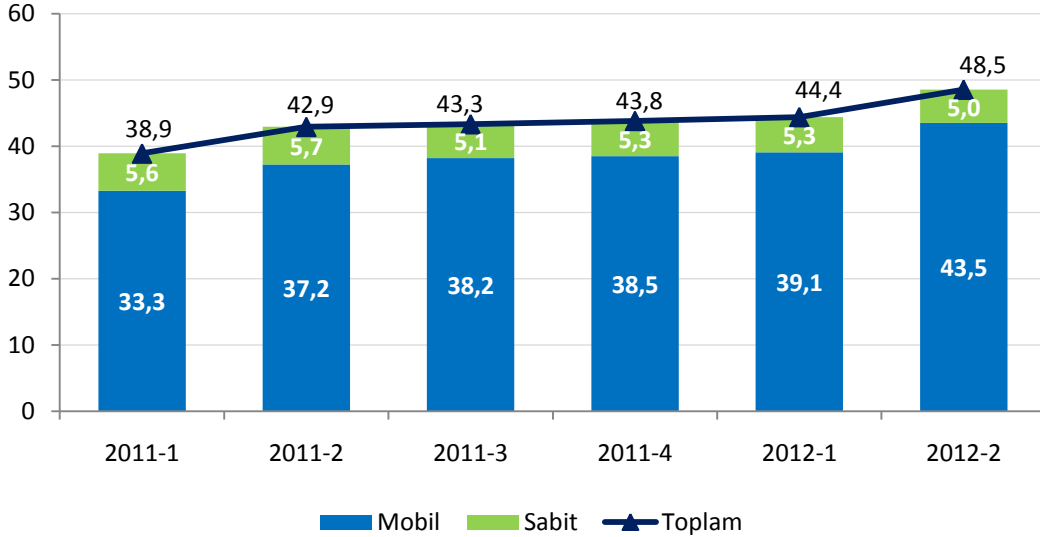
Şekil 1-3 ve Şekil 1-4'te Türkiye elektronik haberleşme pazarında sabit ve mobil işletmecilerin oluşturduğu toplam trafik miktarına ve dağılımına yer verilmektedir. Şekil 1-3'te 2008 yılından itibaren yıllık trafik miktarlarına yer verilmektedir. Toplam trafiğin dağılımına bakıldığında yıllar itibariyle mobil arama trafik miktarı artarken sabit arama trafik miktarının düştüğü görülmektedir. 2011 yılında, bir önceki yıla göre toplam trafik miktarı %13 artarak 168,9 milyar dakikayı geçerken, bu trafik miktarının yaklaşık %87'sini mobil trafik oluşturmuştur.

Şekil 1-3 Toplam Yıllık Arama Trafik Miktarları, Milyar Dakika

Şekil 1-4'te 2011 yılı başından itibaren üçer aylık dönemler halinde sabit ve mobil toplam trafik miktarları verilmektedir. 2012 yılı ikinci çeyrekte toplam mobil trafik miktarı 43,5 milyar dakika olurken, sabit trafik miktarı ise 5 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki üç aylık döneme göre mobil arama trafik miktarı yaklaşık %11,5 oranında artarken, sabit arama trafik miktarı ise yaklaşık %5,3 oranında azalmıştır. 2011 yılı ikinci çeyrekte yaklaşık 42,9 milyar dakika olan toplam trafik miktarı, 2012 yılı ikinci çeyrekte yaklaşık 48,5 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir.

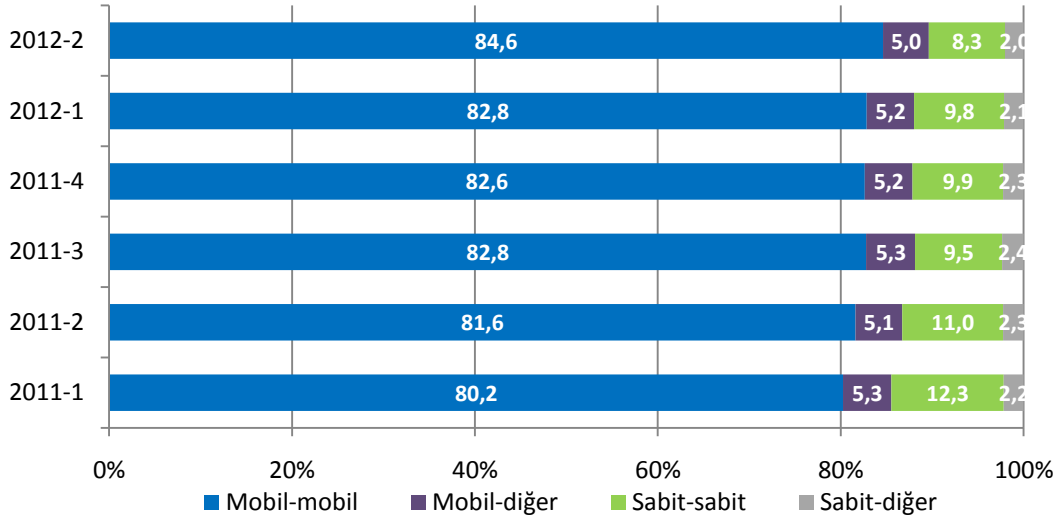
Şekil 1-4 Toplam Üç Aylık Arama Trafik Miktarları, Milyar Dakika

NOT: STH yönüne giden 2012-1 trafik verileri Türk Telekom tarafından güncellenmiştir.

Şekil 1-5 ve Şekil 1-6'da Türkiye telekomünikasyon pazarında sabit ve mobil işletmecilerin oluşturduğu trafiğin yönlere göre dağılımı üçer aylık dönemler halinde kıyaslanmaktadır. Şekilden görüleceği üzere, trafiğin büyük bir kısmını (%84,6) mobilden mobile giden trafik oluşturmaktadır. Söz konusu trafik mobil işletmecilerin kendi şebekelerinde gerçekleşen ve aynı zamanda diğer mobil şebekelere doğru yapılan aramalardan oluşmaktadır.

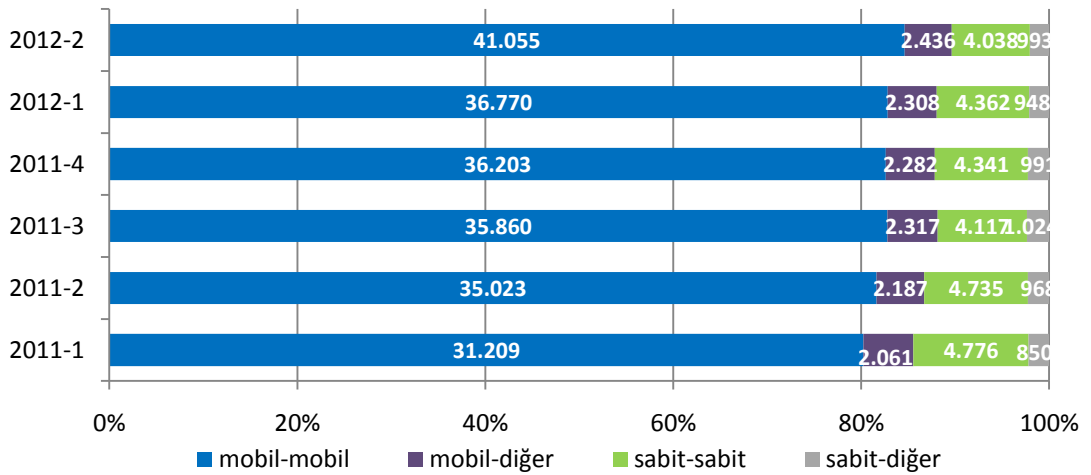
Şekil 1-5 Trafik Dağılımı, %

NOT: STH yönüne giden 2012-1 trafik verileri Türk Telekom tarafından güncellenmiştir.

2012 yılı ikinci üç aylık dönemde mobilden mobile trafik miktarı bir önceki yılın aynı dönemine göre yaklaşık %17,2 oranında artarken, sabitten sabite arama trafik miktarı yaklaşık %14,7 oranında azalış göstermiştir. Bir önceki dönemle kıyaslandığında ise mobile trafik miktarı bir önceki yılın aynı dönemine göre yaklaşık %11,6 oranında artarken, sabitten sabite arama trafik miktarı yaklaşık %7,4 oranında azalmıştır.

Şekil 1-6 Trafik Dağılımı, Milyon Dakika

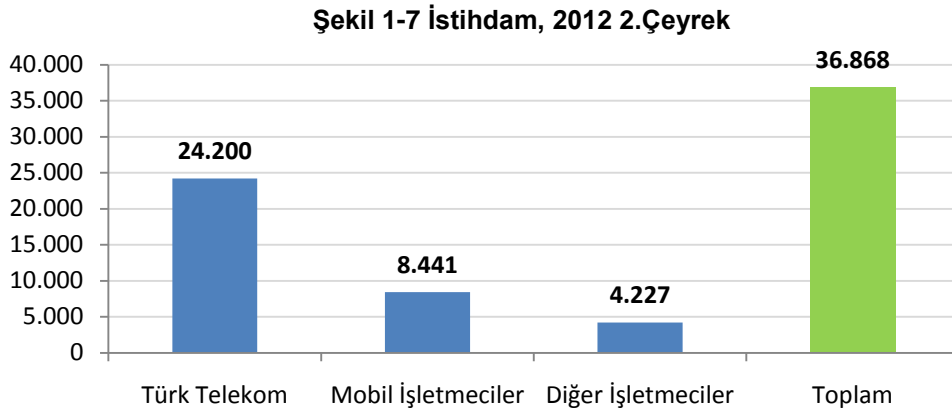

NOT: STH yönüne giden 2012-1 trafik verileri Türk Telekom tarafından güncellenmiştir.

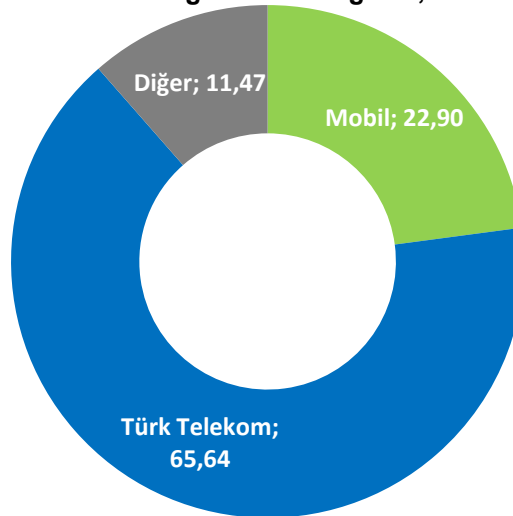
1.5 İstihdam

Şekil 1-7'de 2012 ikinci çeyrek dönemi itibariyle Türk Telekom, mobil işletmeciler ve sektördeki diğer işletmecilerin istihdam ettiği çalışan sayılarına yer verilmektedir. Türk Telekom'un çalışan sayısı 24.200, mobil işletmecilerin toplam çalışan sayısı 8.441 ve diğer işletmecilerin çalışan sayısı 4.227 olarak gerçekleşmiştir. 2012 ikinci çeyrekte sektörde toplam çalışan sayısı 36.868'dir.

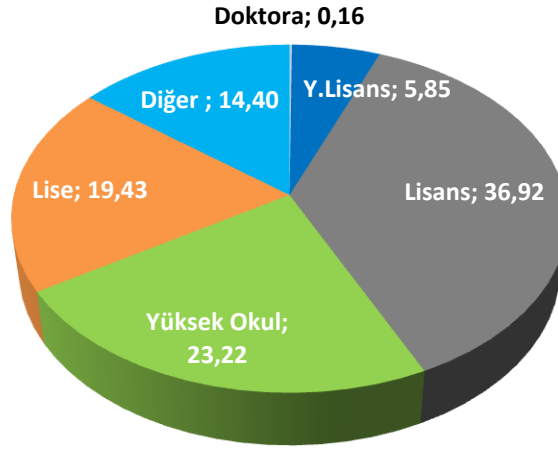
Şekil 1-8'de sektördeki toplam istihdam değerlerinin yüzdesel dağılımına yer verilmektedir. Sektör çalışanlarının %65,64'ü Türk Telekom'da, %22,90'ı mobil sektörde ve %11,47'si diğer hizmet alanlarında çalışmaktadır.

Şekil 1-8 İstihdam Değerlerinin Dağılımı, 2012 2. Çeyrek, %

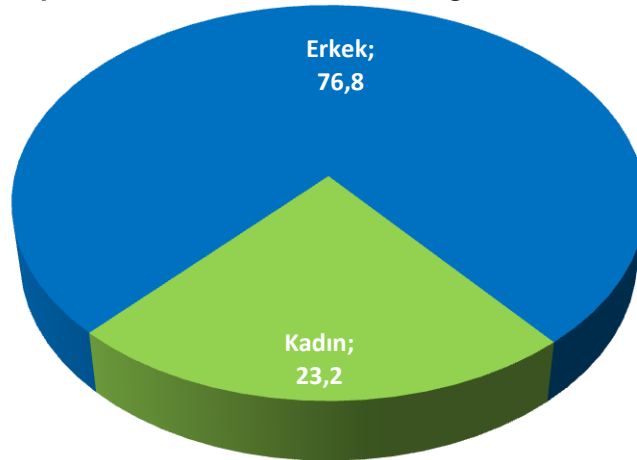
Şekil 1-9'da sektördeki toplam çalışan sayısının 2012 yılı ikinci çeyrek itibariyle eğitim durumuna göre dağılımı verilmektedir. Buna göre sektörde en fazla lisans seviyesinde çalışan bulunmakta (%36,92), bunu yüksekokul ve lise seviyesindeki çalışanlar izlemektedir.

Şekil 1-9 Toplam İstihdamın Eğitim Durumuna Göre Dağılımı, 2012 2. Çeyrek, %

Şekil 1-10'da sektördeki toplam çalışan sayısının kadın erkek dağılımı verilmektedir. Buna göre 2012 yılı ikinci çeyrek itibariyle sektörde toplam çalışanların %76,8'ini erkek, %23,2'sini ise kadın çalışanlar oluşturmaktadır.

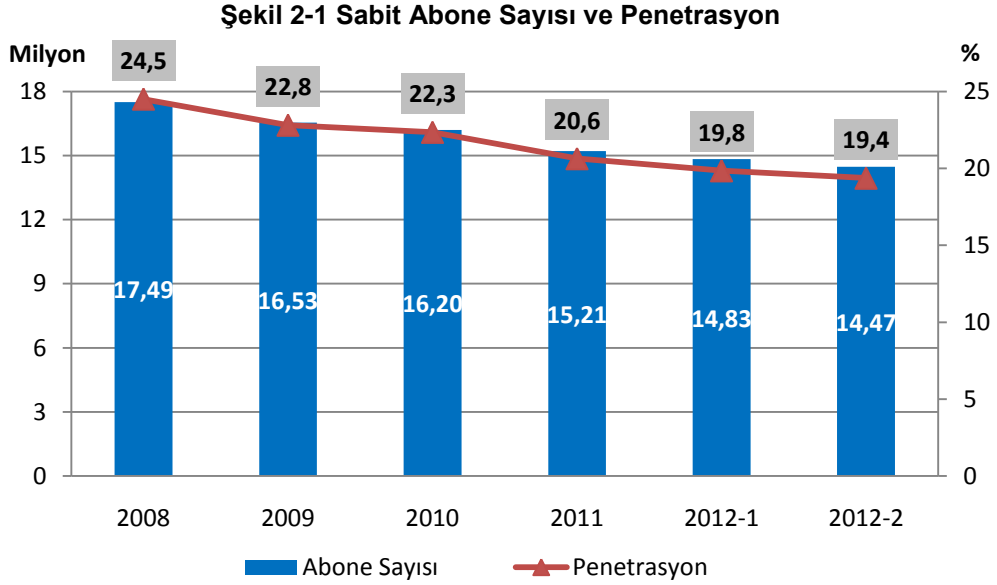
Şekil 1-10 Toplam İstihdamın Kadın-Erkek Dağılımı, 2012 2. Çeyrek, %

2 Sabit Pazar Verileri

2.1 Abone Sayıları

2012 yılı ikinci çeyrek itibariyle 14,47 milyon sabit telefon abonesi bulunan Türkiye’de penetrasyon oranı bir önceki çeyreğe göre %0,4 azalarak yaklaşık %19,4 seviyelerine düşmüştür (Şekil 2-1). Bununla birlikte; Türkiye’de ortalama hanehalkı büyüklüğünün 3,97 olduğu göz önünde bulundurulduğunda, sabit telefon hizmetleri pazarında Türkiye’nin önemli bir kesimine ulaşıldığını söylemek mümkündür.

Sabit telefon hizmetleri (STH) sunan işletmecilerin 2012 yılının ikinci çeyreği itibariyle kullanıcı bilgilerine Çizelge 2-1’de yer verilmektedir¹. Söz konusu dönemde taşıyıcı ön seçimi kullanıcı sayısı 402.966, taşıyıcı seçimi kullanıcı sayısı ise 174.338 olarak gerçekleşmiştir. Diğer yöntemlerle bu işletmecileri kullanarak arama yapan kullanıcı sayısı ise 340.201 kişidir.

¹ STH yetkilendirmesine sahip olan işletmecilerden 83 adetine ait verilerden elde edilmiştir.

Çizelge 2-1 STH İşletmecilerinin Kullanıcı Sayıları, 2012 2. Çeyrek

Yöntem	Kullanıcı Sayısı
Taşıyıcı Ön Seçimi	402.966
Arama Bazında Taşıyıcı Seçimi	174.338
Diğer Erişim Yöntemleri	340.201
TOPLAM	917.505

Çizelge 2-2'de tüm yöntemlerle ulaşılan kullanıcı sayısı açısından STH işletmecilerinin pazar payları yer almaktadır. Bu kapsamda, ilk üç sırayı sırasıyla Millenicom, Bizfonik ve Superonline paylaşmaktadır. Bir önceki çeyrek sonuçlarıyla karşılaştırıldığında Millenicom'un bir basamak yükselerek birinci sıraya yerleştiği görülmektedir. İlk üç sırayı paylaşan işletmecileri Turknet yakından takip etmektedir.

Çizelge 2-2 STH İşletmecilerinin Kullanıcı Sayısına göre Pazar Payları, 2012 2. Çeyrek

İşletmeci	Pazar Payı (%)
Millenicom	24,12
Bizfonik	21,00
Superonline	18,96
Turknet	13,22
Vodafone Alternatif	8,61
İş Net	6,22
Vodafone Net	2,22
NetGSM	1,72
TTM Telekom	1,63
TTNet	1,51
Diğer	0,80

Sabit telefon hizmeti sunan işletmeciler ön ödemeli kartlar ile de kullanıcılara arama hizmetleri sunmaktadır. 2012 ikinci çeyrekte toplam satılan ön ödemeli kart adedi 3.137.637 olup, kart satışı adedine göre işletmecilerin pazar payları Çizelge 2-3'te gösterilmektedir. Bu çerçevede, kart satış adedine göre en yüksek paya sahip işletmeciler arasında sırasıyla Superonline, IPC Telekom, MLT Telekom, İkon İletişim ve Millenicom yer almaktadır.

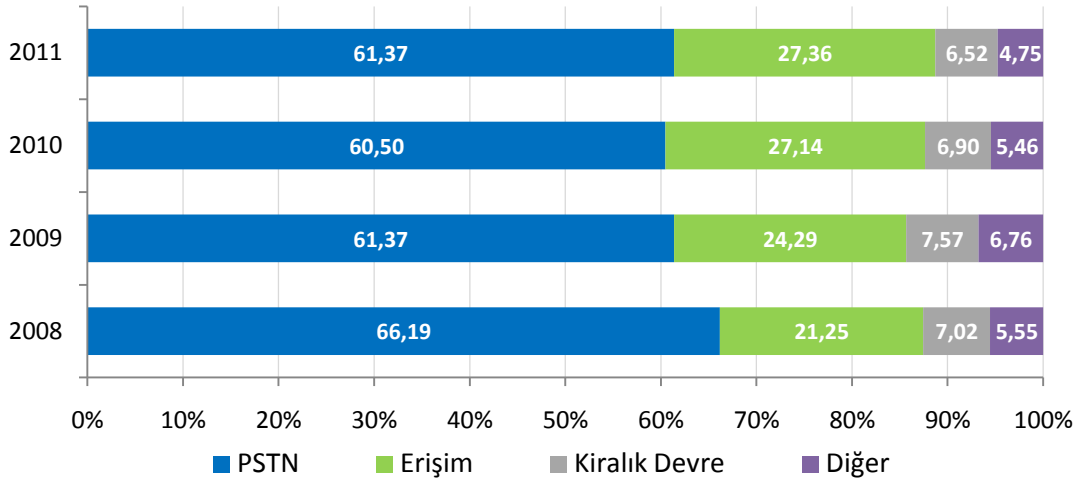
**Çizelge 2-3 STH İşletmecilerinin Kart Satışı Sayısına göre Pazar Payları,
2012 2. Çeyrek**

İşletmeci	Pazar Payı (%)
Superonline	19,34
IPC Telekom	19,19
MLT Telekom	18,43
İkon İletişim	13,94
Millenicom	13,29
TTM Telekom	10,43
MEGA Telekom	4,88
TSM Bilişim	0,34
DURU Telekom	0,06
Diğer	0,08

2.2 Sabit Pazarda Gelirler

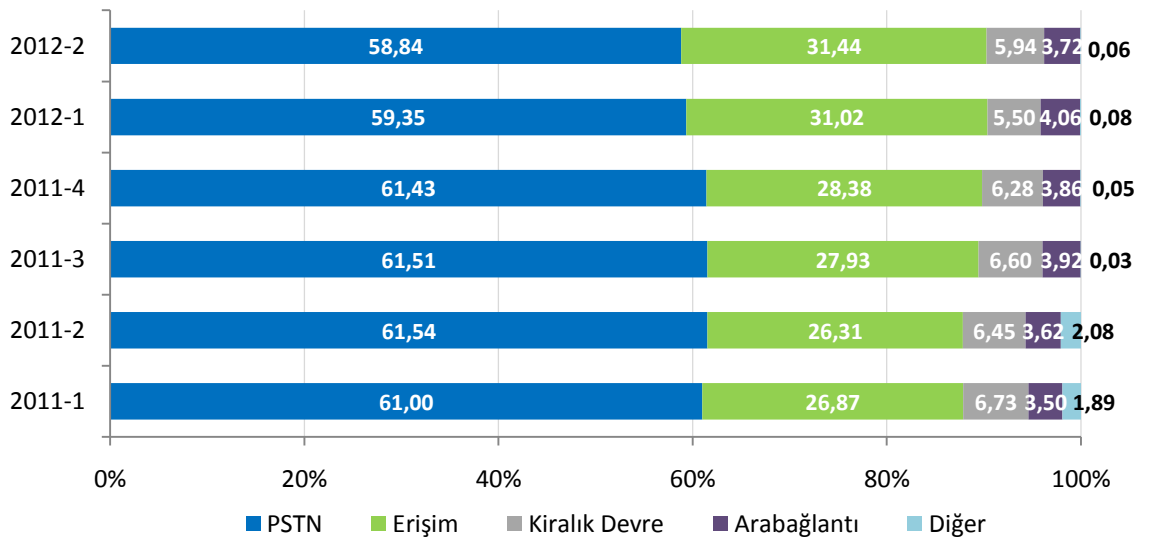
Şekil 2-2'de sabit pazarda Türk Telekom'un yıllık gelirlerinin dağılımına yer verilmektedir. 2011 yılında sabit telefon (PSTN) hizmetleri ile erişim hizmetleri gelirlerinin toplam gelirdeki payının bir önceki yıla göre arttığı, kiralık devre ve diğer hizmetlerden elde edilen gelirlerin payının ise azaldığı görülmektedir. 2008 yılında toplam gelirlerin %66,19'unu oluşturan PSTN gelirlerinin, 2011 yılında toplam gelirlerdeki payı %61,37'ye düşmüştür. Buna karşın, 2008 yılında toplam gelir içinde %21,25'lik bir paya sahip olan erişim gelirleri, 2011 yılında toplam gelir içindeki payını %27,36'ya çıkarmıştır. 2011 yılında kiralık devre gelirleri, toplam sabit gelirlerin %6,52'si iken, arabağlantı, yerel ağ paylaşımı, yurtdışı hesaplaşma ve teleks-teleteks gelirlerinin oluşturduğu diğer gelirler toplam sabit gelirlerin %4,75'ini oluşturmaktadır.

Şekil 2-2 Türk Telekom'un Yıllık Sabit Gelirinin Dağılımı, %

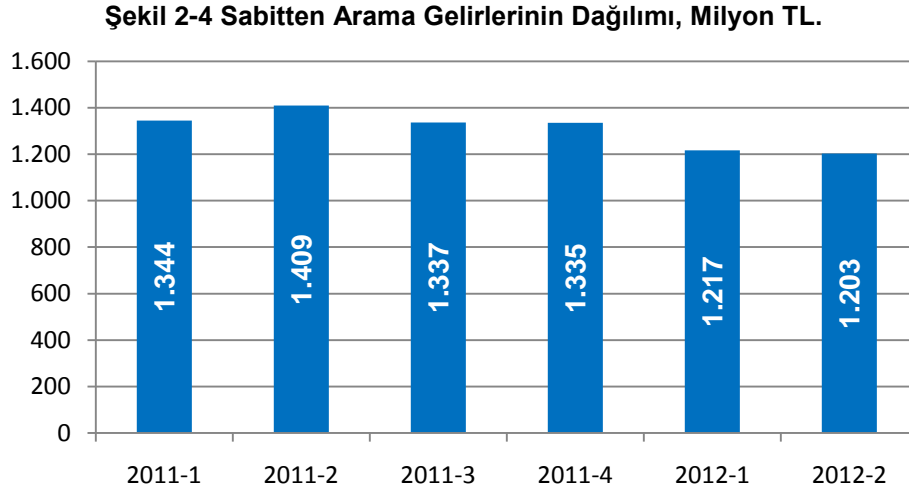
Şekil 2-3'te 2011 yılı birinci çeyrekte itibaren üçer aylık dönemler halinde Türk Telekom'un sabit gelirlerinin dağılımı yer almaktadır. Görüleceği üzere, 2012 yılının ikinci çeyreğinde PSTN gelirleri toplam gelirin %58,84'ünü teşkil ederken, erişim gelirleri toplam gelirin %31,44'ünü oluşturmuştur. 2011 yılının aynı dönemi ile kıyaslandığında; PSTN ve kiralık devre gelirlerinin toplam gelir içindeki payının azaldığı, buna karşın erişim ve arabağlantı dolayısıyla elde edilen gelirlerinin payının arttığı gözlenmektedir.

Şekil 2-3 Türk Telekom'un Üç Aylık Gelirinin Dağılımı, %

2.3 Sabitten Arama Gelirleri

2012 yılı ikinci üç aylık dönem itibariyle sabit telefon gelirleri (brüt) 1.203 milyon TL olarak gerçekleşmiş olup, geçen senenin aynı dönemine göre %14,7 oranında azalırken bir önceki döneme göre %1,1 oranında düşmüştür.

Çizelge 2-4'te 2012 yılı ikinci çeyrek itibariyle STH işletmecilerinin hizmet sunumu dolayısıyla elde ettikleri gelirlere ve kullanıcı sayılarına yer verilmektedir. Yaklaşık 917 bin kullanıcı sabit telefon hizmetlerinde alternatif işletmecileri kullanmış olup, bu işletmecilerin üç aylık dönem için gelirleri 160,1 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Elde edilen gelir 2012 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre %10,2 oranında artmıştır.

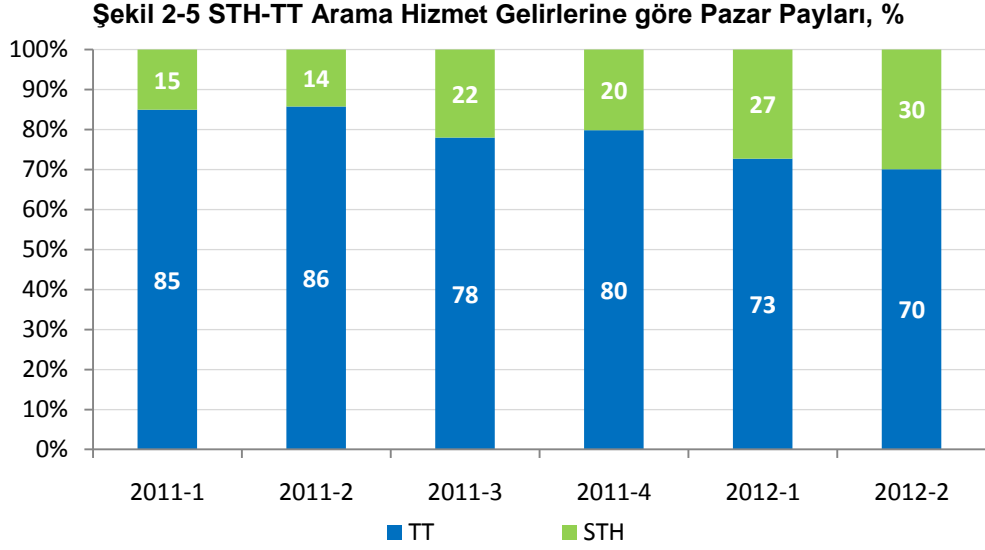
Çizelge 2-4 STH İşletmecilerinin Net Satış ve Ön Ödemeli Kart Satış Bilgileri

Dönem	Kullanıcı Sayısı	Ön Ödemeli Kart Satış Adedi	Net Satış Geliri, TL ²
2012 - 1	824.465	2.847.205	145.348.092
2012 - 2	917.505	3.137.637	160.147.211

Şekil 2-5'te STH işletmecilerinin toplam gelirleri ile Türk Telekom'un arama hizmetlerine ilişkin gelirlerine göre pazar paylarına yer verilmektedir³. STH

² STH İşletmecilerinin tüm STH hizmetlerinden elde ettiği toplam net satış gelirlerini ifade etmektedir.

işletmecilerinin ilgili hizmetlerdeki gelir bakımından 2011 yılı ikinci üç aylık dönemde pazar payları %14 olurken, 2012 yılı ikinci üç aylık dönemde söz konusu pazar payları %30 olarak gerçekleşmiştir.

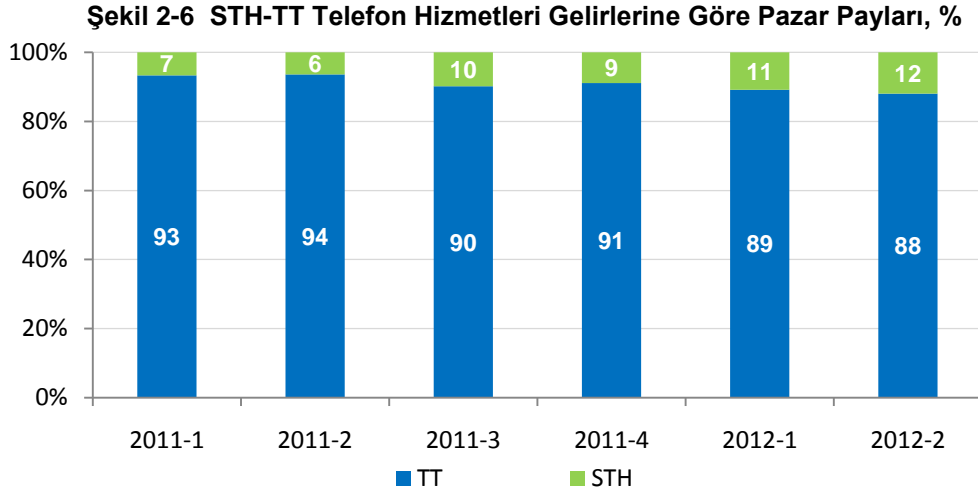

şekil 2-6'da STH işletmecilerinin toplam gelirleri ile Türk Telekom'un toplam telefon hizmetlerine ait gelirlerine göre pazar paylarına yer verilmektedir⁴. Söz konusu gelirlere göre STH işletmecilerinin ve Türk Telekom'un pazar payları 2011 yılı birinci çeyreğinde sırasıyla %7 ve %93 iken, söz konusu pazar payları 2012 yılının ikinci üç aylık döneminde sırasıyla %12 ve %88 olarak gerçekleşmiştir.

³ şekil 2-6; STH işletmecilerinin Kurumumuza göndermiş olduğu üçer aylık gelir bilgileri ile Türk Telekom'un aynı dönemlerde Kurumumuza bildirmiş olduğu şehirlerarası, uluslararası ve mobile giden aramalardan elde edilen gelir bilgileri kullanılarak elde edilmiştir.

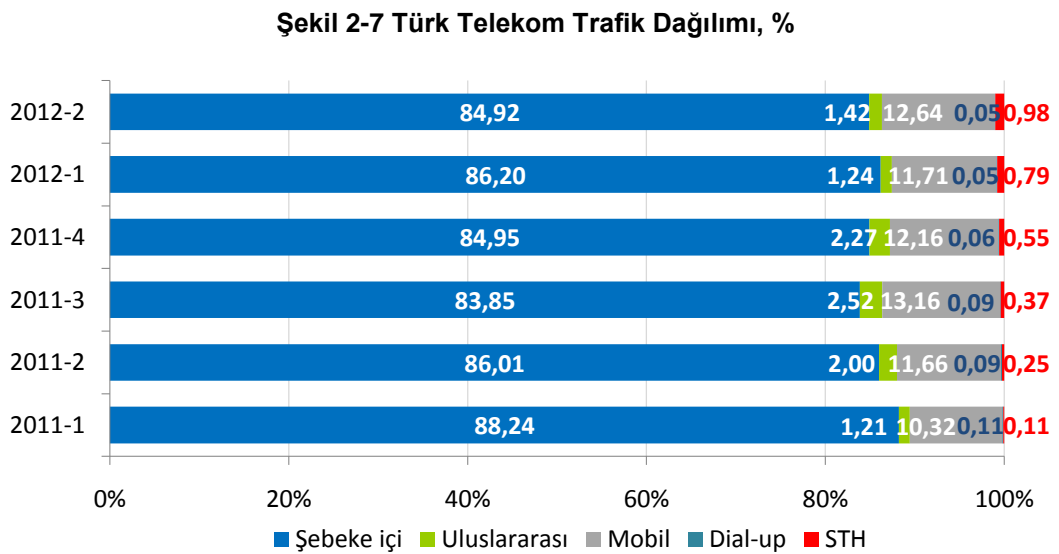
⁴ Türk Telekom'un şehirçi, şehirlerarası, yurtdışı ve mobil aramaları ile sabit ücret, bağlantı-nakil ücretlerini içeren gelirlerini kapsamaktadır.

2.4 Sabit Pazarda Trafik Hacmi

Şekil 2-7’de ve Çizelge 2-6’da sabit telefon trafik miktarı ve oranların dağılımına yer verilmektedir. Üçer aylık dönemlerde trafikte yaşanan gelişmelerin gösterildiği aşağıdaki şekilde, bir önceki yılın aynı döneminde %86 olan şebeke içi trafiğin toplam trafik içindeki payının 2012 yılı ikinci üç aylık döneminde %84,9 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Bununla birlikte bir önceki üç aylık dönemde toplam trafiğin %11,7’sini oluşturan mobile doğru trafik 2012 yılının ikinci çeyreğinde toplam trafiğin %12,6’sını teşkil etmiştir.

Not: STH yönüne giden 2012-1 trafik verileri Türk Telekom tarafından güncellenmiştir.

2011 yılı ikinci üç aylık döneminde yaklaşık 5,09 milyar dakika olan Türk Telekom'un ses trafiği, 2012 yılı ikinci üç aylık dönemde %17,1 oranında azalarak 4,22 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılının birinci çeyreği ile karşılaştırıldığında Türk Telekom trafiğinin %5 oranında azaldığı görülmektedir.

Çizelge 2-5 Türk Telekom Trafik Dağılımı, Milyon Dakika

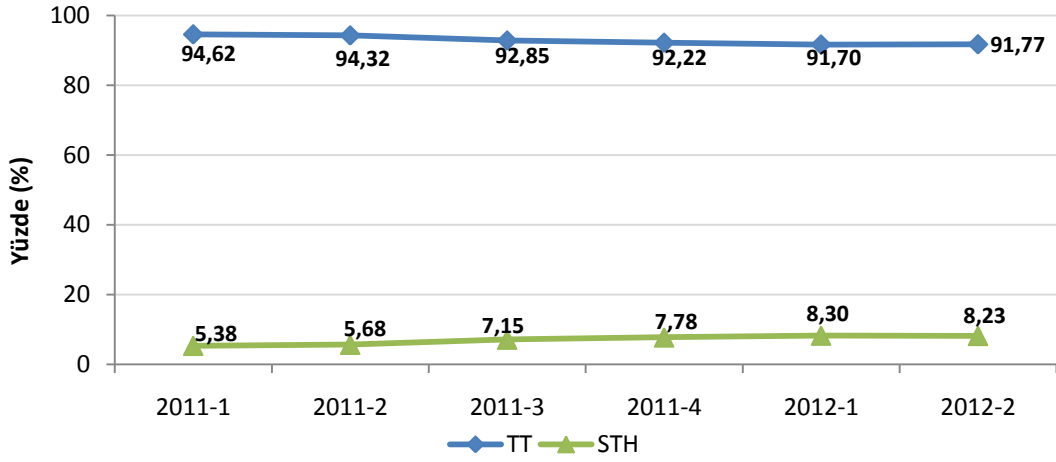
Trafik dağılımı	2011-1	2011-2	2011-3	2011-4	2012-1	2012-2
Şebeke içi	4.463	4.377	3.752	3.918	3.864	3.582
Uluslararası	64	102	113	105	56	60
Mobil	373	593	589	561	525	533
Dial-up	6	5	4	3	2	2
STH	6	13	17	26	35*	42
Toplam	4.911	5.089	4.475	4.612	4.447	4.219

* STH yönüne giden 2012-1 trafik verileri Türk Telekom tarafından güncellenmiştir.

STH işletmecilerinin internet şebekesi üzerinden ses taşıma (VOIP) yöntemini etkin bir şekilde kullandıkları tespit edilmiştir. STH işletmecilerinden giden çağrılarının toplam süresi içinde VOIP'in payı %60,5'i bulmaktadır.

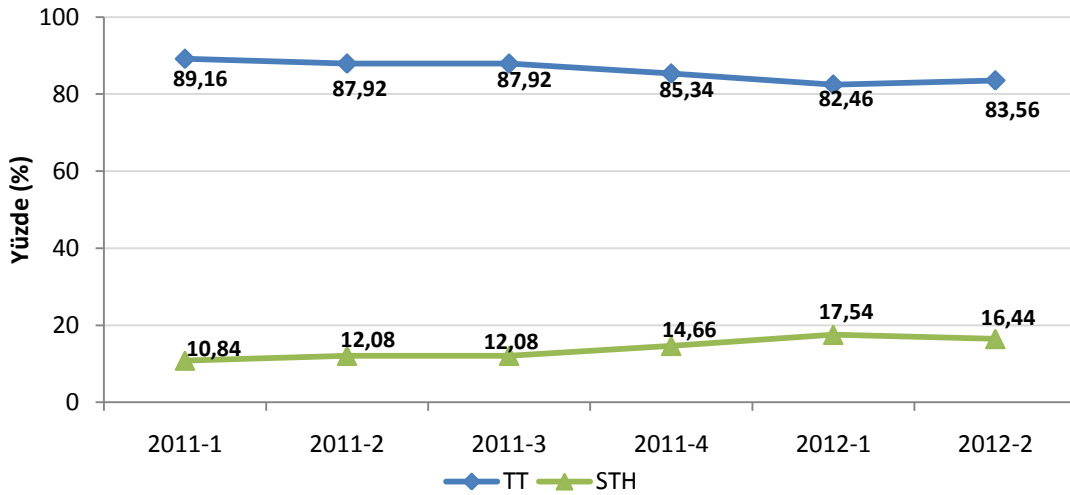
Şekil 2-8'de STH işletmecileri ve Türk Telekom'un şehiriçi trafiğine ait payları karşılaştırılmaktadır. Bir önceki üç aylık dönemde söz konusu trafikten %8,3 oranında pay alan STH işletmecilerinin 2012 yılı ikinci üç aylık dönemdeki payı %8,23 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 2-8 STH – TT Çağrı Başlatma (Şehir içi) Trafik Kiyaslaması, %

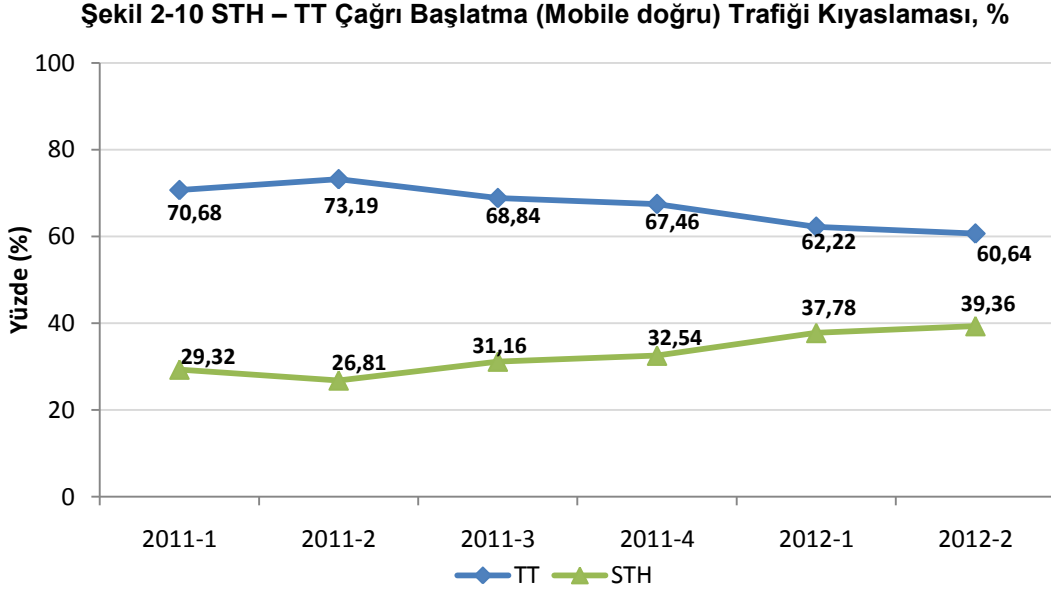
Şekil 2-9'da STH işletmecileri ve Türk Telekom'un şehirlerarası trafik miktarındaki payları 2011 yılı birinci çeyreğinden itibaren karşılaştırılmaktadır. Buna göre 2012 yılının ikinci üç aylık döneminde şehirlerarası arama trafik miktarındaki STH işletmecilerinin pazar payı %16,44 olarak gerçekleşirken Türk Telekom'un pazar payı ise %83,56 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 2-9 STH – TT Çağrı Başlatma (Şehirlerarası) Trafik Kiyaslaması, %

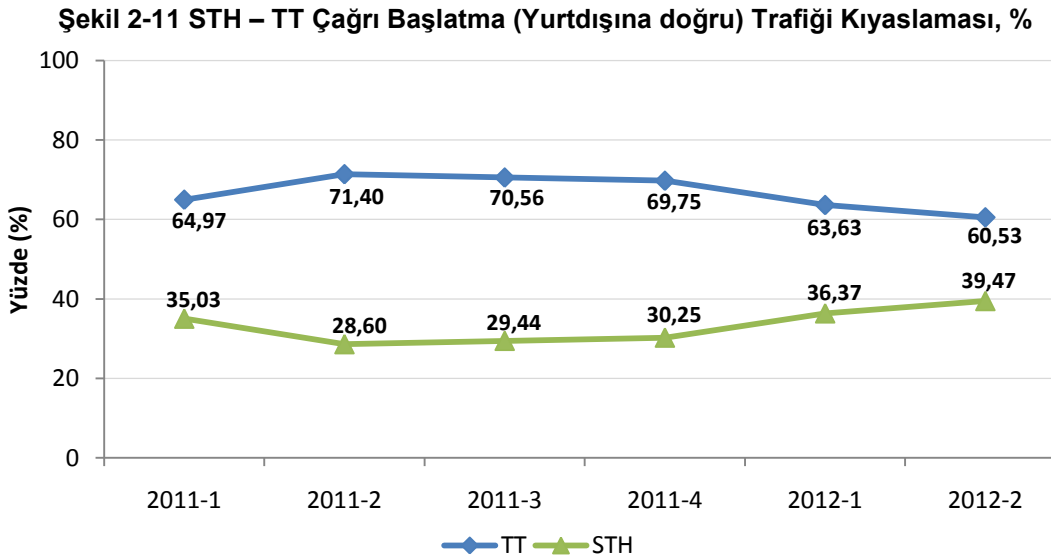

Şekil 2-10'da STH işletmecilerinin ve Türk Telekom'un başlattıkları mobile doğru çağrı trafiğine ilişkin pazar payları karşılaştırılmaktadır. STH işletmecilerinin 2011 yılının birinci üç aylık döneminde söz konusu pazardan aldığı pay %29,32 iken, 2012 yılının ikinci üç aylık döneminde aldıkları pay

%39,36'ya yükselmiştir. Türk Telekom'un pazar payı ise aynı dönemde %70,68'den %60,64'e düşmüştür.

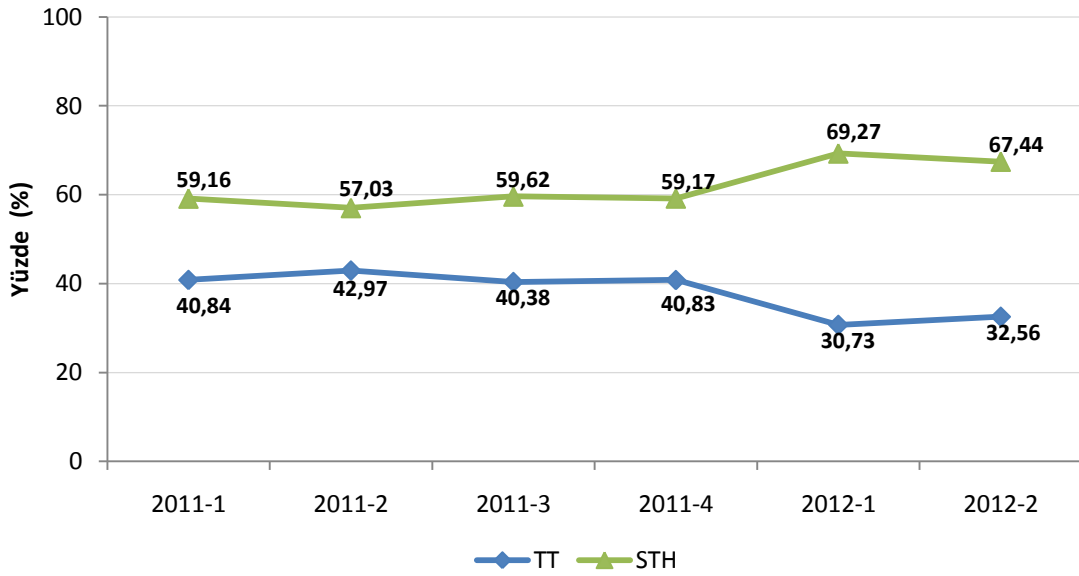

Şekil 2-11'de STH işletmecilerinin ve Türk Telekom'un yurtdışına doğru çağrı başlatma trafiklerine ait pazar payları karşılaştırılmaktadır. 2011 yılının birinci üç aylık döneminde söz konusu pazarda Türk Telekom'un %64,97 olan payı 2012 yılı ikinci çeyrek sonunda %60,53'e düşmüş, aynı dönemde STH işletmecilerinin payı %35,03'ten %39,47'ye yükselmiştir.

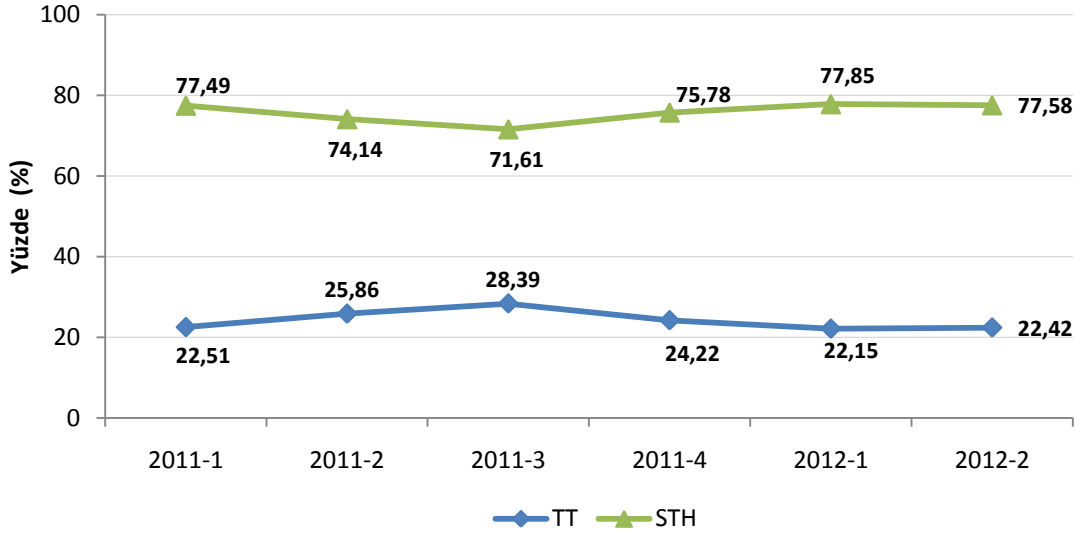
Şekil 2-12'de STH işletmecilerinin ve Türk Telekom'un sabit şebekede sonlandırdıkları uluslararası çağrı trafiğine ait pazar paylarına yer verilmektedir. 2012 yılının ikinci üç aylık dönemi, 2011 yılının birinci üç aylık dönemi ile kıyaslandığında; Türk Telekom'un söz konusu trafik pazarından aldığı pay %40,84'ten %32,56'ya düşerken, STH işletmecilerinin trafik payı ise aynı dönemde %59,16'dan 67,44'e yükselmiştir.

Şekil 2-12 STH – TT Sabitte Sonlandırılan Uluslararası Çağrı Trafiği Kıyaslaması, %

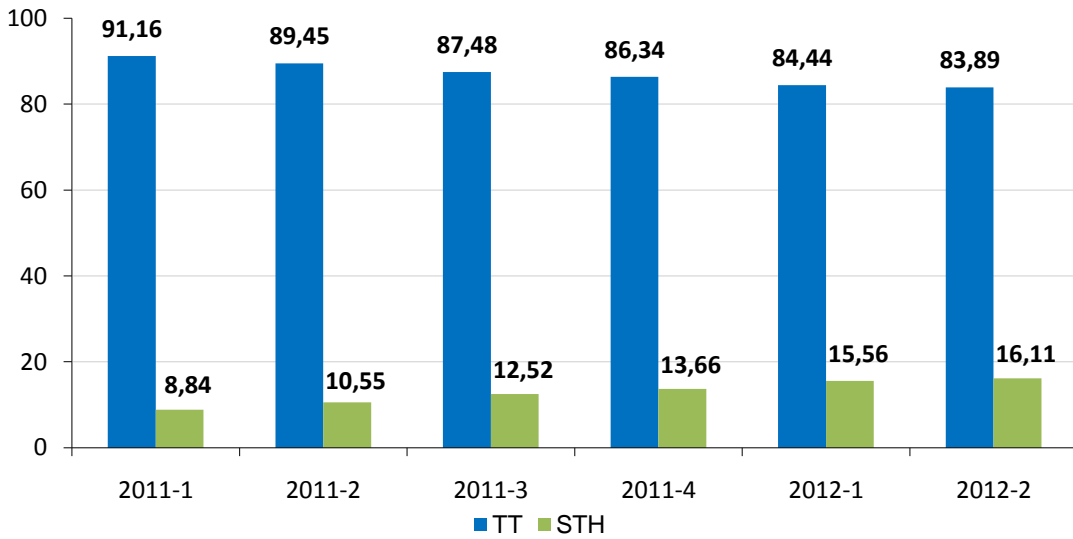
Şekil 2-13'te STH işletmecilerinin ve Türk Telekom'un mobil şebekelerde sonlandırdıkları uluslararası çağrı trafiğine ait pazar payları karşılaştırılmaktadır. 2011 yılı birinci üç aylık döneminde ilgili pazardan %77,49 pay alan STH işletmecilerinin 2012 yılı ikinci üç aylık dönemdeki pazar payı %77,58'e yükselmiştir. Türk Telekom'un ilgili trafik miktarındaki pazar payı ise aynı dönemde %22,51'den %22,42'ye gerilemiştir.

Şekil 2-13 STH – TT Mobilde Sonlandırılan Uluslararası Çağrı Trafikliği Kıyaslaması, %

Şekil 2-14'te STH işletmecilerinin ve Türk Telekom'un sabit şebekede başlatılan toplam trafik miktarındaki paylarına yer verilmektedir. 2011 yılı birinci çeyreğinde STH işletmecilerinin söz konusu trafikteki payı %8,84 iken 2012 yılı ikinci çeyreğinde %16,11'e çıkmış, Türk Telekom'un payı ise aynı dönemlerde %91,16'dan %83,89'a gerilemiştir.

Şekil 2-14 STH-TT Sabitten Başlatılan Toplam Trafikteki Payları, %

Not: STH yönüne giden 2012-1 trafik verileri Türk Telekom tarafından güncellenmiştir.

2.5 Kısa Numaralar

Çizelge 2-6'da 2012 yılı Nisan, Mayıs ve Haziran aylarında Türk Telekom hatlarından en sık aranan (arama sayısına göre) beş kısa numaranın ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. 2012 yılı ikinci üç aylık döneminde en sık aranan kısa numara 182 (Hastane Randevu) olmuştur. Aynı dönemde 121 (Telefon Arıza), 112 (Sihhi İmdat), 163 (Telekom Borç Sorma) ve 11818 (Bilinmeyen Numaralar) en sık aranan diğer kısa numaralar arasında yer almaktadır.

Çizelge 2-6 Sabit Telefonlardan En Sık Aranan Kısa Numaralar, 2012 2. Çeyrek

Kısa Numara	Ortalama Çağrı Süresi (sn)
182	149,65
121	57,22
112	30,00
163	66,59
11818	102,21

2.6 En Çok Trafik Gönderilen ve Alınan Ülkeler

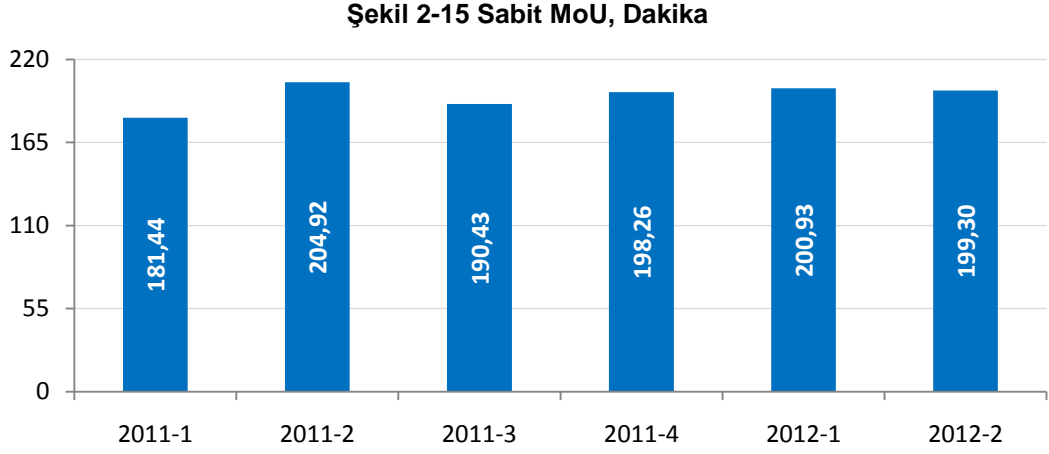
Çizelge 2-7'de 2012 yılı ikinci üç aylık döneminde sabit şebekelerden en fazla trafik gönderilen ve sabit şebekelere doğru en fazla trafiğin geldiği ülkelere yer verilmektedir. Gerek alınan gerekse gönderilen trafik bakımından Almanya ilk sırayı alırken, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC), Bulgaristan, Rusya ve İngiltere en fazla trafik gönderilen diğer ülkeler olmuştur. Bununla birlikte en fazla trafik alınan ülkeler Almanya, Fransa, İtalya, Hollanda ve İngiltere'dir.

Çizelge 2-7 En Çok Trafik Gönderilen ve Alınan Ülkeler

En Çok Trafik Gönderilen Ülke	En Çok Trafik Alınan Ülke
Almanya	Almanya
KKTC	Fransa
Bulgaristan	İtalya
Rusya	Hollanda
İngiltere	İngiltere

2.7 Aylık Kullanım Miktarı (MoU)

Şekil 2-15'te 2011 yılı başından başlamak üzere üçer aylık dönemler itibariyle sabit telefon abonelerine ait MoU (Minutes of Usage-Abone başına aylık ortalama kullanım miktarı) değerleri gösterilmektedir. 2012 yılı ikinci üç aylık döneminde 199,3 dakika olarak gerçekleşen sabit MoU⁵, bir önceki yılın aynı dönemine göre %2,7 azalırken bir önceki döneme göre %0,8 oranında azalmıştır.

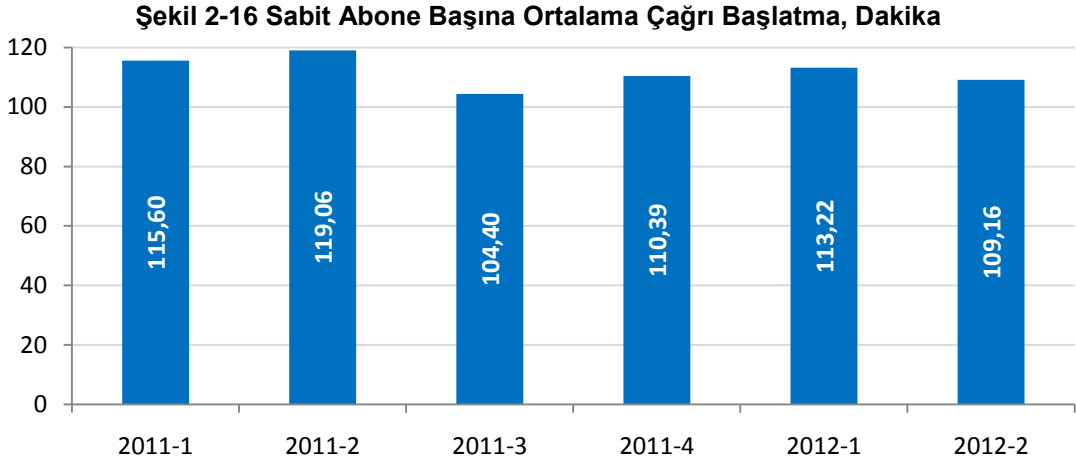
Not: STH yönüne giden 2012-1 trafik verileri Türk Telekom tarafından güncellenmiştir.

2.8 Abone Başına Ortalama Çağrı Başlatma

Sabit abonelerin ortalama çağrı başlatma trafiğine (sabit telefonundan yaptığı arama miktarına) dönemler itibariyle Şekil 2-16'da yer verilmektedir. 2011 yılı ikinci çeyreğinde sabit abonelerin başlattığı ortalama trafik miktarı 119,06 dakika iken 2012 yılı ikinci çeyrekte 109,16 dakikaya düşmüştür.

⁵ Türk Telekom ve STH işletmecilerine ait trafikler dikkate alınmıştır. MoU sabit abonenin telefonu kullanma miktarı olup hem giden hem de gelen trafik miktarları dikkate alınmaktadır. Başka bir ifadeyle sabit abonenin sabit telefonu ortalama ne kadar kullandığını (aradığı + arandığı süreyi) göstermektedir.

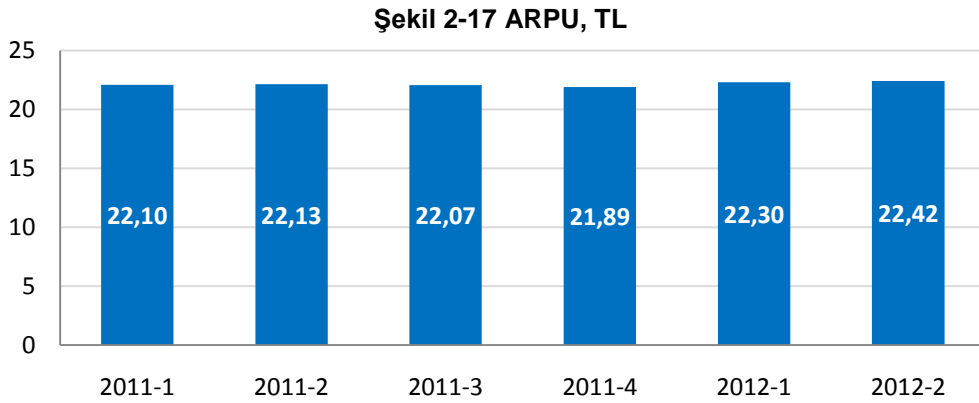

Not: STH yönüne giden 2012-1 trafik verileri Türk Telekom tarafından güncellenmiştir.

2.9 Abone Başına Aylık Gelir (ARPU)

Şekil 2-17’de Türk Telekom’un ses hizmetlerine ilişkin 2011 yılından itibaren üçer aylık dönemler itibarıyla aylık bazda ortalama ARPU rakamlarına yer verilmektedir. 2012 yılı ikinci çeyrek verilerine göre Türk Telekom’un abone başına aylık geliri 22,42 TL olarak gerçekleşmiştir.

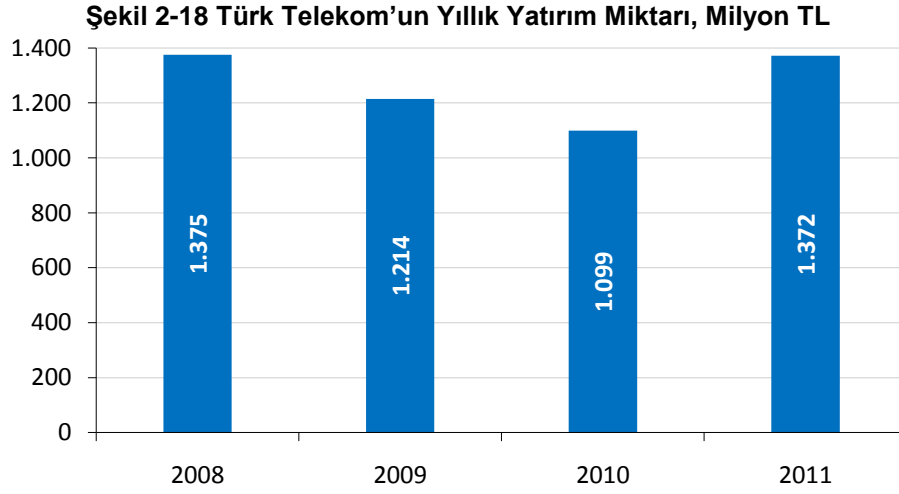

2.10 Sabit Numara Taşınabilirliği

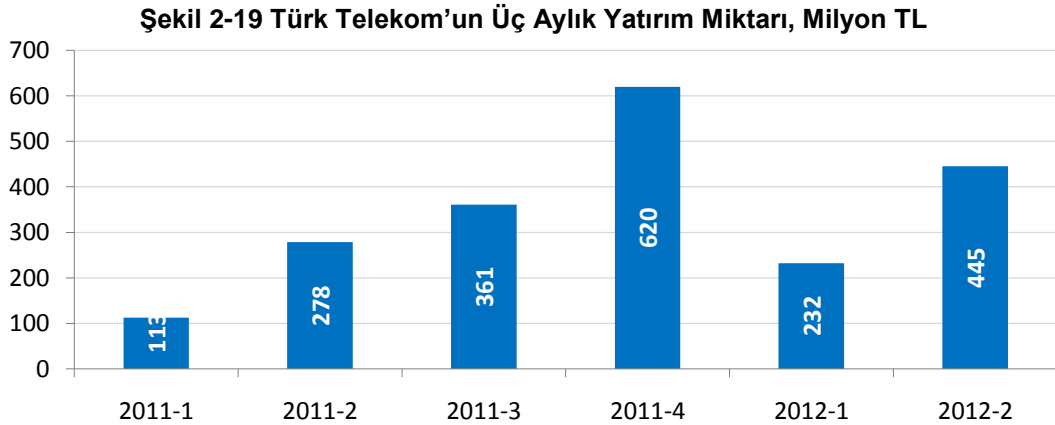
13 Ağustos 2012 itibarıyla sabitte taşınan numara sayısı 254 bini geçmiştir. 2012 yılı ikinci çeyreği itibarıyla Türk Telekom net olarak 64.753 abone kaybederken, Superonline net olarak 36.225, Millenicom net olarak 21.249 ve Vodafone Alternatif ise net olarak 3.485 abone kazanmıştır.

2.11 Sabit Pazarda Yatırım

Şekil 2-18'de 2008-2011 yılları arasında Türk Telekom'un toplam yatırımları incelenmektedir. 2008 yılında 1.375 milyon TL olan yatırım miktarı, 2011 yılında 1.372 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılındaki toplam yatırım miktarı ise bir önceki yıla göre %24,8 oranında artmıştır.

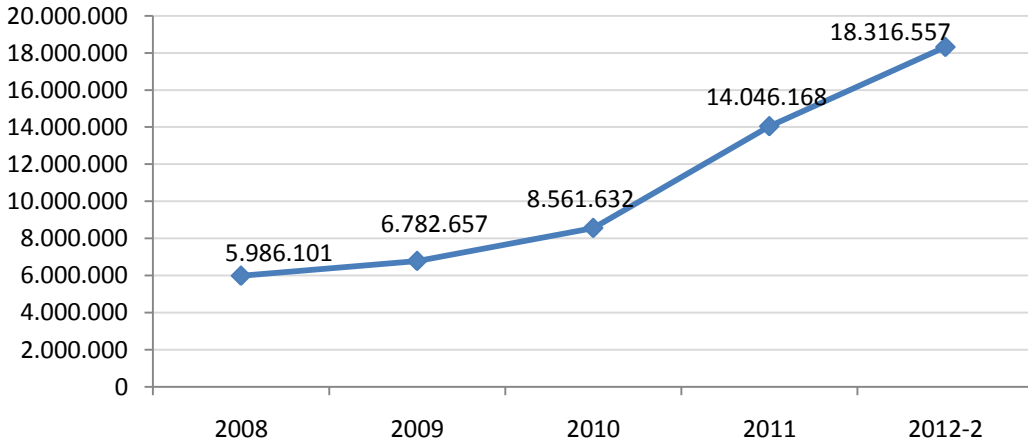
Şekil 2-19'da Türk Telekom'un üçer aylık yatırımları incelenmektedir. 2012 yılı ikinci üç aylık dönemde 445 milyon TL olarak gerçekleşen sabit yatırım bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %59,6 oranında artarken, bir önceki döneme göre de %91,6 oranında artmıştır.

3 İnternet ve Genişbant Verileri

2012 yılı ikinci çeyreği itibariyle genişbant pazarında dikkati çeken en önemli gelişme, xDSL abone sayısında devam eden düşüşe karşılık mobil internet, fiber ve kablo internet abone sayılarında 2010 yılı ortasında başlayan artışın devam etmesidir. 2011 yılı ikinci ve üçüncü çeyrekteki ağırlıklı olarak mobilden kaynaklı %20'lik ortalama artış, 2011 yılı son çeyreğinde %7'lere düşmüştür. Ancak 2012 yılı ikinci çeyreğinde mobil genişbant internet abonesindeki artış tekrar yükselerek %23'lere yaklaşmıştır. Ayrıca fiber abone sayısındaki artış oranı da bu dönemde %24'ü geçmiştir. şekil 3-1'de 2008 yılından bugüne kadar olan süreçte Türkiye'deki toplam genişbant internet abone sayılarına yer verilmektedir. 2008 yılında 6 milyon genişbant internet abonesi bulunmaktayken, dört yılda üç kattan fazla artışla 2012 yılı ikinci çeyrek sonu itibariyle 18,3 milyonu geçmiştir.

şekil 3-1 Genişbant İnternet Abone Sayısı⁶

Çizelge 3-1'de Türkiye'de bağlantı çeşidine göre internet abone sayısı ile çeyrek ve yıllık bazda artış yüzdelerine yer verilmektedir. 2012 yılı ikinci çeyreği itibariyle Türkiye'deki toplam internet abone sayısı 18,30 milyonu geçmiştir. 2012 yılının ikinci çeyreğinde toplam internet aboneliğinde, bir önceki üç aylık döneme göre %10,2 artış geekleşmiş olup; fiber, kablo ve

⁶ Sabit, mobil, kablo, fiber vb. tüm genişbant internet erişim yöntemleri dahil olup, çevirmeli (dial up) internet hariçtir.

özellikle mobil internet abonelerinin artmasıyla birlikte internet abone sayılarındaki genel artış eğilimi de devam etmiştir. Toplam internet abone sayısının yıllık büyüme oranı ise %65,9 olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 3-1 Toplam İnternet Abone Sayıları

	2011-2	2012-1	2012-2	Çeyrek Büyüme Oranı (2012-1 - 2012-2)	Yıllık Büyüme Oranı (2011-2 - 2012-2)
xDSL	6.726.981	6.736.138	6.632.661	-%1,5	-%1,4
Mobil Bilgisayardan İnternet ⁷	3.629.522	1.780.895	1.859.250	%4,4	%193,4
Mobil Cepten İnternet		7.161.092	8.790.698	%22,8	
Kablo İnternet	368.055	483.843	485.531	%0,3	%31,9
Fiber	189.597	378.475	469.668	%24,1	%147,7
Diğer	164.426	139.858	140.299	%0,3	-%14,7
TOPLAM	11.078.581	16.680.301	18.378.107	%10,2	%65,9

Çizelge 3-1'de yer alan diğer kaleminin açılımına Çizelge 3-2'de yer verilmektedir. 2012 ikinci çeyrek itibariyle 15.176 ISDN, 11.223 uydu, 41.141 PLC ile internet hizmeti alan abone bulunmakta olup, bu gruptaki abone artışı devam etmiştir. Ayrıca 2012 yılı ikinci çeyrek itibariyle Türkiye'de 61 binden fazla çevirmeli bağlantı yapan abone bulunmakta olup, buradaki düşüş ise devam etmektedir.

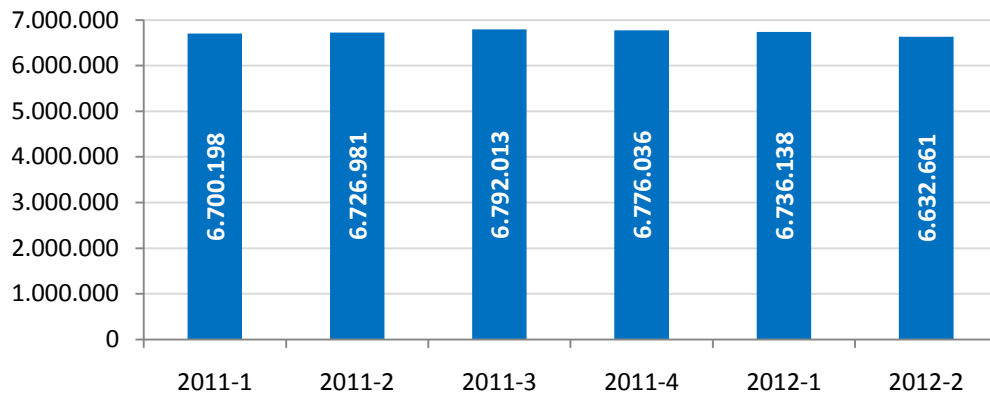
Çizelge 3-2 Yöntemler Bazında Diğer İnternet Abone Sayıları

	2011-2	2012-1	2012-2
Çevirmeli Bağlantı (Dial Up)	105.792	62.656	61.550
Tümleşik Hizmet Sayısal Ağı (ISDN BA ve PA)	15.267	15.303	15.176
Uydu Haberleşme	11.041	10.877	11.223
Metro Ethernet	4.788	6.967	6.967
Elektrik Hatları Üze.Gen.Erişimi (PLC, BPL)	7.208	40.439	41.141
Çerçeve Röle (Frame Relay)	196	143	143
Eşzamanlı İletim Modu (ATM)	56	65	65
Diğer	20.078	3.408	4.034
TOPLAM	164.426	139.858	140.299

⁷ Mobil genişbant: 3G veya daha üstündeki mobil standartları kullanan internet erişimi. Mobil genişbant hizmetine tahsisli veri cihazları (modem, kart veya USB cihazları) veya 3G ve daha üzeri mobil standartlara imkân veren cep telefonları ile erişilebilmektedir. Mobil bilgisayardan internet abone sayısı içinde; tahsisli veri cihazları ile bilgisayardan internete erişen, mobil cepten internet abone sayısında ise cep telefonları üzerinden internete erişen toplam abone sayısı dikkate alınmaktadır.

Şekil 3-2’de xDSL abone sayısının üçer aylık dönemler itibariyle gelişimine yer verilmektedir. 2011 yılı üçüncü çeyreğine kadar büyüme gösteren xDSL abone sayısı bu dönemden sonra düşüş eğilimine geçerek 2012 yılı ikinci çeyreğinde 6,6 milyon olmuştur. ADSL teknolojisinin xDSL teknolojisindeki pazar payı ise %99,8 seviyelerindedir. Buna ek olarak pazarda G.SHDSL ve VDSL teknolojileri üzerinden genişbant internet hizmetleri de sunulmaktadır.

Şekil 3-2 Toplam xDSL Abone Sayısı

Çizelge 3-3’te internet servis sağlayıcıların abone sayısı bakımından kendi aralarındaki pazar paylarına yer verilmektedir. Buna göre pazarda en büyük paya sahip işletmeci TTNet olup, onu Superonline, Doğan Telekom, Vodafone Net ve Turknet izlemektedir.

Çizelge 3-3 İSS Pazar Payları⁸, 2012 2. Çeyrek

İşletmeci	%
TTNet	82,93
Superonline	7,33
Doğan TV Digital	4,19
Vodafone Net	1,86
Turknet	1,51
Millenicom	1,46
Metronet	0,58
Vodafone Alternatif	0,03
Telnet	0,03
Grid	0,03
Diğer	0,05

⁸ Kablo internet ve mobil internet dahil değildir.

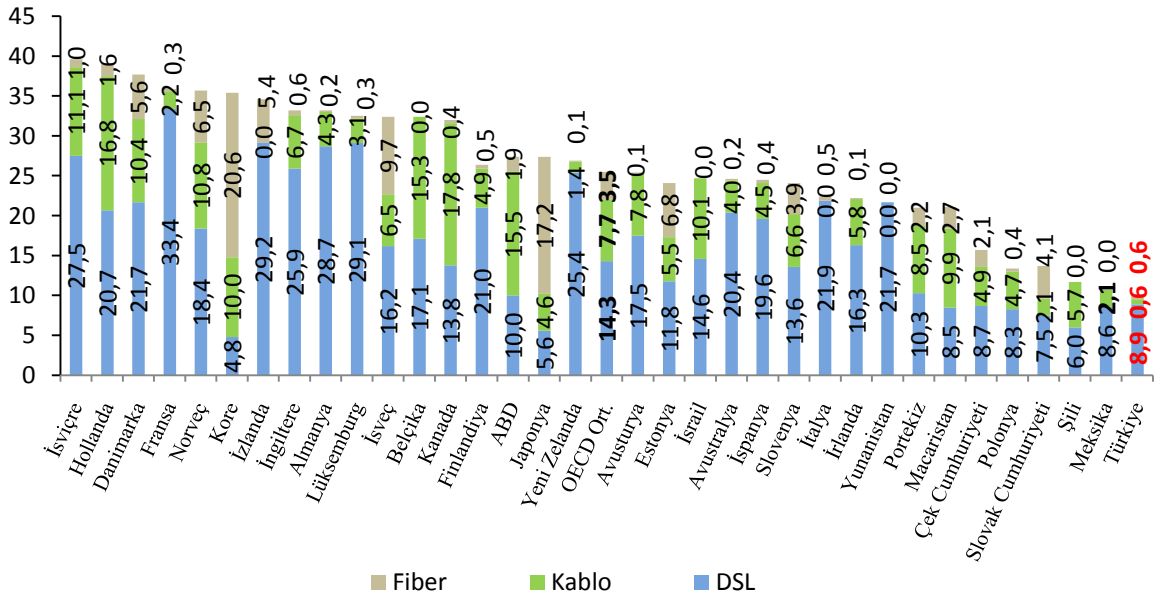
İnternet servis sağlayıcılığı alanında 2012 yılı ikinci çeyrek itibariyle 50'ye yakın işletmeci aktif olarak hizmet vermektedir. Çizelge 3-4'te internet servis sağlayıcılığı hizmetine ilişkin üç aylık gelir bilgilerine yer verilmektedir. 2012 yılı ikinci çeyrekte internet servis sağlayıcılığına ilişkin gelirler 1.009 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 3-4 İSS Hizmet Gelirleri, TL

Gelir, TL	2012-1	2012-2
	1.007.755.876	1.008.853.700

Şekil 3-3'te Türkiye'de ve OECD ülkelerinde, sabit genişbant internet penetrasyon oranları temel bağlantı teknolojilerine göre verilmektedir. OECD ortalama penetrasyon oranları Aralık 2011 itibariyle DSL için %14,3, kablo için %7,7 ve fiber için %0,0 oranındadır. Türkiye'de ise Haziran 2012 itibariyle sabit genişbant internet penetrasyon oranları DSL için %8,9, kablo için %0,6 ve fiber için %0,6 oranındadır.

Şekil 3-3 OECD Ülkelerinde Sabit Genişbant İnternet Penetrasyon Oranları⁹, %

Kaynak: OECD Genişbant Portalı

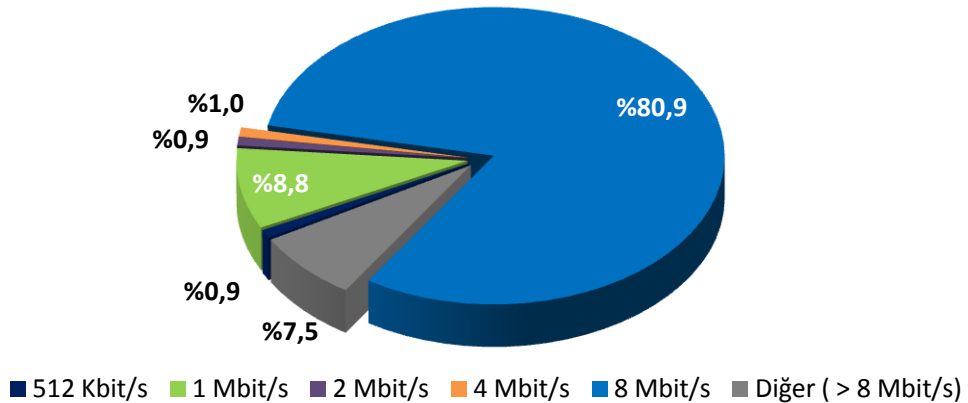
⁹ OECD ülkelerinin verileri Aralık 2011, Türkiye verileri ise Haziran 2012 tarihli.

2009 yılı Temmuz ayında kullanılmaya başlanan ve bu yılın ikinci çeyreği itibariyle üç yılı dolduran 3G hizmetleri sunan mobil işletmecilerden elde edilen verilere göre, 2012 yılı ikinci çeyrek itibariyle mobil bilgisayardan ve cepten internet abone sayısı bir önceki döneme göre yaklaşık %20 oranında artmış ve 10.649.948'e ulaşmıştır. Bu dönem içerisinde toplam mobil internet kullanım miktarı ise bir önceki çeyreğe göre yaklaşık %9 oranında artarak 15.043 TByte olmuştur.

2012 yılı ikinci çeyreğinde toplam sabit genişbant internet kullanım (indirme ve yükleme) miktarı yaklaşık 520.000 TByte olarak gerçekleşmiştir. Bu kullanımın yaklaşık %90'ı veri indirme, %10'u veri yükleme şeklinde gerçekleşmiştir.

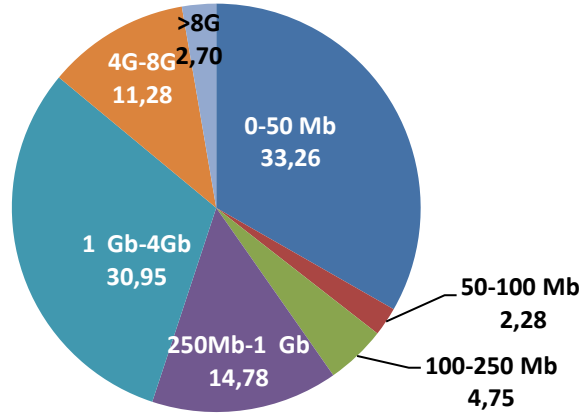
Şekil 3-4'te ise sabit genişbant internet abonelerinin hızlara göre dağılımına yer verilmektedir. Buna göre Türkiye'deki sabit genişbant internet abonelerinin yaklaşık %81'nin 8 Mbit/s hıza kadar olan bağlantıya sahip abonelik türünü tercih ettikleri görülmektedir. 1 Mbit/s hızındaki genişbant internet abonelerin yüzdesi 2012 yılı ikinci çeyrekte %9'a yaklaşmıştır. 2 Mbit/s ve 4 Mbit/s hızlarındaki bağlantılar ile 8 Mbit/s'den daha hızlı olan bağlantıların oranlarının toplamı %10'a yaklaşmıştır.

Şekil 3-4 Hızlara Göre Sabit Genişbant İnternet Abonelerinin Dağılımı, 2012 2. Çeyrek

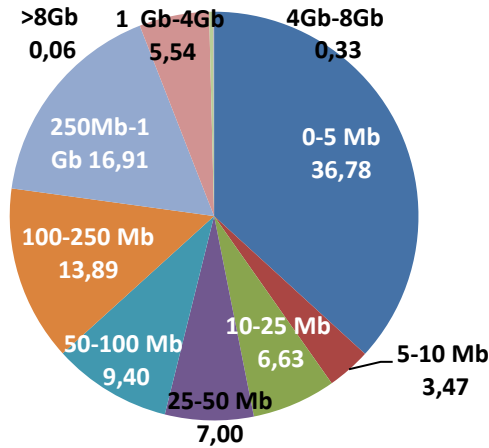
2012 yılı ikinci çeyrek itibariyle sabit genişbant internet abonelerinin yaklaşık %88'i bireysel aboneliğe sahiptir. Geriye kalan %12 ise kurumsal abonelerdir. Şekil 3-5'te mobil bilgisayardan internet abonelerinin kullanım miktarına göre dağılımı verilmektedir. Şekil incelendiğinde 100 Mb üzeri kullanımı olan abonelerin yüzdesinin %64,5 olduğu anlaşılmaktadır. En az kullanımı gösteren 0-50 Mb aralığında ise abonelerin %33'ü bulunmaktadır.

Şekil 3-5 Mobil Bilgisayardan İnternet Abonelerinin Kullanıma Göre Dağılımı, 2012 2. Çeyrek

Şekil 3-6'da ise mobil cepten internet abonelerinin kullanım miktarına göre dağılımı verilmektedir. Buradaki abone dağılımında ise %37'lik oran ile 0-5Mb arasında yoğunlaşma gözükmemektedir.

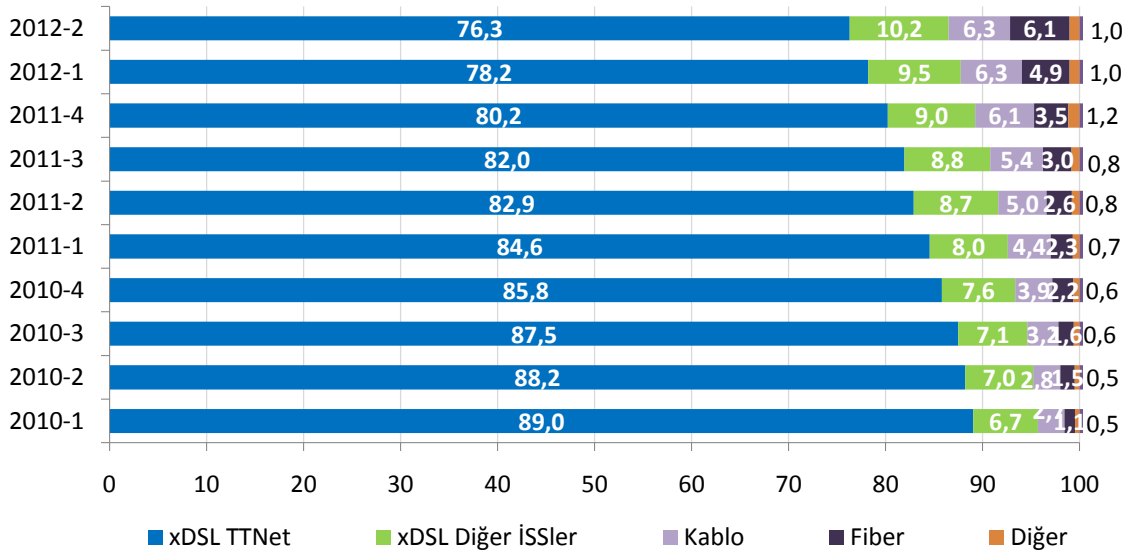
Şekil 3-6 Mobil Cepten İnternet Abonelerinin Kullanıma Göre Dağılımı, 2012 2. Çeyrek

Şekil 3-7'de ise Türkiye'deki sabit genişbant abonelerinin işletmeci türü bazında dağılımına yer verilmektedir. Alternatif sabit genişbant işletmecilerinin pazar payı 2012 yılı ikinci çeyrek itibariyle %10,2 olarak gerçekleşirken, bu dönemde özellikle fiber genişbantın etkisi ile birlikte TTNet'in pazar payındaki gerileme devam ederek %76,3 seviyelerine inmiştir. Kablo internet hizmeti sunan işletmecilerin pazar payı %6,3 olurken, fiberin pazar payı %6,1 olarak gerçekleşmiştir.

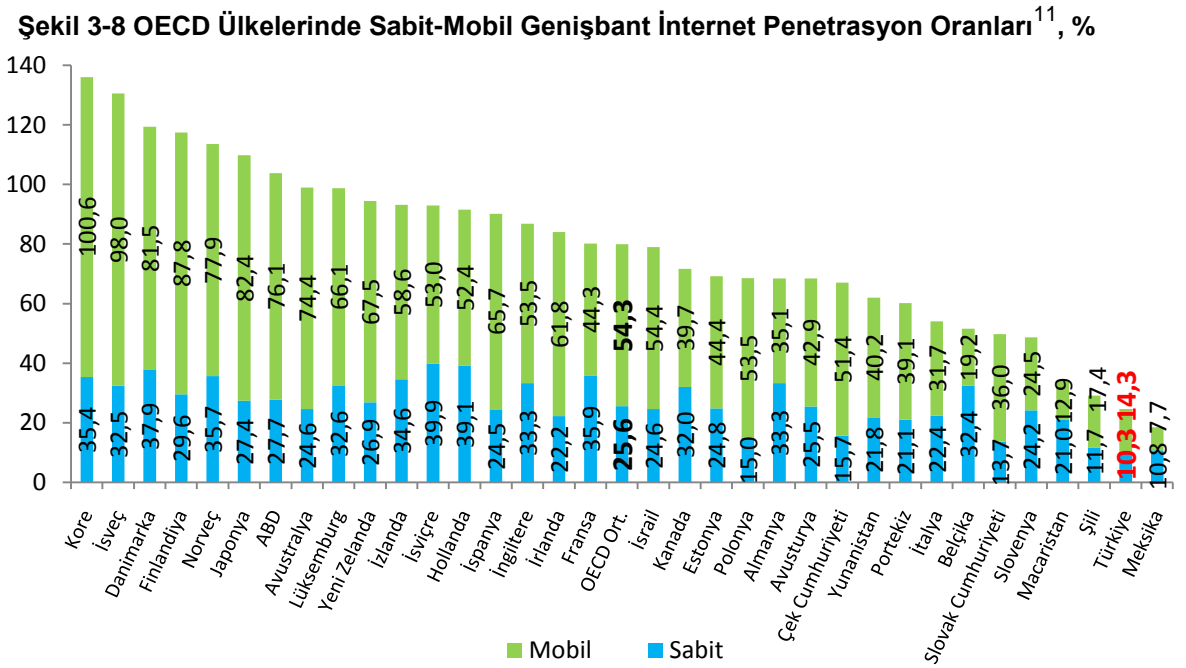
Şekil 3-7 Sabit Genişbant Abonelerinin Teknoloji ve İşletmeci Bazında Dağılımı, %

Alternatif işletmeciler yeniden satış, veri akışı erişimi ve yerel ağın paylaşımına açılması gibi yöntemler aracılığı ile genişbant hizmetleri sunmaktadır. Haziran 2012 itibariyle Yerel Ağın Paylaşımına Açılması (YAPA) ile 6.273 adet bağlantı gerçekleştirilmiştir. Bunların 1.280'i yerel ağa tam erişim, 4.993'ü ise paylaşımlı erişim yöntemi ile yapılan bağlantılardır. Aynı tarih itibariyle al-sat¹⁰ (yeniden satış) yöntemiyle 213.739 adet bağlantı gerçekleştirilmiştir. Diğer genişbant bağlantıları ise Veri Akışı Erişimi (VAE) yöntemi ile gerçekleştirilmiştir.

¹⁰ ADSL, G.SHDSL ve VDSL dâhil.

Şekil 3-8'de OECD ülkeleri ve Türkiye'de nüfusa göre sabit ve mobil genişbant penetrasyon oranlarına yer verilmektedir. Türkiye'de nüfusa göre sabit genişbant penetrasyon oranı %10,3 iken, OECD ülkeleri penetrasyon ortalaması %25,6'dır. Ayrıca mobil genişbant penetrasyon oranı Türkiye'de %14,3 iken OECD ortalaması %54,3'tür.

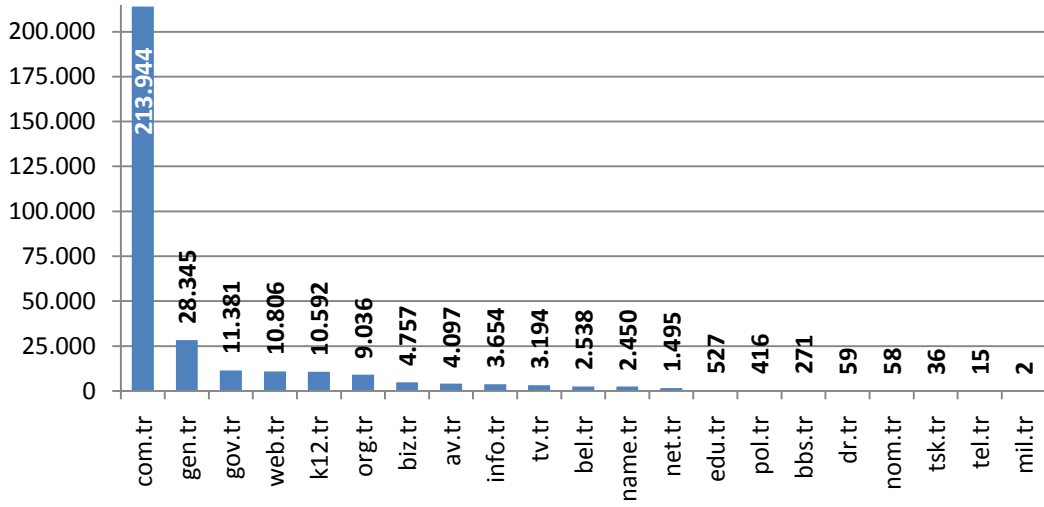

Kaynak: OECD Genişbant Portalı.

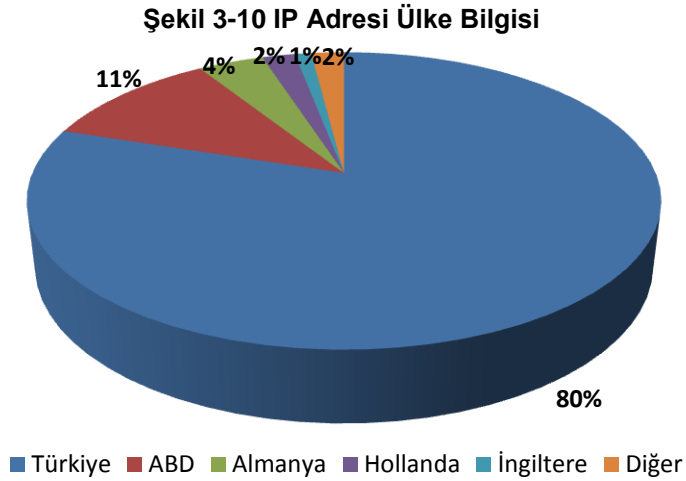
Şekil 3-9'da ".tr" alan adlarının dağılımına yer verilmektedir. 2012 yılı ikinci çeyrek itibariyle "Nic.tr" kayıtlarında 307.673 adet ".tr" uzantılı alan adı bulunmaktadır. Bu alan adlarının, %69,5'i "com.tr", %9,2'si "gen.tr", %3,7'si "gov.tr", %3,5'i ise "web.tr" uzantısına sahiptir.

¹¹ OECD ülkelerinin verileri Aralık 2011, Türkiye verileri ise Haziran 2012 tarihli'dir.

Şekil 3-9 “.tr” Uzantılı Alan Adlarının Dağılımı (adet), 2012 2. Çeyrek

Şekil 3-10'dan görüleceği üzere bu alan adlarında bulunan internet sitelerinin; %80'i Türkiye'de, %11'i ABD'de, %4'ü Almanya'da, %2'si Hollanda'da, %1'i İngiltere'de ve %2'si diğer ülkelerde barındırılmaktadır.

2005 yılında üç 2006 yılında ise bir elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı ile birlikte toplam dört adet elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı hâlihazırda faaliyetine devam etmektedir. Çizelge 3-5'de görüleceği üzere bu dört elektronik sertifika hizmet sağlayıcısının 2011 yılı sonu itibariyle oluşturdukları sertifika sayıları; 323.242 adet elektronik imza, 198.783 adet mobil imza olmak üzere toplam 522.025'dir.

30 Haziran 2012 tarihi itibariyle bu sayı 402.563 elektronik imza, 223.161 mobil imza olmak üzere toplam 625.724'e ulaşmıştır. 2012 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki döneme göre elektronik imza sayısında %8,1, mobil imza sayısında ise %5,4 artış olmuştur.

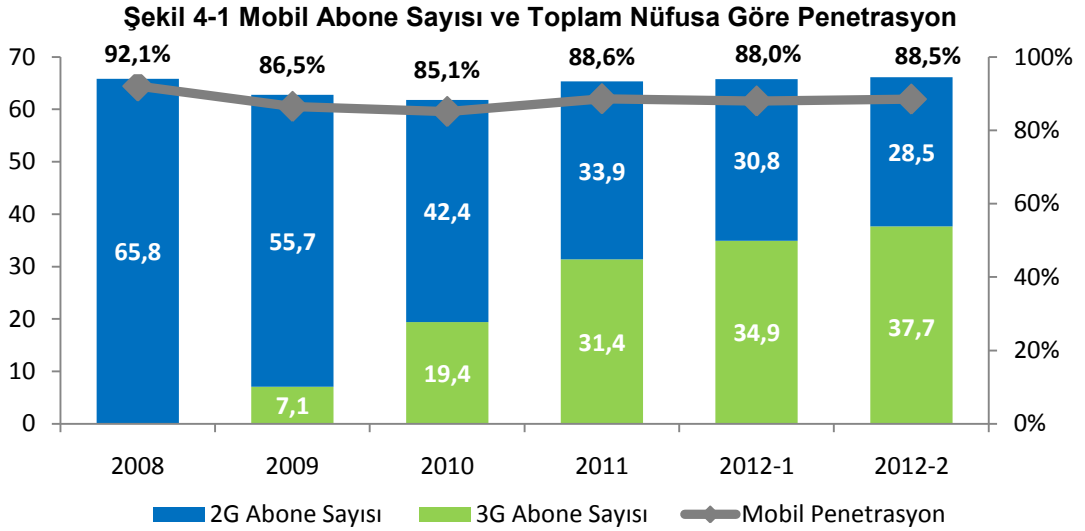
Çizelge 3-5 Elektronik ve Mobil İmza

	2011	2012-1	2012-2	Çeyrek Dönemlik Artış %
Elektronik İmza	323.242	372.228	402.563	8,1
Mobil İmza	198.783	211.639	223.161	5,4
Toplam	522.025	583.867	625.724	7,2

4 Mobil Pazar Verileri

4.1. Abone Sayısı ve Penetrasyon

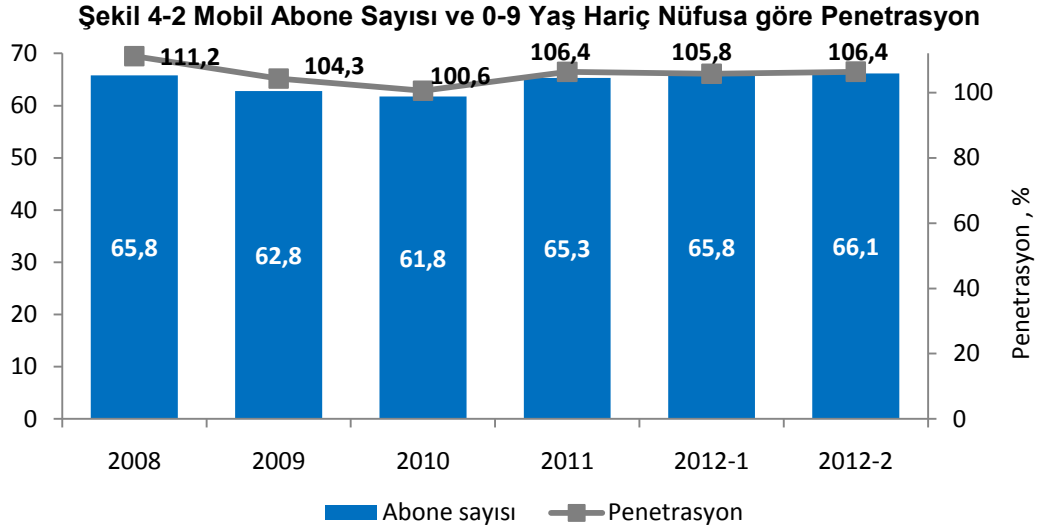
Haziran 2012 itibariyle Türkiye’de yaklaşık %88,5¹² penetrasyon oranına karşılık gelen toplam 66,14 milyon mobil abone bulunmaktadır. Temmuz 2009’da sunulmaya başlanan 3G hizmeti Haziran 2012 itibariyle 37,7 milyon aboneye ulaşmıştır. Şekil 4-1’de 2G ve 3G mobil abone sayısı ile penetrasyon oranları yıllar itibariyle karşılaştırılmaktadır.

Cep telefonlarının genellikle 9 yaş üstü kişiler tarafından kullanıldığı varsayımından hareketle Şekil 4-2’de 0-9 yaş nüfus hariç olmak üzere mobil penetrasyon oranları hesaplanmıştır¹³. Buna göre mobil penetrasyon oranının %100’ün üzerine çıktığı görülmektedir.

¹² 31 Aralık 2011 tarihi itibarıyla Türkiye nüfusu 74.724.269 kişidir (TÜİK).

¹³ 2008 yılında 59.200.710 kişi, 2009 yılında 60.204.344 kişi ve 2010 yılında 61.413.147 ve 2011 yılında 62.161.000 kişidir. (TÜİK)

Çizelge 4-1’de 3G hizmetlerine ilişkin veriler yer almaktadır. 2011 yılı ikinci çeyrekte 24,8 milyon olan 3G abone sayısı, 2012 yılı ikinci çeyrekte 37,7 milyona ulaşırken, 3G hizmetiyle birlikte mobil bilgisayardan ve cepten internet hizmeti alan abone sayısı da aynı dönemler için 3.629.522’den 10.649.948’e yükselmiştir. 2012 ikinci çeyrekte toplam mobil internet kullanım miktarı ise 15.042 TByte olarak gerçekleşmiştir.

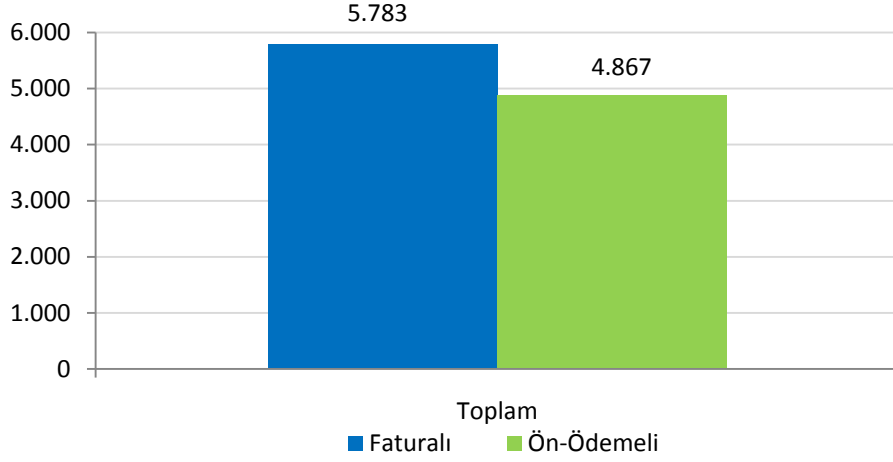
Çizelge 4-1 3G Hizmeti Kullanıcı Verileri

	2011-2	2012-1	2012-2
3G Abone Sayısı	24.835.435	34.919.167	37.671.504
Mobil Bilgisayardan İnternet¹⁴	3.629.522	1.780.895	1.859.250
Mobil Cepten İnternet¹³		7.161.092	8.790.698
Mobil İnternet Kullanım Miktarı, Gbyte	6.575.104	14.154.182	15.403.589

Şekil 4-3’te faturalı ön-ödemeli ayırımında mobil genişbant internet abone sayılarına yer verilmektedir. 2012 yılı ikinci çeyrek itibariyle faturalı mobil genişbant abone sayısı 5.782.924 olarak, ön-ödemeli mobil genişbant abone sayısı ise 4.867.024 olarak gerçekleşmiştir.

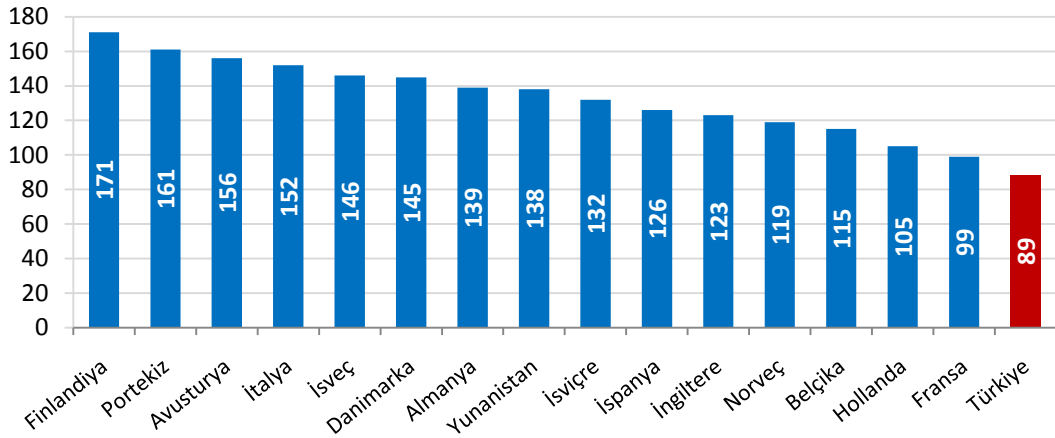
¹⁴ Mobil genişbant: 3G veya daha üstündeki mobil standartları kullanan internet erişimi. Mobil genişbant hizmetine tahsisli veri cihazları (modem, kart veya USB cihazları) veya 3G ve daha üzeri mobil standartlara imkân veren cep telefonları ile erişilebilmektedir. Mobil bilgisayardan internet abone sayısı içinde; tahsisli veri cihazları ile bilgisayardan internete erişen, mobil cepten internet abone sayısında ise cep telefonları üzerinden internete erişen toplam abone sayısı dikkate alınmaktadır.

Şekil 4-3 Faturalı-Ön Ödemeli Mobil Genişbant Abone Sayıları, 2012 2. Çeyrek, Bin

Şekil 4-4'te Türkiye ve bazı Avrupa ülkelerine ait mobil penetrasyon oranları karşılaştırılmaktadır. Aralık 2011 itibariyle AB ülkeleri içinde en yüksek mobil penetrasyon oranına sahip ülkeler, Finlandiya, Portekiz, Avusturya, İtalya ve İsveç olarak görülmektedir. İncelenen AB ülkeleri ortalama mobil penetrasyon oranı ise %135'tir. Türkiye'de ise Haziran 2012 itibariyle mobil penetrasyon oranı yaklaşık %88,5 seviyesindedir.

Şekil 4-4 Türkiye ve Bazı AB Ülkelerinin Mobil Penetrasyon Oranları¹⁵, %

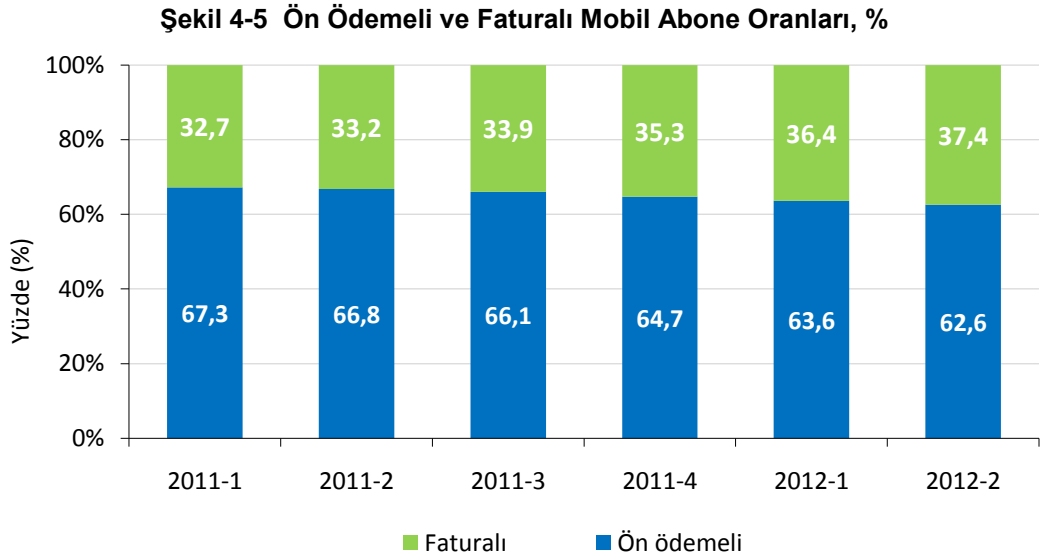

*Kaynak: Informa, 2011 4. Çeyrek.

¹⁵ AB ülkelerinin verileri Aralık 2011, Türkiye verisi Haziran 2012 tarihlidir.

4.2. Mobil Abone Profili

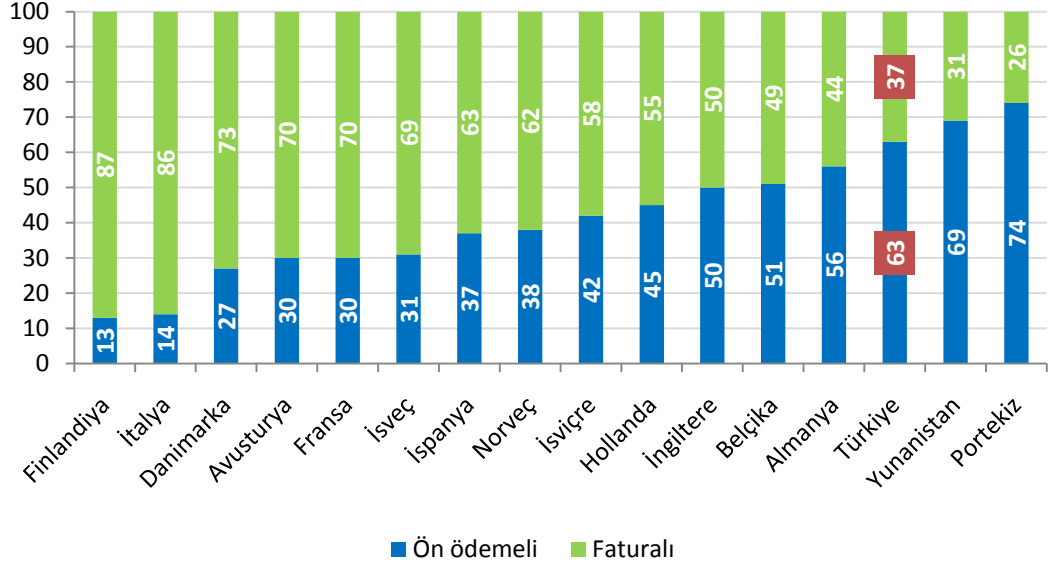
Şekil 4-5'te Türkiye'deki mobil abonelerin abonelik türlerine göre dağılımına yer verilmektedir. 2012 yılı ikinci üç aylık döneme bakıldığında mobil abonelerin yaklaşık %63'ünü ön ödemeli abonelerin oluşturduğu, son bir yıl içerisinde faturalı abonelerin oranınının %33,2'den %37,4'e çıktığı görülmektedir.

Şekil 4-6'da bazı AB ülkeleri ve Türkiye'de ön ödemeli ve faturalı mobil abone oranları karşılaştırılmaktadır. İncelenen ülkelerde ön ödemeli abone oranı %43 seviyelerinde iken Türkiye'de %63 civarındadır.

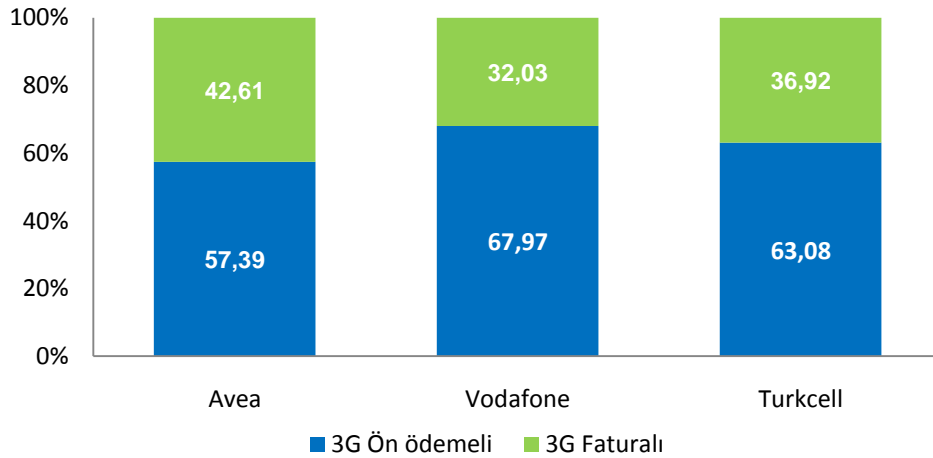
Şekil 4-6 Bazı AB Ülkeleri ve Türkiye’de Ön Ödemeli ve Faturalı Mobil Abone Oranları¹⁶, %

*Kaynak: Informa, 2011 4. Çeyrek.

Şekil 4-7’de işletmeci bazında ön ödemeli ve faturalı 3G abonelerinin dağılımına yer verilmektedir. 2012 yılı ikinci üç aylık dönemi itibariyle faturalı 3G abone oranının Avea’da %42,61, Turkcell’de %36,92 ve Vodafone’da ise %32,03 olduğu görülmektedir.

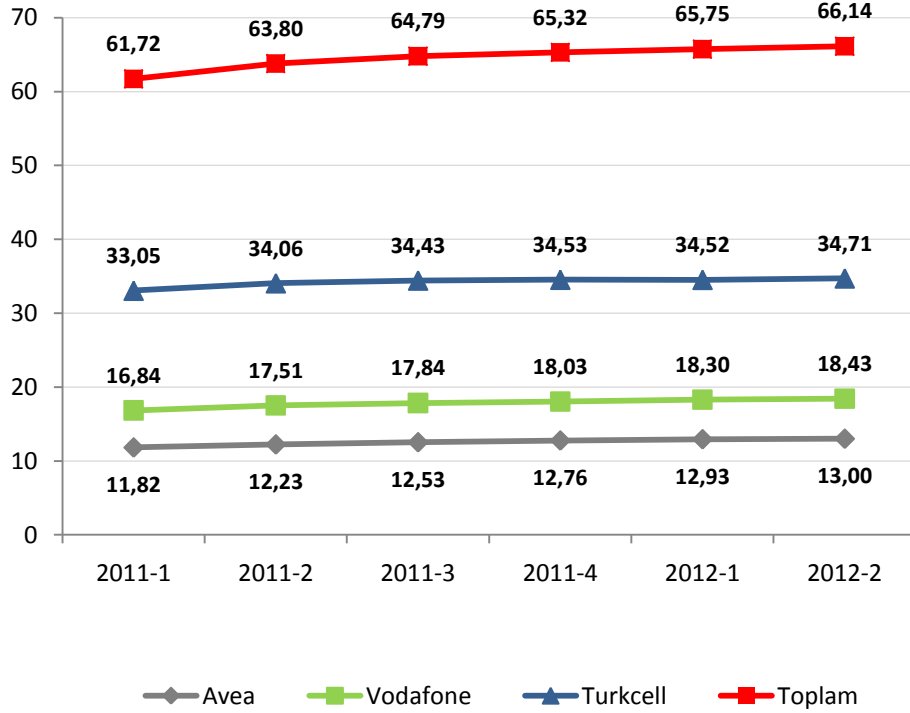
Şekil 4-7 3G Ön Ödemeli ve Faturalı Mobil Abone Oranları, %

¹⁶ AB ülkeleri verileri Aralık 2011, Türkiye verileri 2012 2. çeyrek ortalama aylık verisidir.

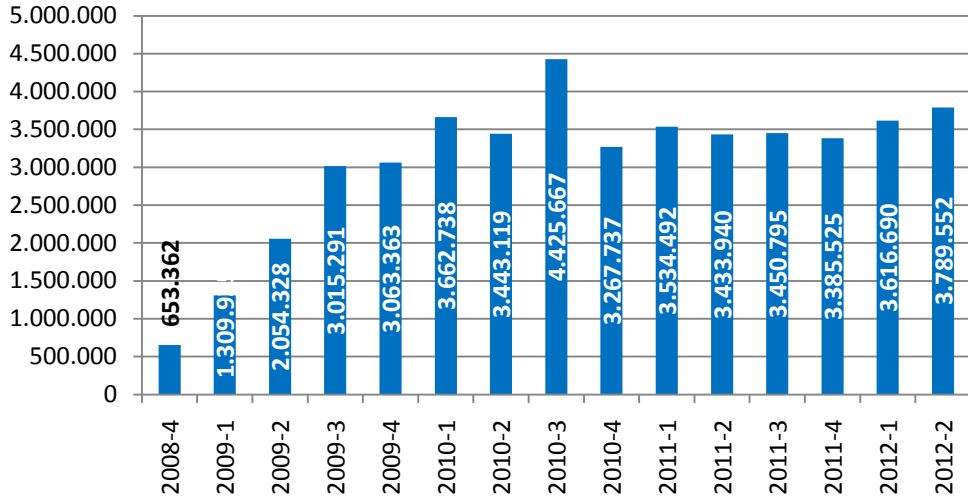
Şekil 4-8'de mobil şebeke işletmecilerinin üçer aylık dönemlere göre toplam abone sayıları verilmiştir. 2012 yılının ikinci üç aylık döneminde, önceki üç aylık döneme göre abone sayıları bakımından Avea'da %0,5, Vodafone'da %0,7, Turkcell'de ise %0,6 oranında artış yaşanmıştır.

Şekil 4-8 Mobil İşletmeci Bazında Toplam Abone Sayıları, Milyon

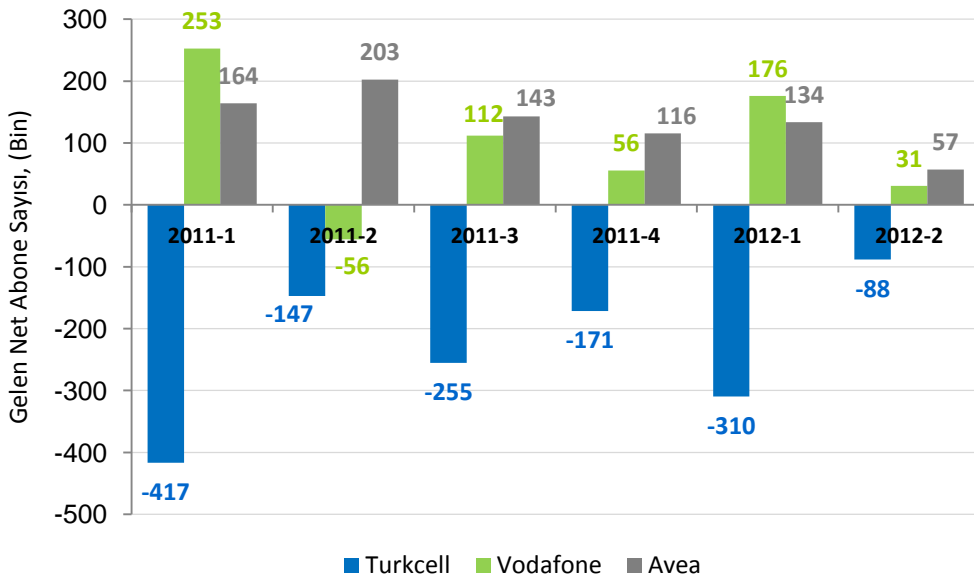
Şekil 4-9'da üç aylık dönemler içinde başarılı bir şekilde gerçekleştirilen numara taşıma sayılarına yer verilmektedir. 2012 yılı ikinci üç aylık dönemde numara taşıma işlemi sayısı bir önceki üç aylık döneme göre %4,8 oranında artarak yaklaşık 3,8 milyon olarak gerçekleşmiştir. 13 Ağustos itibariyle toplam 46 milyondan fazla taşıma işlemi gerçekleştirilmiştir.

Şekil 4-9 Toplam Mobil Numara Taşıma Sayıları

Şekil 4-10'da numara taşınabilirliği ile mobil işletmecilere gelen net abone sayılarına üçer aylık dönemler halinde yer verilmektedir. Mobil numara taşınabilirliği (MNT) hizmeti ile 2012 yılı ikinci üç aylık dönemde Avea yaklaşık 57 bin, Vodafone yaklaşık 31 bin abone kazanırken, Turkcell ise yaklaşık 88 bin abone kaybetmiştir.

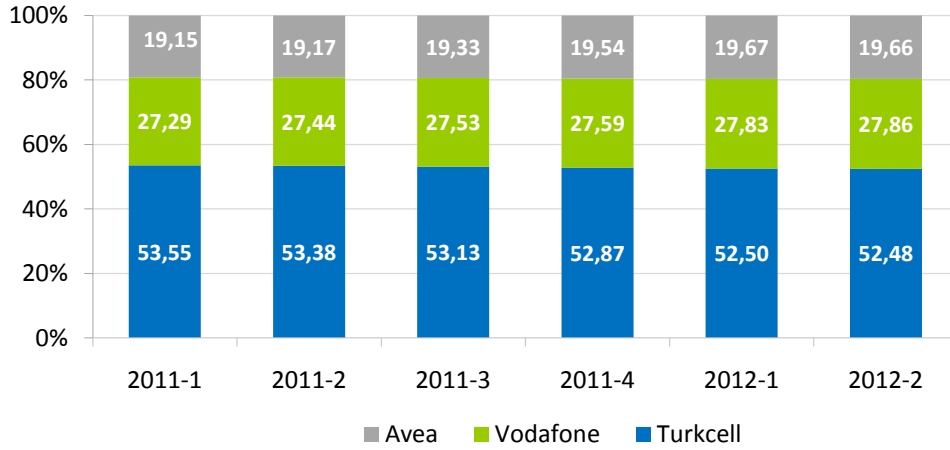
Şekil 4-10 MNT Kapsamında Mobil İşletmecilerin Net Gelen Abone Sayıları, Bin

Şekil 4-11'de mobil işletmecilerin abone sayılarına göre pazar paylarına yer verilmektedir. 2012 yılı ikinci üç aylık dönem itibariyle abone sayısına göre

Turkcell'in %52,48, Vodafone'un %27,86, Avea'nın ise %19,66'lık paya sahip olduğu görülmektedir.

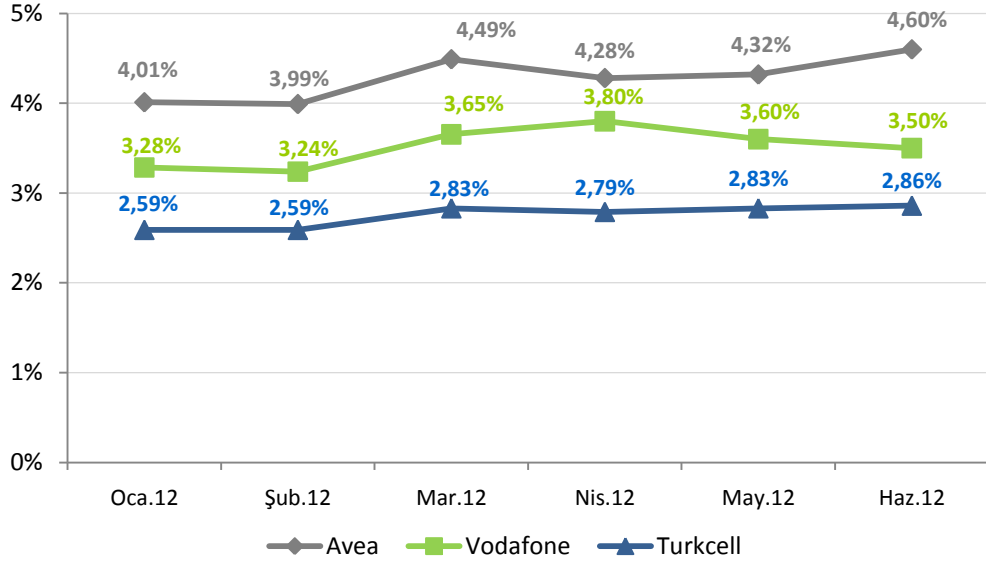
Şekil 4-11 Mobil İşletmecilerin Abone Sayısına Göre Pazar Payları, %

Şekil 4-12'de 2012 yılı ikinci üç ayı için mobil işletmecilerin abone kayıp oranlarına yer verilmektedir. Abone kayıp oranı¹⁷, farklı tarifeler, hizmet çeşitliliği ve hizmet kalitesi açısından yoğun rekabet yaşanan mobil telekomünikasyon hizmetleri sektöründe yaygın olarak kullanılan bir göstergedir. 2012 yılı Haziran ayı itibariyle Turkcell, Vodafone ve Avea'nın abone kayıp oranları sırasıyla %2,86, %3,5 ve %4,60 olarak gerçekleşmiştir.

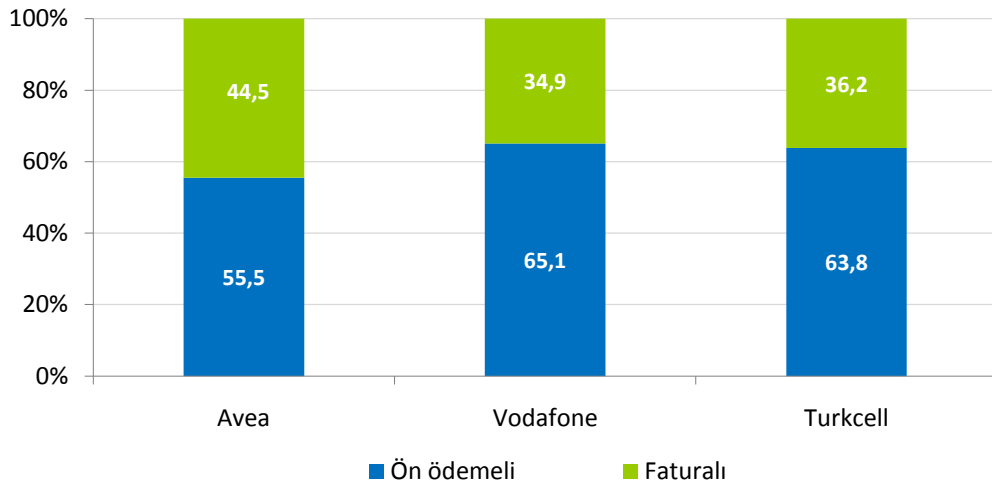
¹⁷ Abone kayıp oranı işletmeciler tarafından kaybedilen müşterilerin miktarını ölçmek için kullanılan bir orandır. Abone kayıp oranı belli bir dönemde işletmeciden aldığı hizmeti sona erdiren abonelerin sayısının o dönemdeki mevcut ortalama abone sayısına bölünmesiyle hesaplanmaktadır. Özellikle abone kitlesine sahip sektörler için kullanılan bir ölçüttür. Genellikle yıllık, çeyrek ve aylık olarak hesaplanmaktadır. Abone kayıp oranı işletmecinin tüm abone kitlesi için bilgi veren bir ölçüttür. Eğer abone kayıp oranı, yeni aboneliklerin gelişim oranını aşarsa o işletmecinin abone sayısı düşüyor demektir. Abone kayıp oranındaki yükselme işletmecinin rekabetçiliğindeki düşüşe işaret etmektedir. İşletmeciler abone kayıp oranını azaltma yönünde stratejiler geliştirmektedir. Bununla birlikte pazardaki düzenlemelerin (örn. MNT) abone kayıp oranının gelişimi üzerinde etkileri bulunmaktadır. Söz konusu düzenlemelerin yürürlüğe girmesi ile birlikte işletmecinin rekabetçiliği açısından referans alınacak eşik değerler değişebilecektir.

Şekil 4-12 Mobil İşletmecilerin Abone Kayıp Oranları (Churn Rate), %

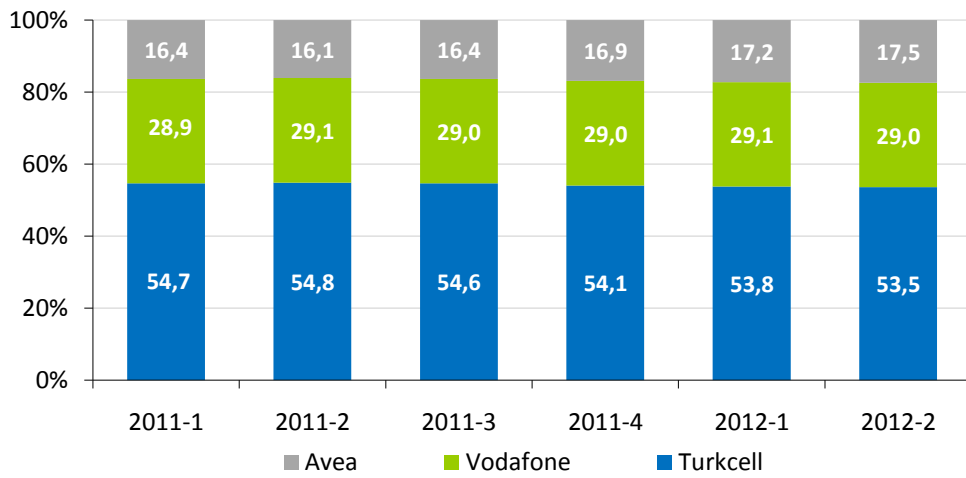
Şekil 4-13'te mobil işletmecilerin 2012 yılı ikinci çeyrek itibariyle abone profiline (2G, 3G toplam) yer verilmektedir. Şekil incelendiğinde oransal olarak en fazla faturalı aboneye Avea'nın sahip olduğu ve Avea'nın abonelerinin %44,5'inin faturalı abonelerden oluştuğu görülmektedir Avea'yı %36,2 ile Turkcell ve %34,9 ile Vodafone takip etmektedir.

Şekil 4-13 Mobil İşletmeci Bazında Ön Ödemeli / Faturalı Abonelerin Dağılımı, %

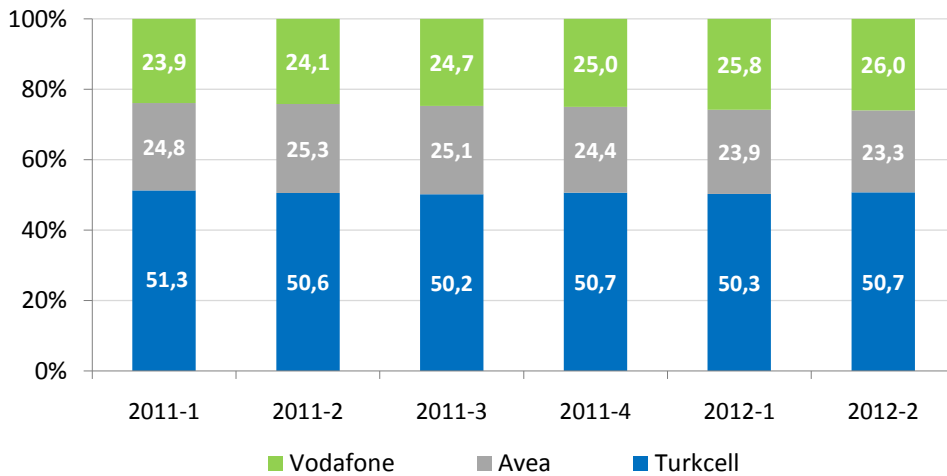
Aşağıdaki iki şekilde (Şekil 4-14 ve Şekil 4-15) ise ön ödemeli ve faturalı abonelerin mobil işletmeci bazında dağılımına yer verilmektedir. Şekil 4-14'de 2011 yılı ilk çeyrekte itibaren ön ödemeli abonelerin işletmeci bazında dağılımı incelenmektedir. 2012 yılı ikinci üç aylık dönemi itibariyle ön ödemeli abonelerde Turkcell'in %53,5, Vodafone'un %29, Avea'nın ise %17,5 pazar payına sahip olduğu görülmektedir.

Şekil 4-14 Ön Ödemeli Abonelerin Dağılımı, %

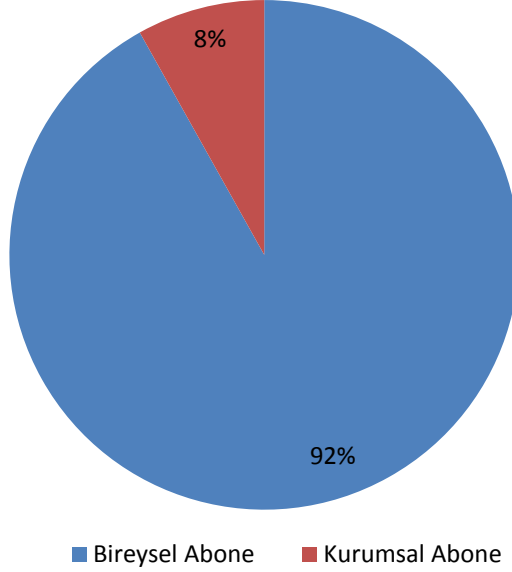
Faturalı abonelerin dağılımında ise Turkcell'in %50,7, Avea'nın %23,3, Vodafone'un %26 pay aldığı görülmektedir (Şekil 4-15)

Şekil 4-15 Mobil Faturalı Abonelerin Dağılımı, %

Şekil 4-16'da mobil işletmecilerin abone portföyü bireysel (özel kişilik) - kurumsal (tüzel kişilik) ayırımında incelenmektedir. Toplam mobil abonelerin yaklaşık %92'si bireysel, %8'i ise kurumsaldır.

Şekil 4-16 Mobil Abonelerin Bireysel-Kurumsal Bazda Ayrımı, %

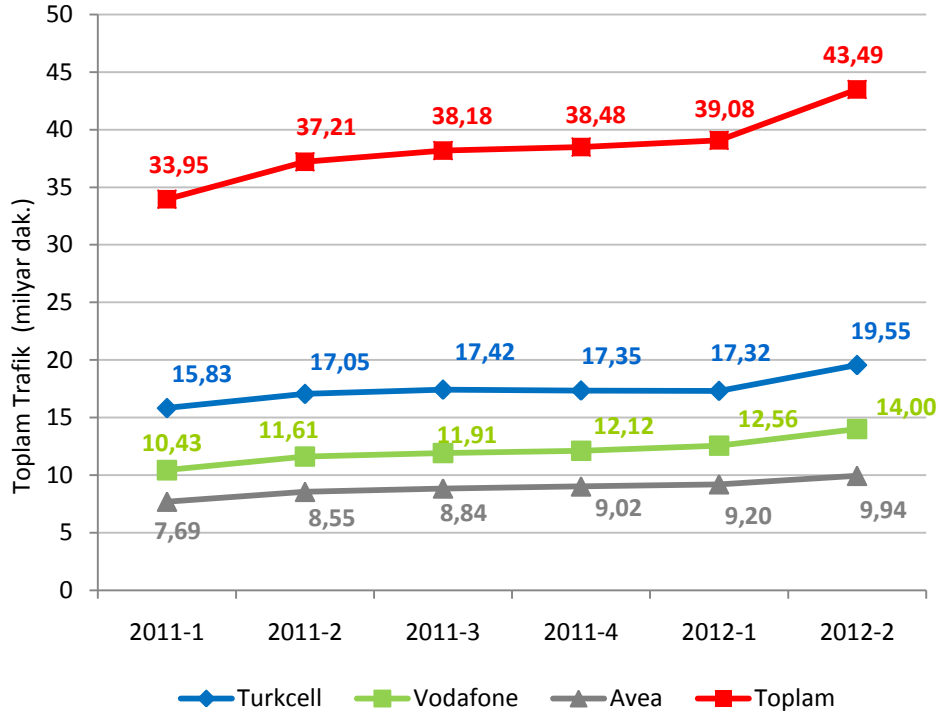

4.3. Mobil Trafik Hacmi

2012 yılı ikinci çeyrekte toplam mobil trafik hacmi 43,5 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılı ikinci üç aylık dönemi trafik bilgileri bir önceki üç aylık dönemle kıyaslandığında toplam trafiğin %11,3 oranında arttığı, geçen senenin aynı dönemi ile kıyaslandığında ise %16,9 oranında arttığı görülmektedir. İşletmeci bazında incelendiğinde ise Turkcell'in trafiğinin bir önceki döneme göre yaklaşık %12,9, Avea'nın trafik hacminin yaklaşık %8, Vodafone'nun trafik hacminin ise yaklaşık %11,5 oranında arttığı görülmektedir. Geçen senenin aynı dönemine göre kıyaslandığında Turkcell'in trafik hacminde %14,7, Vodafone'un trafik hacminde %20,6 ve Avea'nın trafik hacminde %16,3 oranında artış olduğu görülmektedir. Mobil trafik hacmindeki¹⁸ bu değişim dönemler itibariyle Şekil 4-17'de verilmektedir.

¹⁸ Mobil işletmecilerin toplam trafik miktarları toplam giden trafik ve şebeke içi trafiğin toplanması ile elde edilmektedir.

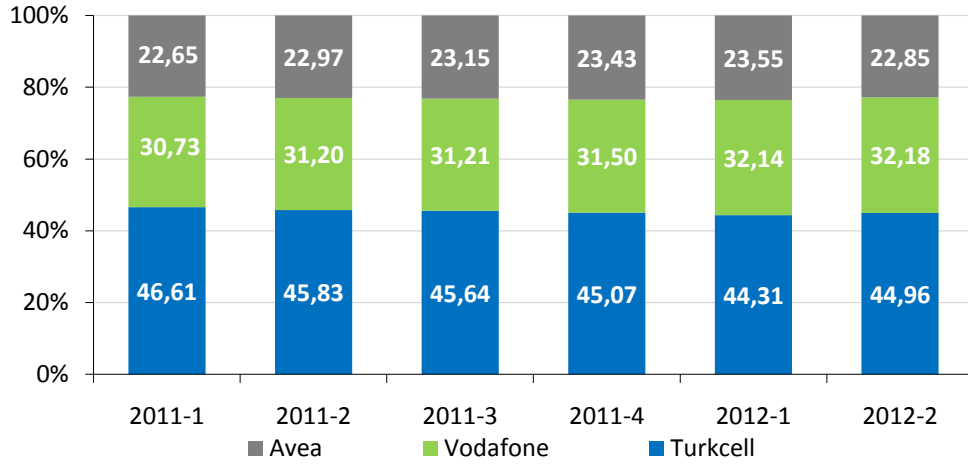
Şekil 4-17 Mobil İşletmecilerin Dönemlere Göre Toplam Trafik Miktarları, Milyar Dakika

Mobil işletmecilerinin dönemler itibariyle toplam mobil trafiğinden aldıkları pazar payları Şekil 4-18'de gösterilmektedir. Geçtiğimiz yılın aynı dönemine kıyasla trafiğe göre; Vodafone'nun payı %31,20'den %32,18'e yükselmiş, Avea'nın pazar payı %22,97'den %22,85'e, Turkcell'in pazar payı ise %45,83'ten %44,96'ya düşmüştür. Bir önceki dönemle kıyaslandığında ise, Turkcell'in pazar payının %44,31'den %44,96'ya; Vodafone'un pazar payının ise %32,14'ten %32,18'e yükseldiği, Avea'nın pazar payının %23,55'ten %22,85'e düştüğü görülmektedir.

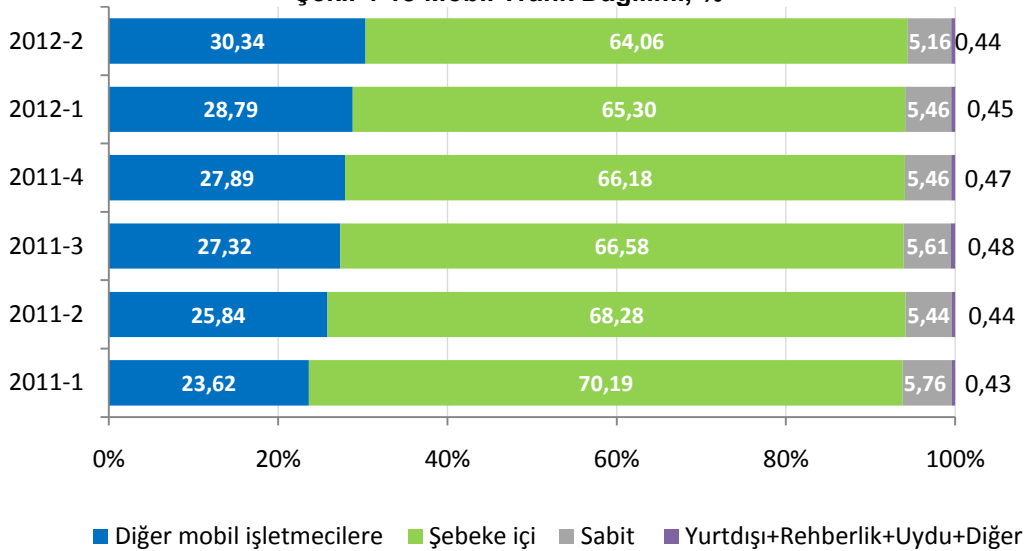

Şekil 4-18 Mobil İşletmecilerin Trafığe Göre Pazar Payları, %

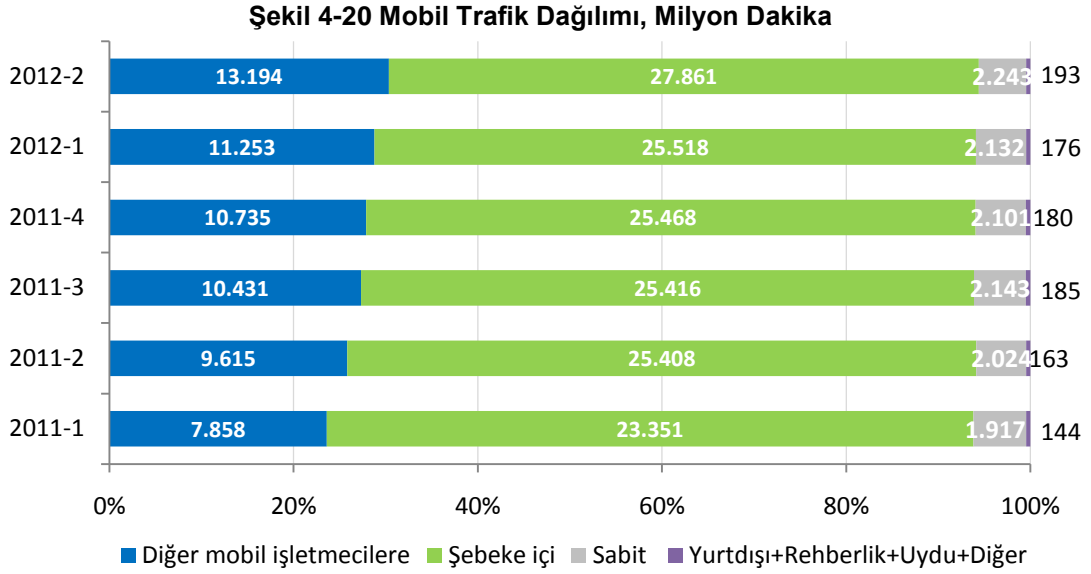
Şekil 4-19 ve Şekil 4-20’de mobil işletmeciler tarafından üretilen toplam mobil trafiğin dağılımına yer verilmektedir. Şekilde görüleceği üzere, söz konusu trafiğin büyük bir kısmını (%64,06) mobil işletmecilerin kendi aboneleri arasındaki trafiği ifade eden şebeke içi trafik oluşturmaktadır. Mobil işletmecilerden diğer mobil işletmecilere doğru giden ise trafik toplam trafiğin %30,34’ünü oluşturmaktadır.

Şekil 4-19 Mobil Trafik Dağılımı, %

Toplam mobil şebeke içi trafik miktarı 2012 yılı ikinci çeyrekte bir önceki üç aylık döneme göre %9,2 oranında artarak 27.861 milyon dakika, diğer mobil

işletmecilere doğru trafik miktarı ise %17,3 oranında artarak 13.194 milyon dakika olarak gerçekleşmiştir.

4.4. En ok Trafik Gönderilen ve Alınan lkeler

Çizelge 4-2’de 2012 yılı ikinci çeyrek döneminde (Nisan – Mayıs – Haziran) mobil şebekelerden en fazla trafik gönderilen ve alınan ilk beş ülkeye yer verilmektedir. Bu üç aylık dönemde en çok trafik gönderilen lkeler, Almanya, Rusya, İngiltere, Bulgaristan ve Fransa olmuştur. Mobil şebekelere en fazla ağrı gönderen ülkeler ise Almanya, İngiltere, Avusturya, Rusya ve Suudi Arabistan şeklinde sıralanmaktadır.

Çizelge 4-2 En Fazla Trafik Gönderilen ve Alınan lkeler, 2012 2. eyrek

En ok Trafik Gönderilen lke	En ok Trafik Alınan lke
Almanya	Almanya
Rusya	İngiltere
İngiltere	Avusturya
Bulgaristan	Rusya
Fransa	Suudi Arabistan

4.5. Kısa Numaralar

Çizelge 4-3'te 2012 yılı ikinci çeyrek dönemde Avea hatlarından en sık aranan (arama sayısına göre) beş kısa numaraya ve ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. 2012 yılı ikinci çeyrekte en sık aranan kısa numaralar 112 (Sihhi İmdat), 155 (Polis İmdat), 182 (Hastane Randevu), 11880 (BN Telekom) ve 186 (Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş çağrı merkezi) olmuştur. En sık aranan 112 (Sihhi İmdat) numarası için ortalama çağrı süresi 34 saniye seviyelerinde iken, rehberlik hizmetleri için bu süre 90 saniye civarındadır.

Çizelge 4-3 AVEA, En Sık Aranan Kısa Numaralar, 2012 2. Çeyrek

Kısa Numara	Ortalama Çağrı Süresi (sn)
112	34
155	52
182	150
11880	90
186	82

Çizelge 4-4'te 2012 yılı ikinci çeyrekte Vodafone hatlarından en sık aranan (arama sayısına göre) beş kısa numaraya ve ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. Çizelge incelendiğinde 2012 yılı ikinci çeyrekte en sık aranan kısa numaralar arasında 112 (Sihhi İmdat), 182 (Hastane Randevu), 11880 (BN Telekom), 155 (Polis İmdat) ve 186 (Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş çağrı merkezi) numaraları yer almaktadır. En sık aranan kısa numara 112 için ortalama çağrı süresi yaklaşık 29 saniye, 186 (Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş çağrı merkezi) için yaklaşık 86 saniye olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 4-4 VODAFONE, En Sık Aranan Kısa Numaralar, 2012 2. Çeyrek

Kısa Numara	Ortalama Çağrı Süresi (sn)
112	29
182	152
11880	92
155	53
186	86

Çizelge 4-5'te 2012 yılı ilk çeyrekte Turkcell hatlarından en sık aranan (arama sayısına göre) beş kısa numaraya ve ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. Çizelge incelendiğinde Turkcell hatlarından en sık aranan kısa numaraların 112 (Sihhi İmdat), 182 (Hastane Randevu), BN Telekom (11880), 155 (Polis İmdat) ve 186 (Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş (BEDAŞ) çağrı merkezi) olduğu görülmektedir. En sık aranan 112 (Sihhi İmdat) numarası için ortalama çağrı süresi 23 saniye seviyelerindedir. Rehberlik hizmetleri için bu süre ortalama 92 saniye olarak gerçekleşmiştir.

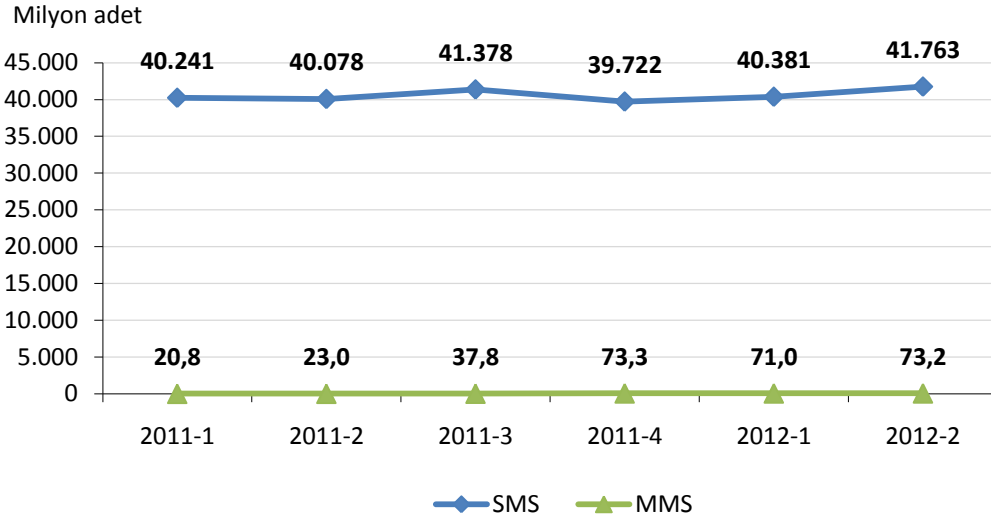
Çizelge 4-5 TURKCELL, En Sık Aranan Kısa Numaralar, 2012 2. Çeyrek

Kısa Numara	Ortalama Çağrı Süresi (sn)
112	23
182	151
11880	92
155	53
186	86

4.6. SMS ve MMS

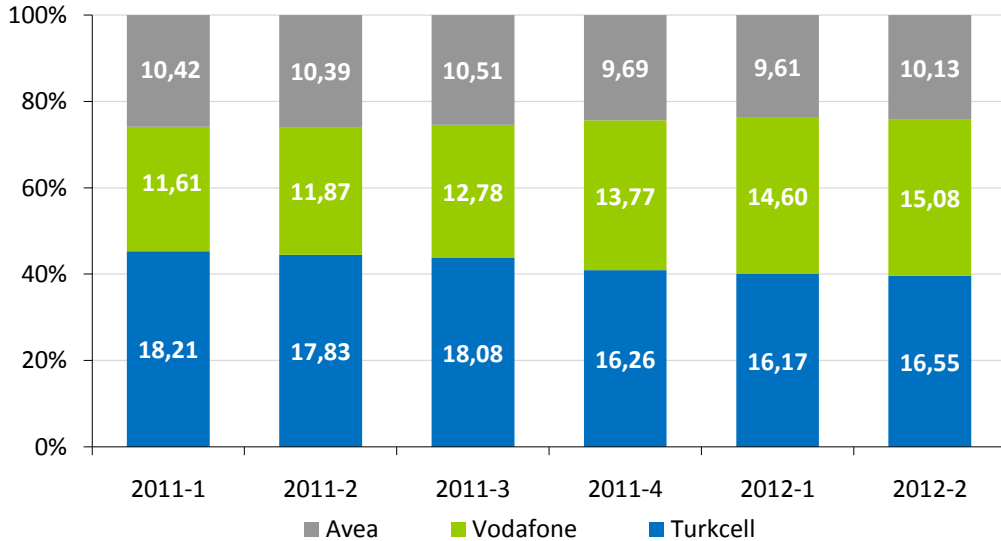
Şekil 4-21'de mobil şebeke işletmecilerinin toplam SMS ve MMS sayılarındaki değişime yer verilmektedir. 2012 yılı ikinci üç aylık dönemde SMS sayısı yaklaşık %3,4 oranında artarak 41.763 milyon adet olarak gerçekleşirken, 2011 yılında işletmecilerin başlattığı kampanyalar ile hızlı bir yükseliş yaşayan MMS sayısı bir önceki döneme kıyasla %3,1 oranında artarak 73,2 milyona yükselmiştir. Gönderilen MMS sayısı henüz düşük seviyelerde olmakla birlikte 2011 yılı ikinci yarısından sonra ciddi artış göstermiştir.

Şekil 4-21 Dönemlere Göre Mobil SMS ve MMS Miktarı, Milyon Adet

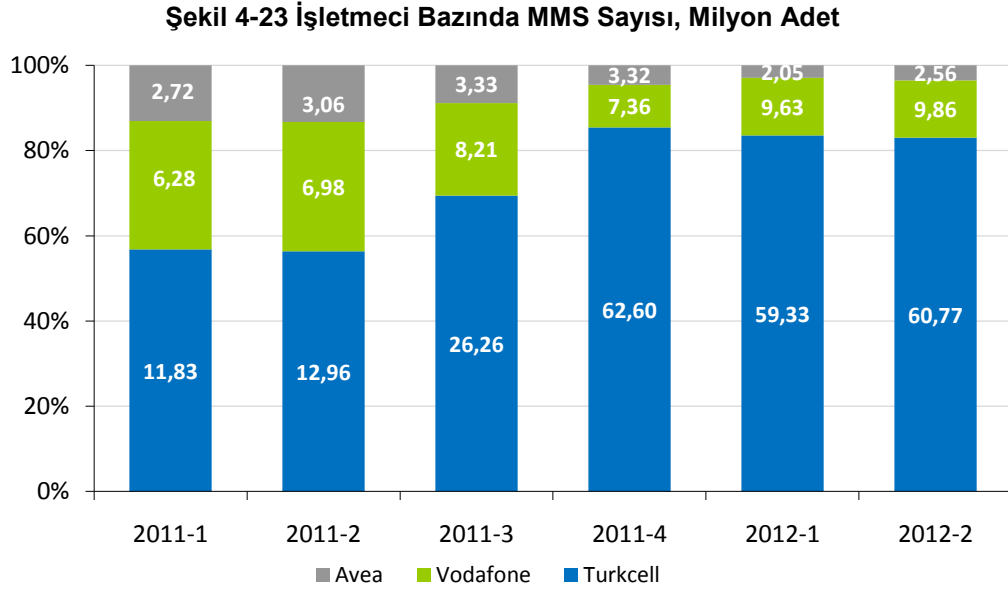
Mobil aboneler tarafından gönderilen toplam SMS sayısının işletmeciler bazında dağılımı Şekil 4-22’de gösterilmektedir. 2012 yılı ikinci üç aylık dönemde, bir önceki üç aylık döneme göre SMS sayıları bakımından Turkcell’in SMS sayısı yaklaşık %2,4 oranında, Avea’nın SMS sayısı %5,4 oranında, Vodafone’un SMS sayısı ise %3,3 oranında artmıştır.

Şekil 4-22 İşletmeci Bazında SMS Sayısı, Milyar Adet

İşletmeci bazında gönderilen MMS sayıları incelendiğinde, 2012 yılı ikinci üç aylık dönemde bir önceki çeyreğe göre Turkcell’in MMS sayısının %2,4,

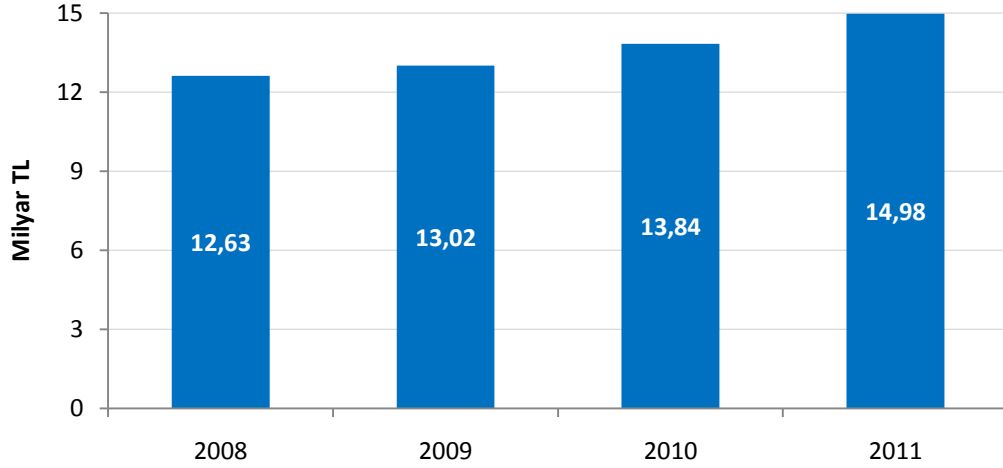
Avea'nın %24,9 ve Vodafone'un MMS sayısının ise %2,4 oranında arttığı görülmektedir (Şekil 4-23).

4.7. Mobil Gelir

Şekil 4-24'te 2008 yılından bu yana mobil telekomünikasyon hizmetlerinden elde edilen gelir bilgilerine yıllık olarak yer verilmektedir. Yıllar itibariyle artış eğiliminde olan mobil gelirler 2010 yılında 13,84 milyar TL olarak gerçekleşirken, 2011 yılında bir önceki yıla göre %8,3 oranında artış göstererek 14,98 milyar TL'ye yükselmiştir.

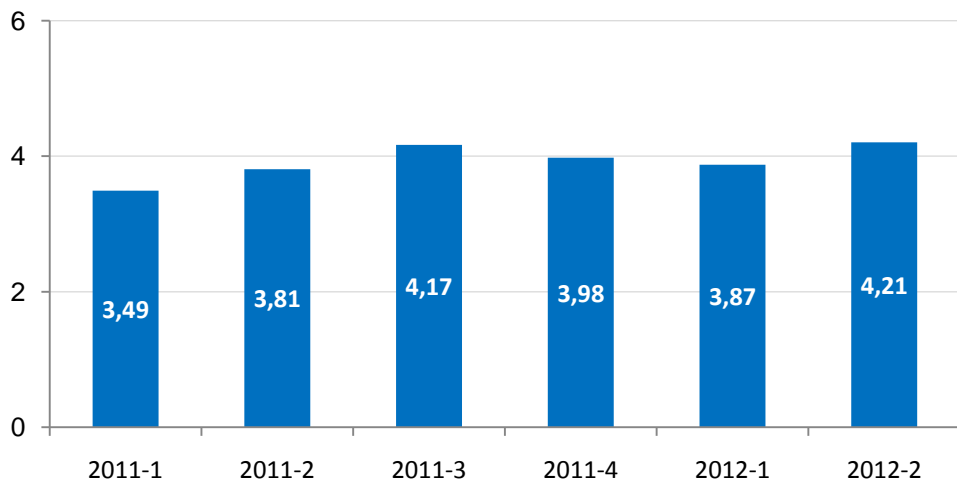
Şekil 4-24 Yıllar İtibariyle Mobil Telekomünikasyon Hizmetlerinden Elde Edilen Gelir, Milyar TL

*İşletmecilerin Kurumumuza göndermiş oldukları kesinleşmiş yıllık gelir tablolarındaki net satış gelirleri dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Şekil 4-25'de işletmecilerin mobil telekomünikasyon hizmetlerinden elde ettiği gelirler 2011 yılı başından itibaren üçer aylık dönemler halinde gösterilmektedir. 2012 yılı ikinci üç aylık dönemde söz konusu mobil gelirler yaklaşık 4,21 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

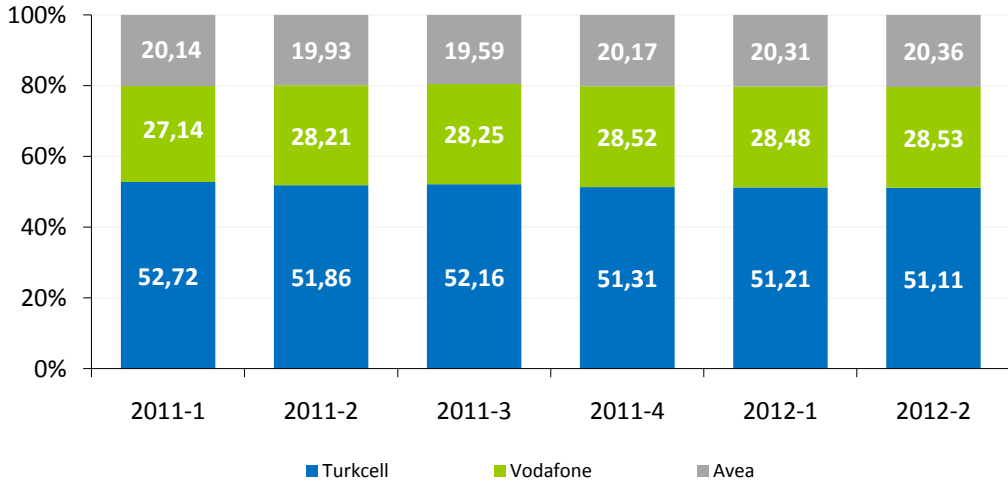
Şekil 4-25 Mobil Hizmetlerden Elde Edilen Üç Aylık Gelirler, Milyar TL

*İşletmecilerin Kurumumuza göndermiş oldukları üç aylık gelir rakamları dikkate alınarak hazırlanmıştır. Kesinleşmiş gelir bilgileri değildir.

Şekil 4-26'da mobil işletmecilerin üçer aylık net satış gelir verilerine göre hesaplanan pazar paylarına yer verilmektedir. 2012 yılı ikinci çeyrek dönem itibariyle gelire göre pazar payları incelendiğinde Turkcell'in pazar payının %51,11, Vodafone ve Avea'nın ise sırasıyla %28,53 ve %20,36 seviyelerinde olduğu görülmektedir. 2012 yılı ikinci çeyrekte gelire göre pazar payları 2011 yılının aynı dönemi ile kıyaslandığında Turkcell'in pazar payının yaklaşık 0,76 puan azaldığı, Avea'nın pazar payının 0,43 ve Vodafone'un pazar payının ise 0,32 puan arttığı görülmektedir.

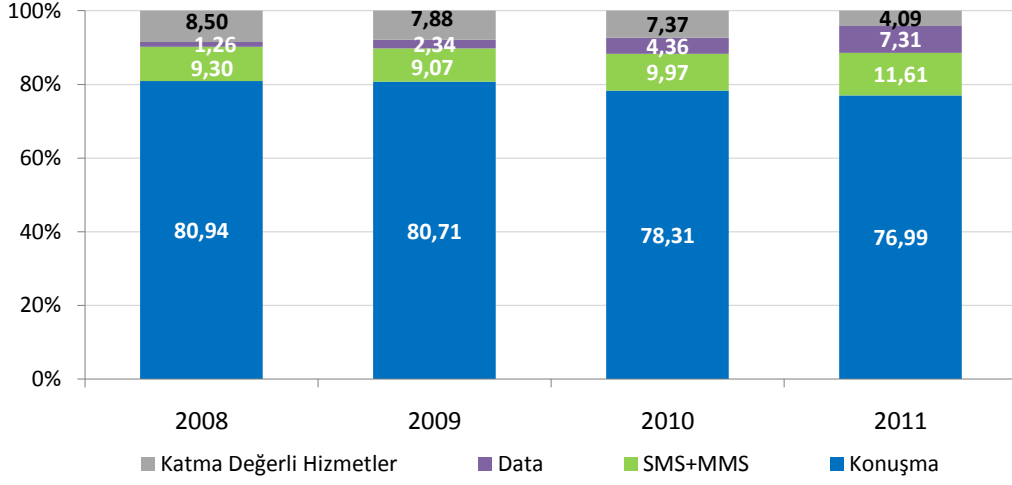
Şekil 4-26 Mobil İşletmecilerin Gelire Göre Pazar Payları, %

Şekil 4-27'de mobil işletmecilerin 2008 yılından itibaren toplam gelirlerine ait dağılıma yer verilmektedir. Şekilde görüleceği üzere mobil işletmecilerin gelirlerinin 2008 yılında yaklaşık %81'ini konuşma gelirleri oluştururken bu oran 2011 yılında %77'ye gerilemiştir. Data gelirlerinin payı 2008 yılında %1,26 iken 2011 yılında %7,31'e yükselmiştir. SMS+MMS gelirleri 2011 yılında toplam gelirin yaklaşık %11,61'ini oluşturmaktadır.

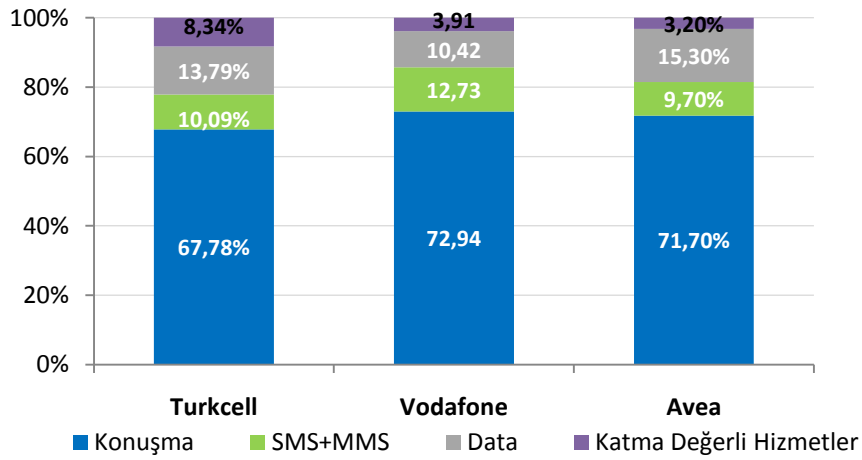

Şekil 4-27 Mobil İşletmecilerin Gelir Dağılımı, %

Şekil 4-28'de her bir mobil işletmecinin 2012 yılı ikinci çeyrek dönem itibariyle toplam gelirlerine ait dağılıma karşılaştırmalı olarak yer verilmektedir. Konuşma gelirleri; Turkcell'in gelirlerinin %67,78'ini, Avea'nın gelirlerinin %71,70'ini ve Vodafone'un gelirlerinin %72,94'ünü oluşturmaktadır. SMS+MMS gelirleri Turkcell'in gelirlerinin %10,09'unu, Avea'nın gelirlerinin %9,70'ini ve Vodafone'un gelirlerinin %12,73'ünü oluşturmaktadır. Data gelirleri ise Vodafone'da %10,42, Avea'da %15,30 ve Turkcell'de %13,79 paya sahiptir.

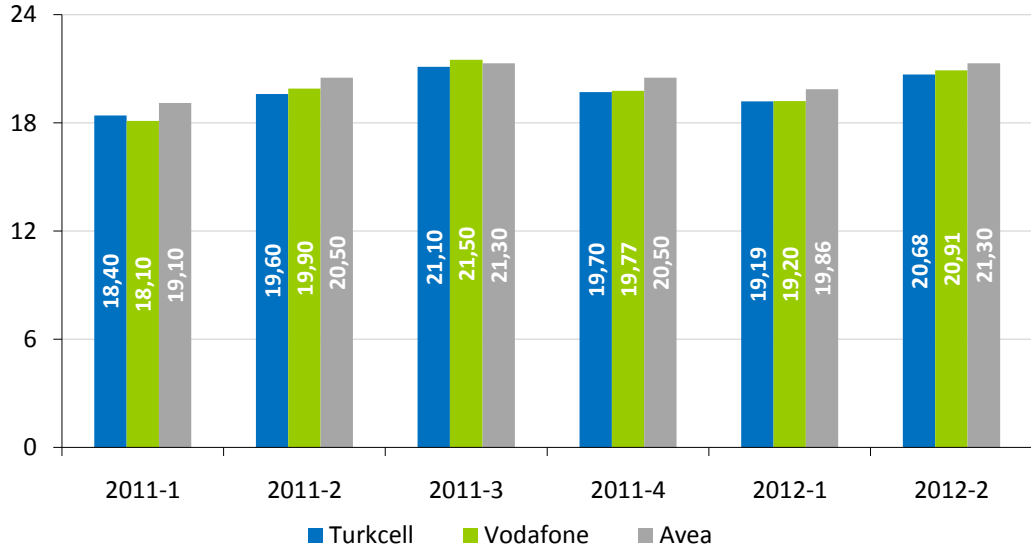
Şekil 4-28 Mobil İşletmecilerin İşletmeci Bazında Gelir Dağılımı, 2012 2. Çeyrek, %

4.8. Abone Başına Aylık Gelir (ARPU)

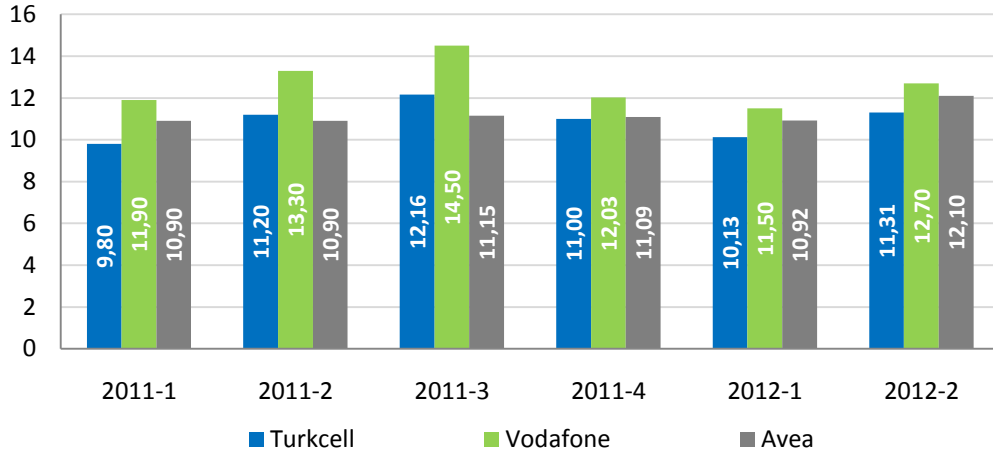
Abone başına elde edilen aylık gelir anlamına gelen “ARPU” mobil hizmetlerin fiyatları ve kullanım seviyelerinin en belirgin fonksiyonlarından biridir. Şekil 4-29’da Türkiye’de hizmet veren mobil işletmecilerinin 2011 yılından itibaren üç aylık ortalama ARPU rakamlarına yer verilmektedir. 2012 yılı ikinci çeyrek itibariyle Turkcell için abone başına aylık gelir 20,68 TL, Vodafone için 20,91 TL, Avea için ise 21,30 TL’dir.

Şekil 4-29 Mobil ARPU, TL

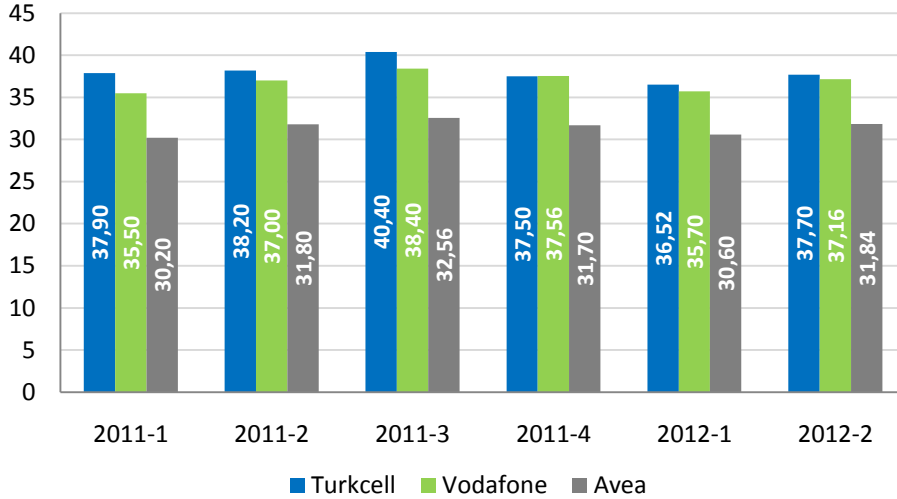
Şekil 4-30’da 2012 yılı ikinci üç aylık dönem için mobil işletmecilerin Kurumumuza bildirmiş olduğu ön ödemeli ARPU rakamlarına yer verilmektedir. Ön ödemeli ARPU rakamları incelendiğinde 2012 yılı ikinci çeyrek itibariyle Turkcell’in ön ödemeli ARPU’sunun 11,31 TL, Vodafone’un 12,7 TL Avea’nın ise 12,10 TL olduğu görülmektedir.

Şekil 4-30 Ön Ödemeli Mobil ARPU, TL

Şekil 4-31’de ise 2012 yılı ikinci çeyrek dönem için mobil işletmecilerin Kurumumuza bildirmiş olduğu faturalı ARPU değerleri incelenmektedir. 2012 yılı ikinci çeyrek itibariyle Turkcell’in faturalı ARPU’su 37,70 TL olurken, Vodafone’un 37,16 TL, Avea’nın 31,84 TL olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 4-31 Faturalı Mobil ARPU, TL

4.9. Aylık Kullanım Miktarı (MoU)

MoU, mobil telefon kullanım seviyesinin ölçümünde yaygın olarak kullanılan bir göstergedir. Bir abonenin aylık ortalama konuşma süresi olarak tanımlanmaktadır. Çizelge 4-6’da mobil işletmecilerin 2012 yılı ikinci çeyrek itibariyle gerçekleşen MoU değerleri aylar bazında verilmektedir. Haziran

2012 itibariyle, Turkcell'in MoU değeri 258 dakika, Vodafone'un 355 dakika ve Avea'nın ise 354 dakika olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 4-6 Mobil İşletmecilerin MoU değerleri, Dakika

	Turkcell	Vodafone	Avea
Nisan 2012	236	340	334
Mayıs 2012	258	364	361
Haziran 2012	258	355	354

Çizelge 4-7'de bazı AB ülkeleri ile Türkiye'deki ortalama mobil telefon kullanım sürelerine yer verilmektedir. 2012 ikinci çeyreğinde 299 dakika olan ortalama aylık mobil kullanım süresi ile Türkiye, rapor kapsamında değerlendirilen 15 Avrupa ülkesi arasında en fazla mobil MoU'ya sahip ülke olmuştur.

Çizelge 4-7 AB MoU kıyaslaması¹⁹

Ülke	MoU (dakika)
Türkiye	299
İspanya	247
Belçika	242
İsveç	235
Almanya	221
İtalya	205
Fransa	192
Finlandiya	182
Yunanistan	162
İsviçre	160
Avusturya	158
Norveç	143
Portekiz	142
İngiltere	137
Danimarka	130
Hollanda	122

*Kaynak: Informa, 2011 4. Çeyrek

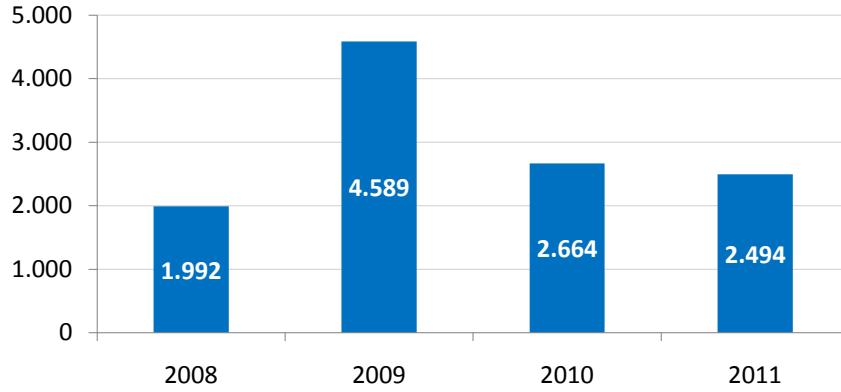
4.10. Mobil Yatırım

Şekil 4-32'de mobil telekomünikasyon alanında faaliyet gösteren üç işletmecinin 2008-2011 yılları arasındaki toplam yıllık yatırım bilgilerine yer

¹⁹ AB ülkeleri verileri Aralık 2011, Türkiye verisi 2012 2. çeyrek ortalama aylık verisidir.

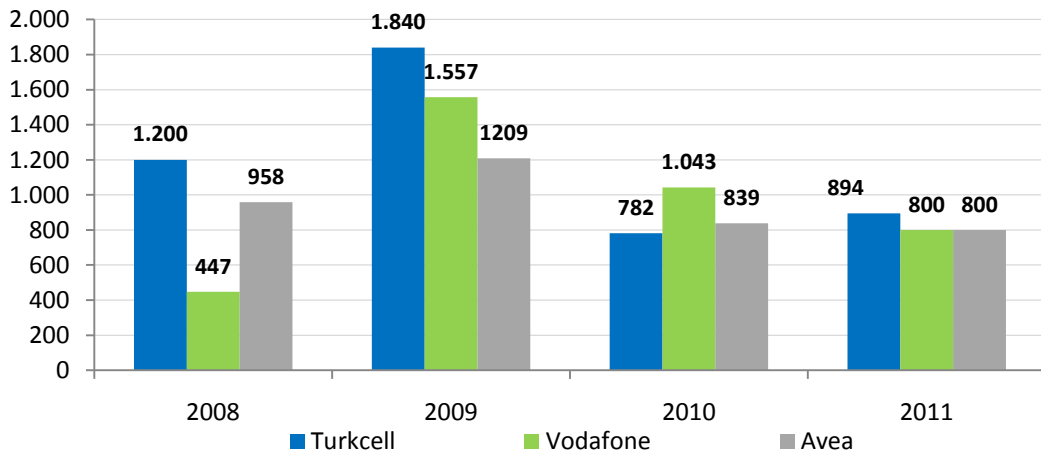
verilmektedir. 2009 yılı, 3G yetkilendirmelerinin de etkisiyle mobil yatırımları bakımından 4.589 milyon TL ile en fazla yatırım yapılan yıl olurken 2011 yılında ise 2.494 milyon TL mobil yatırım yapılmıştır.

Şekil 4-32 Yıllık Mobil Yatırım, Milyon TL

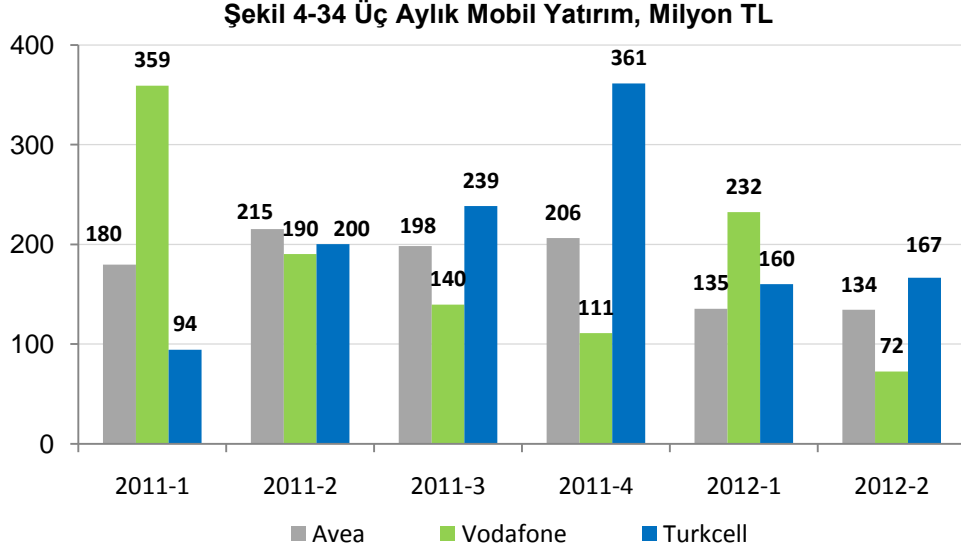
Şekil 4-33'te mobil işletmecilerin yaptıkları yıllık mobil yatırım değerlerine yer verilmektedir. 2009 yılında 2008 yılına göre tüm işletmeciler için artış eğilimi görülmektedir. 2011 yılında ise Vodafone 800 milyon TL, Avea 800 milyon TL, Turkcell 894 milyon TL yatırım yapmıştır.

Şekil 4-33 İşletmeci Bazında Yıllık Mobil Yatırım, Milyon TL

Şekil 4-34'te işletmeci bazında 2012 yılı ikinci çeyrek itibariyle mobil işletmecilerin yaptığı yatırım miktarları gösterilmektedir. İkinci çeyrekte

Turkcell'in yatırım miktarı 167 milyon TL olurken, Avea 134 milyon TL ve Vodafone 72 milyon TL düzeyinde yatırım yapmıştır.

5 Diğer Hizmetler

5.1. Altyapı Hizmetleri

Türkiye’de 13 Ağustos 2012 tarihi itibariyle bildirim kapsamında 72, kullanım hakkı kapsamında 5 Altyapı İşletmeciliği Lisansı almış işletmeci bulunmaktadır. 2012 yılı ikinci üç aylık dönem itibariyle alternatif işletmecilerin sahip olduğu fiber optik kablo uzunluğuna Çizelge 5-1’de yer verilmektedir.

Çizelge 5-1’de yer alan uzunluklar kendi altyapılarıyla birlikte işletmecilerin kiraladıkları omurga ve erişim şebekelerini de kapsamaktadır. Alternatif işletmecilerin 2012 yılı ikinci çeyrek itibariyle toplam fiber uzunluğu 40.591 km’dir. Türk Telekom’un ise 2012 yılı ikinci çeyrek itibariyle 158.660 km fiber altyapısı bulunmaktadır. Bunun yaklaşık 120.668 km’si omurga, geri kalan kısmı erişim amaçlı kullanılmaktadır.

Çizelge 5-1 Alternatif İşletmecilerin Fiber Uzunlukları, 2012 2. Çeyrek

İşletmeciler	Kendisine Ait Toplam Uzunluk	Kıralık Toplam Uzunluk	Omurga Toplam Uzunluk	Erişim Toplam Uzunluk	Genel Toplam Uzunluk (km)
TOPLAM	34.678	5.913	32.564	8.027	40.591

Çizelge 5-2’de 2012 yılı ikinci çeyrek dönemi itibariyle altyapı işletmecilerinin abone sayılarına ve altyapı hizmetinden elde ettikleri net satış gelirlerine göre pazar paylarına yer verilmektedir. Sıralamadaki değişkenlik daha çok işletmecilerin verdikleri hizmetin farklı olmasından kaynaklanmaktadır.

Çizelge 5-2 Altyapı İşletmecilerinin Pazar Payları, 2012 2. Çeyrek

İşletmeciler	Abone Sayılarına Göre Pazar Payları (%)	İşletmeciler	Altyapı Hizmeti Net Satışlarına Göre Pazar Payları (%)
Superonline	58,54	Superonline	36,75
Vodafone Alternatif	11,42	Kule Hizmetleri	17,60
Telnet	10,83	MTCTR Memorex	11,29
Vodafone Net	6,49	Vodafone Alternatif	8,90
T-Systems	3,81	İş Net	6,89
Equant İstanbul	3,56	BT Bilişim	3,56
Grid	1,76	T-Systems	2,99
Turknet	1,37	Metronet	2,69
AT&T Global	0,65	Telnet	2,49
İş Net	0,43	AT&T Global	2,05
Oyak	0,40	Turknet	1,93
BT Telekom	0,31	Equant İstanbul	1,14
Eskişehir	0,16	Oyak	0,76
Diğer	0,25	Diğer	0,96
TOPLAM	100,00	TOPLAM	100,00

Çizelge 5-3'te altyapı işletmeci grubuna ilişkin abone ve gelir bilgilerine yer verilmektedir. Bu işletmecilerin toplam abone sayısı 2012 ikinci çeyrek itibarıyla 25.849'dur. Bu hizmetlerden elde ettikleri toplam gelir ise yaklaşık 132 milyon TL seviyesindedir.

Çizelge 5-3 Altyapı Hizmetlerine İlişkin Abone Sayıları ve Gelir

Dönemi	Abone Sayısı	Gelir, TL
2012-1	24.912	111.569.940
2012-2	25.849	132.145.985

5.2. Kablolu Yayın Hizmetleri

Kurumumuzdan kablolu yayın hizmeti işletmeciliği lisansı alan 15 işletmeci bulunmakla birlikte, geniş alanda sadece Türksat aktif olarak faaliyet göstermektedir. Bunun yanında Metronet ise sadece Trabzon ilinde faaliyet göstermekte olup, 2012 yılı ikinci çeyreği itibarıyla 562 analog kablo TV ve

639 kablo internet abonesi bulunmaktadır. Bu alanda yetkilendirmesi olan bir diğer işletmeci TTNNet ise, 2012 yılı ikinci çeyreği itibariyle 96.260 aboneye IPTV hizmeti sunmaktadır.

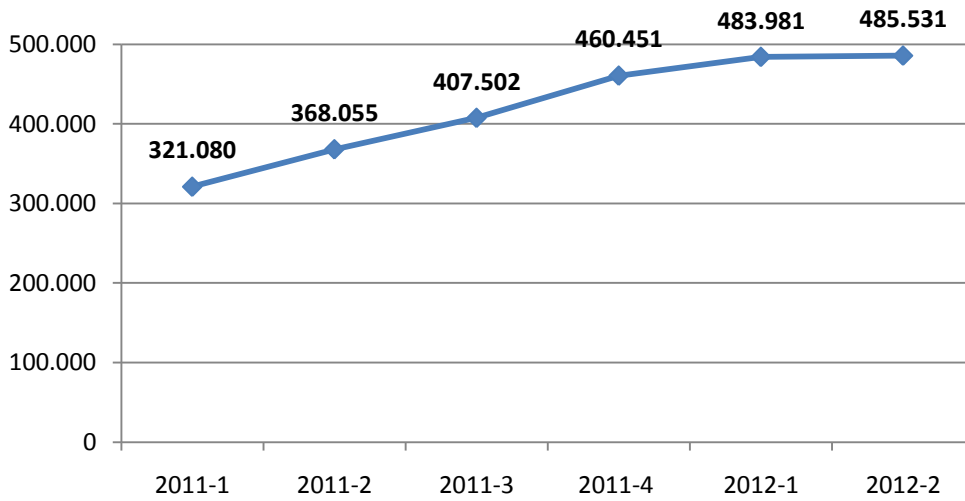
Görev sözleşmesi kapsamında kablolu yayın hizmeti sunan Türksat'ın 2012 yılı ikinci çeyreği itibariyle Türkiye'de toplam kablo TV abone sayısı 1.259.816 olup, Teledünya markasıyla hizmette olan sayısal kablo TV abone sayısı 517.515 olarak gerçekleşmiştir. Kablo telefon hizmetinden yararlanan 70.159 Türksat abonesi bulunmaktadır (Çizelge 5-4).

Çizelge 5-4 Kablolu Yayın Hizmetleri

Dönem	Kablo TV Abone Sayısı	Kablo İnternet Abone Sayısı	Kablo Telefon Abone Sayısı	IPTV Abone Sayısı
2012-1	1.274.355	483.981	72.949	51.485
2012-2	1.260.378	485.531	70.159	96.260

Kablo internetteki abone sayısı gelişimi Şekil 5-1'de verilmekte olup, önceki üç aylık döneme göre yaklaşık %0,32 oranında artan kablo internet abone sayısı 485.531'e ulaşmıştır.

Şekil 5-1 Kablo İnternet Abone Sayısı

5.3. Uydu Haberleşme Hizmetleri

Bildirim kapsamında uydu haberleşme hizmetleri konusunda yetkilendirilmiş işletmeciler 2012 yılı ikinci çeyrek itibarıyla 11.223 aboneye uydu yer istasyonlarıyla uluslararası internet bağlantıları, video konferans, noktadan noktaya uluslararası uydu data devreleri gibi hizmetleri sağlamaktadır.

Uydu haberleşme hizmeti sunan işletmecilerin abone ve gelir bilgilerine Çizelge 5-5'te, söz konusu işletmecilerin abone sayılarına göre pazar paylarına Çizelge 5-6'da yer verilmektedir. Bu hizmete ilişkin toplam gelir 2012 yılı ikinci çeyrek için yaklaşık 40,9 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Çizelge 5-5 Uydu Haberleşme Hizmetlerine İlişkin Abone Sayısı ve Gelir

Dönem	Abone Sayısı	Gelir, TL
2012-1	10.877	38.068.203
2012-2	11.223	40.908.955

Bu alanda hizmet gösteren işletmecilerin abone sayısına göre pazar payları incelendiğinde Türksat'ın payının %51,66 olduğu, onu sırasıyla İş Net, Deksarnet ve BT Telekom'un izlediği görülmektedir

Çizelge 5-6 Uydu İşletmecilerinin Abone Sayısına Göre Pazar Payları, 2012 2. Çeyrek

İşletmeci	%
Türksat	51,66
İş Net	23,35
Deksarnet	16,38
BT Telekom	6,14
Diğer	2,47

5.4. Uydu Platform Hizmetleri

Uydu platform hizmetleri kapsamında aktif olarak faaliyet gösteren iki adet işletmeci bulunmaktadır. Söz konusu hizmete ilişkin üç aylık gelir ve abone bilgilerine Çizelge 5-7’de, bu alanda faaliyet gösteren işletmecilerin abone sayılarına göre pazar paylarına Çizelge 5-8’de yer verilmektedir. Uydu platform hizmetinden faydalanan toplam abone sayısı 4.091.644 olup, bu hizmete ilişkin gelir 2012 yılı ikinci çeyrek için yaklaşık 52 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 5-7 Uydu Platform Hizmetlerine ilişkin Abone Sayısı ve Gelir

Dönem	Abone Sayısı	Gelir, ₺
2012-1	3.990.269	33.997.980
2012-2	4.091.644	51.782.039

Bu alanda faaliyet gösteren işletmecilerin abone sayısına göre pazar paylarına bakıldığında, 2012 ikinci çeyrek itibariyle Digital Platform’un pazar payının %61,73, Doğan TV Digital’ın pazar payının %38,27 olduğu görülmektedir.

Çizelge 5-8 Abone Sayısına Göre Pazar Payları, 2012 2. Çeyrek

İşletmeci	%
Digital Platform (Digiturk)	61,73
Doğan TV Digital (D-Smart)	38,27

5.5. GMPCS Hizmetleri

2012 yılı ikinci çeyrek itibariyle yetkilendirilmiş 8 işletmeciden, aktif olarak üç işletmeci GMPCS Mobil Telefon hizmeti sunmaktadır. Söz konusu hizmete ilişkin üç aylık gelir ve abone bilgilerine Çizelge 5-9’da yer verilmektedir. Bu hizmet grubunda toplam abone sayısı 2012 ikinci çeyrek dönemi için 5.373’tür. GMPCS hizmetlerine ilişkin gelir, 2012 ikinci çeyrek için yaklaşık 3,74 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 5-9 GMPCS Hizmetlerine ilişkin Abone Sayısı ve Gelir

Dönem	Abone Sayısı	Gelir, TL
2012-1	5.326	3.765.418
2012-2	5.373	3.743.584

Çizelge 5-10 GMPCS İşletmecilerinin Pazar Payları, %

İşletmeci	2012-1	2012-2
Teknomobil	54,76	55,05
Globalstar	43,24	42,90
Mobilkom	2,00	2,05

Bu alanda faaliyet gösteren işletmecilerin abone sayısına göre pazar paylarına bakıldığında Teknomobil'in pazar payının %55,05, Globalstar'ın pazar payının %42,90 ve Mobilkom'un pazar payının %2,05 olduğu görülmektedir.

5.6. Rehberlik Hizmetleri

Rehberlik hizmeti lisansı almış 11 adet işletmeci bulunmakta olup, bunların 7'si aktif olarak faaliyet göstermektedir. Bu işletmecilerin 2012 yılı ikinci çeyreği itibariyle toplam çağrı sayısı 14.233.019 olup toplam çağrı süresi 21.205.681 dakikadır. Numara ile sorgulama hizmeti 2011 yılı üçüncü çeyreğinde kullanılmaya başlanmış ve bu kapsamda 2012 yılı ikinci çeyreğinde 7.284.448 adet numara ile sorgulama gerçekleştirilmiştir. Yine bu çeyrekte toplam 30.251.480 adet isim ile sorgulama yapılmıştır. Yapılan sorgulamaların 18.217.705 adedinde bireysel numara, 14.238.122 adedinde kurumsal numara sorgulanmıştır²⁰. Rehberlik hizmeti sunan işletmecilerin üç aylık gelirleri ise yaklaşık 20,7 milyon TL olarak gerçekleşmiştir (Çizelge 5-10).

Çizelge 5-11 Rehberlik Hizmetleri

Dönem	Çağrı Sayısı	Çağrı Süresi (Dakika)	İsim İle Sorgulama Sayısı	Numara İle Sorgulama Sayısı	Bireysel Numara Sorgulama Sayısı	Kurumsal Numara Sorgulama Sayısı	Gelir ₺
2012-1	14.023.844	19.538.608	29.147.759	6.913.972	17.402.388	14.023.821	19.488.407
2012-2	14.233.019	21.205.681	30.251.480	7.284.448	18.217.705	14.238.122	20.710.504

²⁰ Numara ile sorgulamada bireysel/kurumsal numara ayrımı yapamayan işletmecilerin verileri bireysel numara sorgulama olarak kabul edilmiştir.

Çizelge 5-11’de rehberlik hizmeti işletmecilerinin çağrı sayısına göre pazar paylarına ve ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. Rehberlik hizmetlerinde BN Telekom’un çağrı sayısına göre pazar payı %66,39 olup, onu sırasıyla AssisTT, Plus Telekom, Vastech, Infoline, Rehberlik Hizmetleri Servisi ve Mega izlemektedir.

Çizelge 5-12 Rehberlik Hizmeti İşletmecilerinin Pazar Payları, 2012 2. Çeyrek

İşletmeci	%	Ortalama Çağrı Süresi (dk)
BN Telekom (11880 - 11810 -11844)	66,39	1,52
AssisTT (11818-11820)	26,88	1,28
Plus Telekom (11870 – 11890 - 11899)	2,45	2,80
Vastech (11833)	2,20	1,92
Infoline (11824)	1,33	1,22
Rehberlik Hizmetleri Servisi (11819-11850)	0,41	1,25
Mega (11881-11883)	0,34	1,75

5.7. OKTH Hizmetleri

Kullanım hakkı kapsamında ortak kullanım hizmeti sunmak üzere yetkilendirilmiş işletmeci sayısı 69’dur. Bu alanda faaliyet gösteren işletmecilerin abone sayısı, kullanıcı sayısı ve gelir bilgilerine Çizelge 5-12’de yer verilmektedir. Bu alandaki toplam abone sayısı 1.741, kullanıcı sayısı 40.652 olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılı ikinci çeyrekte bu hizmetlerden sağlanan gelir yaklaşık 1.93 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 5-13 OKTH Hizmetleri, 2012 2. Çeyrek

Dönem	Abone Sayısı	Kullanıcı Sayısı	Gelir, TL.
2012-1	1.815	41.211	1.721.153,12
2012-2	1.741	40.652	1.929.654,85

6 Sonuç

2012 yılı ikinci üç aylık dönem sonu itibariyle Türkiye telekomünikasyon pazarında yaşanan gelişmeler kısaca aşağıda özetlenmektedir:

Genel Pazar Verileri

- 13 Ağustos 2012 itibariyle elektronik haberleşme sektöründe faaliyet gösteren işletmeci sayısı 384 olup, bu işletmecilere verilen yetkilendirme sayısı 608'dir.
- 2012 yılı ikinci üç aylık dönemde Türk Telekom ve mobil şebeke işletmecilerinin net satış gelirleri yaklaşık 6 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.
- Diğer işletmecilerin net satış gelirleri 2012 yılı ikinci çeyrekte yaklaşık 1,5 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.
- 2012 yılı ikinci çeyrekte Türk Telekom ve mobil işletmecilerin toplam yatırım miktarı yaklaşık 818,6 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.
- Diğer işletmeciler tarafından 2012 yılı ilk çeyrekte yaklaşık 213 milyon TL, ikinci çeyrekte ise yaklaşık 483 milyon TL yatırım gerçekleştirilmiştir. Diğer işletmecilerin 2012 yılı ilk çeyrekte yatırım/gelir oranı %15 iken söz konusu işletmecilerin yatırım/gelir oranı 2012 yılı ikinci çeyrekte %32 olarak gerçekleşmiştir.
- 2012 yılı ikinci çeyrekte toplam mobil trafik miktarı 43,5 milyar dakika olurken, sabit trafik miktarı ise 5 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki üç aylık döneme göre mobil arama trafik miktarı yaklaşık %11,5 oranında, sabit arama trafik miktarı ise yaklaşık %6,3 oranında azalmıştır.

Trafiğin büyük bir kısmını (%84,6) mobilden mobile giden trafik oluşturmaktadır.

- 2012 ikinci çeyrekte sektörde toplam çalışan sayısı 36.868'dir. Sektör çalışanlarının %65,64'ü Türk Telekom'da, %22,90'ı mobil sektörde ve %11,47'si diğer hizmet alanlarında çalışmaktadır.
- Sektörde en fazla lisans seviyesinde çalışan bulunmakta (%36,92), bunu yüksekokul ve lise seviyesindeki çalışanlar izlemektedir. Sektörde toplam çalışanların %76,8'ini erkek, %23,2'sini ise kadın çalışanlar oluşturmaktadır.

Sabit Pazar

- 14,47 milyon sabit telefon abonesi bulunan Türkiye'de penetrasyon oranı yaklaşık %19,4 seviyelerine düşmüştür. Bununla birlikte; Türkiye'de ortalama hanehalkı büyüklüğünün 3,97 olduğu göz önünde bulundurulduğunda, sabit telefon hizmetleri pazarında Türkiye'nin önemli bir kesimine ulaşıldığını söylemek mümkündür.
- 2012 ikinci çeyrekte, sabit telefon hizmetleri sunan işletmeciler üzerinden taşıyıcı ön seçimi kullanıcı sayısı 402.966, taşıyıcı seçimi kullanıcı sayısı ise 174.338 olarak gerçekleşmiştir. Diğer yöntemlerle bu işletmecileri kullanarak arama yapan kullanıcı sayısı ise 340.201 kişidir. Bu işletmecilerin toplam ön ödemeli kart satış adedi ise 3.137.637'dir.
- 2012 yılının ikinci çeyreğinde Türk Telekom'un toplam gelirleri içinde PSTN gelirleri %58,84'ünü teşkil ederken, erişim gelirleri toplam gelirin %31,44'ünü oluşturmuştur.
- 2012 yılı ikinci üç aylık dönem itibariyle sabit telefon gelirleri (brüt) 1.203 milyon TL olarak gerçekleşmiş olup, geçen senenin aynı dönemine göre

%14,7 oranında azalırken bir önceki döneme göre %1,1 oranında düşmüştür.

- Yaklaşık 917 bin kullanıcı sabit telefon hizmetlerinde alternatif işletmecileri kullanmış olup, bu işletmecilerin üç aylık dönem için gelirleri 160,1 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Kart satış hizmetlerinden elde edilen gelir 2012 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre %10,2 oranında artmıştır.
- Türk Telekom'un trafik dağılımı incelendiğinde; bir önceki yılın aynı döneminde %86 olan şebeke içi trafiğin toplam trafik içindeki payının 2012 yılı ikinci üç aylık dönemde %84,9 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Bununla birlikte bir önceki üç aylık dönemde toplam trafiğin %11,7'sini oluşturan mobile doğru trafik, 2012 yılının ikinci çeyreğinde toplam trafiğin %12,6'sını teşkil etmiştir.
- 2011 yılı ikinci üç aylık döneminde yaklaşık 5,09 milyar dakika olan Türk Telekom'un ses trafiği, 2012 yılı ikinci üç aylık dönemde %17,1 oranında azalarak 4,22 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir.
- Şehir içi trafikte STH işletmecilerinin payı %8,23, Türk Telekom'un payı %91,77 olarak gerçekleşmiştir.
- Şehirlerarası arama trafik miktarındaki STH işletmecilerinin pazar payı %16,44 olarak gerçekleşirken Türk Telekom'un pazar payı ise %83,56 olarak gerçekleşmiştir.
- Mobile doğru çağrı trafiğinde STH işletmecilerinin payı 39,36, Türk Telekom'un payı %60,64 olarak gerçekleşmiştir.

- Yurtdışına doğru çağrı başlatma trafiğinde Türk Telekom'un payı %60,53, STH işletmecilerinin payı %39,47 olarak gerçekleşmiştir.
- Sabit şebekede sonlandırılan uluslararası çağrı trafiğinde Türk Telekom'un payı %32,56, STH işletmecilerinin payı 67,44 olarak gerçekleşmiştir.
- Mobil şebekelerde sonlandırılan uluslararası çağrı trafiğinde STH işletmecilerinin payı %77,58, Türk Telekom'un payı %22,42 olarak gerçekleşmiştir.
- Sabit şebekede başlatılan toplam trafikte STH işletmecilerinin payı %16,11 Türk Telekom'un payı %83,89 olarak gerçekleşmiştir.
- Türk Telekom şebekesinden en çok aranan kısa numara 182 (Hastane Randevu) olmuştur.
- 2012 yılı ikinci çeyrekte de sabit şebekeden en fazla trafik gönderilen ve alınan ülke Almanya'dır.
- 2012 yılı ikinci üç aylık döneminde 199,03 dakika olarak gerçekleşen sabit MoU, bir önceki yılın aynı dönemine göre %2,7 azalırken bir önceki döneme göre %0,8 oranında azalmıştır.
- 2011 yılı ikinci çeyreğinde sabit abonelerin başlattığı ortalama trafik miktarı 119 dakika iken 2012 yılı ikinci çeyrekte 109 dakikaya düşmüştür.
- 2012 yılı ikinci çeyrek verilerine göre Türk Telekom'un abone başına aylık geliri 22,42 TL olarak gerçekleşmiştir.

- 13 Ağustos 2012 itibariyle sabitte taşınan numara sayısı 254 bini geçmiştir.

İnternet ve Genişbant

- 2008 yılında 6 milyon genişbant internet abonesi bulunmaktayken, dört yılda yaklaşık üç kat artışla 2012 yılı ikinci çeyrek sonu itibariyle 18,3 milyonu geçmiştir.
- 2012 yılının ikinci çeyreğinde toplam internet aboneliğinde, bir önceki üç aylık döneme göre %10,2 artış gerçekleşmiş olup; fiber, kablo ve özellikle mobil internet abonelerinin artmasıyla birlikte internet abone sayılarındaki genel artış eğilimi de devam etmiştir. Toplam internet abone sayısının yıllık büyüme oranı ise %65,9 olarak gerçekleşmiştir.
- 2011 yılı üçüncü çeyreğine kadar büyüme gösteren xDSL abone sayısı bu dönemden sonra düşüş eğilimine geçerek 2012 yılı ikinci çeyreğinde 6,6 milyon olmuştur. ADSL teknolojisinin xDSL teknolojisindeki pazar payı ise %99,8 seviyelerindedir.
- 2012 yılı ikinci çeyrekte internet servis sağlayıcılığına ilişkin gelirler 1.009 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.
- Türkiye'deki sabit genişbant internet abonelerinin yaklaşık %81'nin 8 Mbit/s hıza kadar olan bağlantıya sahip abonelik türünü tercih ettikleri görülmektedir.
- Mobil bilgisayardan internet abonelerinin kullanım miktarına bakıldığında 100 Mb üzeri kullanımı olan abonelerin yüzdesinin %64,5 olduğu anlaşılmaktadır. En az kullanımı gösteren 0-50 Mb aralığında ise abonelerin %33'ü bulunmaktadır.

- Alternatif sabit genişbant işletmecilerinin pazar payı 2012 yılı ikinci çeyrek itibariyle %10,2 olarak gerçekleşirken, bu dönemde özellikle fiber genişbantın etkisi ile birlikte TNet'in pazar payındaki gerileme devam ederek %76,3 seviyelerine inmiştir. Kablo internet hizmeti sunan işletmecilerin pazar payı %6,3 olurken, fiberin pazar payı %6,1 olarak gerçekleşmiştir.
- Türkiye'de nüfusa göre sabit genişbant penetrasyon oranı %10,3 iken, OECD ülkeleri penetrasyon ortalaması %25,6'dır. Ayrıca mobil genişbant penetrasyon oranı Türkiye'de %14,3 iken OECD ortalaması %54,3'tür.
- 2012 yılı ikinci çeyrek itibariyle "Nic.tr" kayıtlarında 307.673 adet ".tr" uzantılı alan adı bulunmaktadır. Bu alan adlarının, %69,5'i "com.tr", %9,2'si "gen.tr", %3,7'si "gov.tr", %3,5'i ise "web.tr" uzantısına sahiptir.
- 2005 yılında üç 2006 yılında ise bir elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı ile birlikte toplam dört adet elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı hâlihazırda faaliyetine devam etmektedir. Bu dört elektronik sertifika hizmet sağlayıcısının faaliyete geçtikleri tarihten itibaren 2011 yılı sonu itibariyle oluşturdukları sertifika sayıları 323.242 elektronik imza, 198.783 mobil imza olmak üzere toplam 522.025'dir.
- 30 Haziran 2012 tarihi itibariyle bu sayı 402.563 elektronik imza, 223.161 mobil imza olmak üzere toplam 625.724'e ulaşmıştır. 2012 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki döneme göre elektronik imza sayısında %8,1, mobil imza sayısında ise %5,4 artış olmuştur.

Mobil Pazar

- Haziran 2012 itibariyle Türkiye’de yaklaşık %88,5 penetrasyon oranına karşılık gelen toplam 66,14 milyon mobil abone bulunmaktadır. 0-9 yaş nüfus hariç olmak üzere mobil penetrasyon oranı %100’ün üzerine çıkmaktadır.
- 3G abone sayısı 37,7 milyona ulaşmıştır.
- 2011 yılı ikinci çeyrekte 24,8 milyon olan 3G abone sayısı, 2012 yılı ikinci çeyrekte 37,7 milyona ulaşırken, 3G hizmetiyle birlikte mobil bilgisayardan ve cepten internet hizmeti alan abone sayısı da aynı dönemler için 3.629.522’den 10.649.948’e yükselmiştir. 2012 ikinci çeyrekte toplam mobil internet kullanım miktarı ise 15.042 TByte olarak gerçekleşmiştir.
- 2012 yılı ikinci çeyrek itibariyle faturalı mobil genişbant abone sayısı 5.782.924 olarak, ön-ödemeli mobil genişbant abone sayısı ise 4.867.024 olarak gerçekleşmiştir.
- 2012 yılı ikinci üç aylık döneme bakıldığında mobil abonelerin yaklaşık %63’ünü ön ödemeli abonelerin oluşturduğu, son bir yıl içerisinde faturalı abonelerin oranının %33,2’den %37,4’e çıktığı görülmektedir.
- 2012 yılı ikinci üç aylık dönemde numara taşıma işlemi sayısı bir önceki üç aylık döneme göre %4,8 oranında artarak yaklaşık 3,8 milyon olarak gerçekleşmiştir. 13 Ağustos itibariyle toplam 46 milyondan fazla taşıma işlemi gerçekleştirilmiştir.
- 2012 yılı ikinci üç aylık dönem itibariyle abone sayısına göre Turkcell’in %52,48, Vodafone’un %27,86, Avea’nın ise %19,66’lık paya sahip olduğu görülmektedir.

- 2012 yılı Haziran ayı itibariyle Turkcell, Vodafone ve Avea'nın abone kayıp oranları sırasıyla %2,86, %3,5 ve %4,60 olarak gerçekleşmiştir.
- Abone profiline bakıldığında en fazla faturalı aboneye Avea'nın sahip olduğu ve Avea'nın abonelerinin %44,5'inin faturalı abonelerden oluştuğu görülmektedir. Avea'yı %36,2 ile Turkcell ve %34,9 ile Vodafone takip etmektedir.
- Ön ödemeli abonelerde Turkcell'in %53,5, Vodafone'un %29, Avea'nın ise %17,5 pazar payına sahip olduğu görülmektedir. Faturalı abonelerin dağılımında ise Turkcell'in %50,7, Avea'nın %23,3, Vodafone'un %26 pay aldığı görülmektedir
- Toplam mobil abonelerin yaklaşık %92'si bireysel, %8'i kurumsaldır.
- 2012 yılı ikinci çeyrekte toplam mobil trafik hacmi 43,5 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılı ikinci üç aylık dönemi trafik bilgileri bir önceki üç aylık dönemle kıyaslandığında toplam trafiğin %11,3 oranında arttığı, geçen senenin aynı dönemi ile kıyaslandığında ise %16,9 oranında arttığı görülmektedir. İşletmeci bazında incelendiğinde ise Turkcell'in trafiğinin bir önceki döneme göre yaklaşık %12,9, Avea'nın trafik hacminin yaklaşık %8, Vodafone'nun trafik hacminin ise yaklaşık %11,5 oranında arttığı görülmektedir.
- Geçen senenin aynı dönemine göre kıyaslandığında Turkcell'in trafik hacminde %14,7, Vodafone'un trafik hacminde %20,6 ve Avea'nın trafik hacminde %16,3 oranında artış olduğu görülmektedir.
- 2012 yılı ilk çeyrekte de mobil şebekelerden en fazla trafik gönderilen ve alınan ülke Almanya'dır.

- Avea, Vodafone ve Turkcell hatlarından en çok aranan kısa numara 112 (Sihhi İmdat)'dir.
- 2012 yılı ikinci üç aylık dönemde SMS sayısı yaklaşık %3,4 oranında artarak 41.763 milyon adet olarak gerçekleşirken, 2011 yılında işletmecilerin başlattığı kampanyalar ile hızlı bir yükseliş yaşayan MMS sayısı bir önceki döneme kıyasla %3,1 oranında artarak 73,2 milyona yükselmiştir.
- 2012 yılı ikinci üç aylık dönemde, bir önceki üç aylık döneme göre SMS sayıları bakımından Turkcell'in SMS sayısı yaklaşık %2,4 oranında, Avea'nın SMS sayısı %5,4 oranında, Vodafone'un SMS sayısı ise %3,3 oranında artmıştır.
- İşletmeci bazında gönderilen MMS sayıları incelendiğinde, 2012 yılı ikinci üç aylık döneminde bir önceki çeyreğe göre Turkcell'in MMS sayısının %2,4, Avea'nın %24,9 ve Vodafone'un MMS sayısının ise %2,4 oranında arttığı görülmektedir.
- 2012 yılı ikinci çeyrek dönem itibarıyla gelire göre pazar payları incelendiğinde Turkcell'in pazar payının %51,11, Vodafone ve Avea'nın ise sırasıyla %28,53 ve %20,36 seviyelerinde olduğu görülmektedir. 2012 yılı ikinci çeyrekte gelire göre pazar payları 2011 yılının aynı dönemi ile kıyaslandığında Turkcell'in pazar payının yaklaşık 0,76 puan azaldığı, Avea'nın pazar payının 0,43 ve Vodafone'un pazar payının ise 0,32 puan arttığı görülmektedir.
- Konuşma gelirleri; Turkcell'in gelirlerinin %67,78'ini, Avea'nın gelirlerinin %71,70'ini ve Vodafone'un gelirlerinin %72,94'ünü oluşturmaktadır. SMS+MMS gelirleri Turkcell'in gelirlerinin %10,09'unu, Avea'nın gelirlerinin %9,70'ini ve Vodafone'un gelirlerinin %12,73'ünü

oluşturmaktadır. Data gelirleri ise Vodafone'da %10,42, Avea'da %15,30 ve Turkcell'de %13,79 paya sahiptir.

- 2012 yılı ikinci çeyrek itibariyle Turkcell için abone başına aylık gelir 20,68 TL, Vodafone için 20,91 TL, Avea için ise 21,30 TL'dir.
- Haziran 2012 itibariyle, Turkcell'in MoU değeri 258 dakika, Vodafone'un 355 dakika ve Avea'nın ise 354 dakika olarak gerçekleşmiştir.
- 2012 ikinci çeyreğinde 299 dakika olan ortalama aylık mobil kullanım süresi ile Türkiye, rapor kapsamında değerlendirilen 15 Avrupa ülkesi arasında en fazla mobil MoU'ya sahip ülke olmuştur.

Diğer İşletmeciler

- Alternatif işletmecilerin 2012 yılı ikinci çeyrek itibariyle toplam fiber uzunluğu 40.591 km'dir. Türk Telekom'un ise 2012 yılı ikinci çeyrek itibariyle 158.660 km fiber altyapısı bulunmaktadır. Bunun yaklaşık 120.668 km'si omurga, geri kalan kısmı erişim amaçlı kullanılmaktadır.
- Altyapı işletmecilerinin toplam abone sayısı 2012 ikinci çeyrek itibariyle 25.849'dur. Bu hizmetlerden elde ettikleri toplam gelir ise yaklaşık 132 milyon TL seviyesindedir.
- Türksat'ın 2012 yılı ikinci çeyreği itibariyle toplam kablo TV abone sayısı 1.259.816 olup, Teledünya markasıyla hizmette olan sayısal kablo TV abone sayısı 517.515 olarak gerçekleşmiştir. Kablo telefon hizmetinden yararlanan 70.159 Türksat abonesi bulunmaktadır.
- Kablo internet abone sayısı önceki üç aylık döneme göre yaklaşık %0,32 oranında artarak 485.531'e ulaşmıştır.

- Uydu haberleşme hizmetleri konusunda yetkilendirilmiş işletmeciler 2012 yılı ikinci çeyrek itibarıyla 11.223 aboneye uydu yer istasyonlarıyla uluslararası internet bağlantıları, video konferans, noktadan noktaya uluslararası uydu data devreleri gibi hizmetleri sağlamaktadır. Bu hizmete ilişkin toplam gelirler 2012 yılı ikinci çeyrek için yaklaşık 40,9 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.
- Uydu platform hizmetinden faydalanan toplam abone sayısı 4.091.644 olup, bu hizmete ilişkin gelir 2012 yılı ikinci çeyrek için yaklaşık 52 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.
- GMPCS Mobil Telefon hizmet grubunda toplam abone sayısı 2012 ikinci çeyrek dönemi için 5.373'tür. GMPCS hizmetlerine ilişkin gelir, 2012 ikinci çeyrek için yaklaşık 3,74 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.
- Rehberlik hizmeti işletmecilerinin 2012 yılı ikinci çeyreği itibarıyla toplam çağrı sayısı 14.233.019 olup toplam çağrı süresi 21.205.681 dakikadır. Numara ile sorgulama hizmeti 2011 yılı üçüncü çeyreğinde kullanılmaya başlanmış ve bu kapsamda 2012 yılı ikinci çeyreğinde 7.284.448 adet numara ile sorgulama gerçekleştirilmiştir. Yine bu çeyrekte toplam 30.251.480 adet isim ile sorgulama yapılmıştır. Yapılan sorgulamaların 18.217.705 adedinde bireysel numara, 14.238.122 adedinde kurumsal numara sorgulanmıştır. Rehberlik hizmeti sunan işletmecilerin üç aylık gelirleri ise yaklaşık 20,7 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.
- Ortak kullanımlı telsiz hizmeti sunan işletmecilerin toplam abone sayısı 1.741, kullanıcı sayısı 40.652 olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılı ikinci çeyrekte bu hizmetlerden sağlanan gelir yaklaşık 1.93 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.